

מפתחות

רשימת ערכי המפתחות

גירושין	אב ואם - בן ובת
דעת	אברהם אבינו
דיני כתיבת הגט	אומדנא
עדי חתימה ועדי מסירה	אומן
נתינה וזכי'	אומנות
אמירה	אונאה
שליח	אונס
בענין האב מקבל גט לבתו קטנה ונערה	אונס ומפתה
גניבה וגזילה	אי עביד מהני או לא מהני
קנין גזילה	אינו ברשותו
מצות השבה	אינו בתורת
החיוב אונסין	איסורי הנאה
פרוטה	כללי
הקדש	שלא כדרך הנאה
גרמא וגרמי	חליפי איסורי הנאה
דבר שבערוה (אין דבר שבערוה פחות משנים)	המקדש באיסורי הנאה
דבר שלא בא לעולם	אישות
דברים שבלב	אישתרי (הואיל ואישתרי אישתרי)
כללי	אפוטרופוס
נדרים	אריס
דיבור	ארץ ישראל
דיינים	בגדי כהונה
דיני שמים	בן פקועה
הפה שאסר	בעל דבר
הקדש	ברירה
כללי.	ברכות
פדיון	גוד או אגוד
מעילה	גורם לממון
הרהור	גזבר
	גיד הנשה

החיוב תשלומין	זכי'
מוכר שטר חוב או מלוה על פה	מטעם שליחות או לא
ממזר	ביאורים שונים בהצדדים הנ"ל
מסית	דיני זכי'
מעמד שלשתן	חולין בעזרה
מעקה	עד מתי כלה אסורה לבעלה
מצורע	חופה
כללי	כללי
האיסור הנאה של צפורי מצורע	עד מתי כלה אסורה לבעלה
מקח טעות	חזקת מרא קמא
משכון	חלה
מת	חלות דין
נאמנות המוכר לומר למי מכר	חמץ
נדר	חנופה
נזירות	חסד
נחש הקדמוני	חצי שיעור
נטילת ידים	טבילה
נישואין - בענין מצות נישואין	טריפה
נכסי מלוג	יאוש
נשיא שבט	יבום וחליצה
נסכים	ידות
סוטה	ילפותות
סמיכה	פירכות
סמיכה להוראה	אין עונשין מן הדין
סמיכת קרבן	ממונא מאיסורא לא ילפינן
ספקות	שני כתובים הבאים כאחד
עבד כנעני	אסמכתא
עבודה	ירושה
סכין מקדש לדם	ירושלים
עגלה ערופה	כסף
עד אחד	למפרע
עדות	מוחזק
כללי	מזיק
בעל דבר ונוגע	מחילה
עד הצריך שבועה	מיגו
שליח נעשה עד	מילה
עירובין	מיתות בית דין
עציץ	מכירה
עריות	מלוה
פדיון הבן	גדר ודיני חוב

קרבן אשם	פועל
קרבן מעשר בהמה	פטר חמור
קרבן פסח	פלגש
מינוי	צדקה
הקרבנו ואכילתו	קדשים - קרבנות
קרבן שלמים	שחיטה בבעלים
קרבן תודה	האיבעיא אם כהני שלוחי דרחמנא או
רוב	שלוחי דידן
דיני רובא דלית' קמן	חיוב אחריות
רובע	קדשים קלים ממון בעלים
רוצח	משולחן גבוה קא זכו
שבוי'	אכילת קדשים
שבועה	פסולי המוקדשין
שבת קודש	קטן וקטנה
כבוד שבת	מופלא הסמוך לאיש
נרות שבת	זכ'
שואל	אישות (קידושין, גירושין)
שויא אנפשי' חתיכה דאיסורא	קידושין
שומר	מצות קידושין
שור הנסקל	כללי
שחיטת שור הנסקל, והאיסור אכילה	העדים
האיסור הנאה	דעת האיש והאשה והשליח
שותפות	האמירה
שחיטה	קידושי כסף - טיב הנתינה
שטרות	קידושי כסף - טיב גוף הכסף
שיעבוד	קידושי כסף - מקדש במלוה
שכירות	קידושי כסף - מדין ערב
שכר ועונש	קידושי שטר
שכר שכיר	קידושי האב את בתו
שליחות	שליחות וזכ'
הילפותות לדין שליחות	קידושי עבירה
יסוד הדין של שליחות	קיום מצות
כחה של שליחות	קנין
חזרה מהמעשה בתכ"ד לאחר שהשליח	קנין אגב
כבר פעל	קנין ד' אמות
שליח לקבלה ושליח להולכה	קנין חזקה
מינוי שליח	קנין חצר
ביטול שליח	קנין כסף
	קנין משיכה

תורה	בענין שליח עושה שליח, ועוד בענין
תמורה	ביטול שליח
תנאי	עוד בענין שליח עושה שליח, ובענין
תנופה	מילי לא מימסרן לשליח
תרומות ומעשרות	נשתטה או מת המשלח
כללי	כל דאיהו לא מצי עביד שלוחי' נמי לא
מירוח	מצי עביד.
מחובר ועוד ציורים של פטור	שליח נעשה עד
מתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין	אין שליחות לעכו"ם
ההפרשה - דעת	חרש שוטה וקטן
הפרשה - הדין שהפירות צריכים להיות	אין שליח לדבר עבירה
שלו	לא מצינו זה נהנה וזה מתחייב
הפרשה - המעשה	שליחות יד ע"י שליח
זכותי הכהן	מעילה ע"י שליח
דיני הפירות שהופרשו	טביחה ומכירה ע"י שליח
שאלה, ביטול השליחות	שליחות יד
קנין כספו	שמות קודש
מעשר שני - חילול	שפחה חרופה
מעשר שני ממון גבוה	תוך כדי דיבור
	תופס לבעל חוב

מפתחות ענינים

אב ואם - בן ובת

שהמצוה שיש על האב להשיא בנו גדול וכתו בוגרת הרי היא מצוה של גמילות חסדים לעזור להם, אבל הם עצמם הרי הם עיקר החייבים בדבר, משא"כ בבתו קטנה רק האב לחודי' חייב בזה. חלק ההערות בדף נ"א הערה ל"ב.

דברי הגרי"ז דסגי ברוב כדי להחשב אומדנא דמוכח. קכ"ג סק"ד, קכ"ד (קטע "והגרי"ז"), חלק ההערות בדף נ"א הערה י"ב.

אומן

בענין אומן קונה בשבח כלי. ק"ב - ק"ד.

בענין אם איכות הקנין ב"אומן קונה בשבח כלי" היא כאיכות הקנין של בעל חוב קונה משכון או האם היא יותר מזה. ק"ב (קטע "והנה עיין בדברי הר"ן"), ק"ד סק"ב.

בענין אם הכוונה באומן קונה בשבח כלי היא שהאומן קונה את כל השבח, או האם הוא קונה רק את חלק השבח שהוא כנגד שכרו, או האם הוא קונה גם את הגוף. ק"ד.

בענין מתי נחשב הכלי כמשכון על שכרו. ק"ב.

אומנות

בענין אומן קונה בשבח כלי, ושכרו של אומן, עי' בערך אומן.

אונאה

בענין אם ב"ד, וכן שליח, צריכים להחזיר אונאה. חלק ההערות בדף מ"ב הערה כ"ט.

בענין מה שממעטים שטרות מאונאה, דמוכח מזה שמכירת שטרות מהני מדאורייתא. פ"ט סק"א.

בענין אונאה יתר משתות בקרקעות. חלק ההערות בדף מ"ב הערה ל' והערה ל"א.

אברהם אבינו

בענין איך נשא אברהם את שרה אם לא ראה אותה ("הנה נא ידעתי וגו'") הלא אסור לקדש אשה עד שיראנה. ה'.

אומדנא

בענין אם הא דאזלינן בתר אומדנא היכא דהוי בלבו ובלב כל אדם הרי זה כי בכה"ג מהני דברים שבלב, אשר לפ"ז לא יועיל לבטל את מה שאמר בפירוש בפיו, או האם זה משום שבכה"ג הרי זה נחשב כמו שאמר, אשר לפ"ז שפיר יועיל לבטל את מה שאמר בפירוש בפיו. ודברי הריטב"א בדף נ' ע"א שאפילו דברים שבלבו ובלב כל אדם אינם יכולים לסתור את מה שאמר בפירוש בפיו. קי"ב סק"א ולהלן שם, קי"ג.

דברי הגר"ח שבקידושין, היכא שדיבר, לא שייך לומר שיועיל בתורת אומדנא, כי רצה שיועיל בתורת דיבור. ק"ל (קטע "מיהו הברכ"ש"), קל"א.

דברי הגרש"ש שבקידושין לא סגי בסתם הוכחה אלא צריכים מדריגת אומדנא דמוכח. קכ"ג סק"ד, ק"ל (קטע "וראיתי").

אונס

בענין אם יתכן שדיבור או מעשה שעשה באונס יהי' לו ערך על פי הלכה.
ק"י"ב סק"ב ולהלן שם, ק"י"ד.

הדרך שמה שאונס אינו נחשב לכלום אין זה משום שכן הוא מצד הסברא, דאחי קרא דולנערה וקמ"ל סברא, אלא הרי זה בגדר גזירת הכתוב לחוד.
ק"י"ב סק"ה.

אונס ומפתה

המחלוקת בין תוס' והרמב"ן בענין אם שייך ציור שמפתה משלם קנס היכא שהוא נושא אותה לאשה (תוס'), או לא (הרמב"ן). ע'.

המחלוקת בין תוס' והרמב"ן בענין אם החיוב קנס של מפתה חל בשעת גמר דין (הרמב"ן), או בשעה שהאב ממאן לתתה לו לאשה (תוס'). ע'.

אי עביד מהני או לא מהני

בענין אי עביד לא מהני.
חלק ההערות בדף ס"ז הערה ל"ט.

אינו ברשותו

בענין אם מה שקובע שמיקרי אינו ברשותו הוא העובדא שאינו ברשותו במציאות או העובדא שיש להשני קניני גזילה.
ק"ה (קטע "ודברינו" ולהלן שם),
ק"ס (קטע "והנה הקצה"ח").

שאינו יכול להקנות דבר שאינו ברשותו (ודברי הרשב"א ששפיר יכול).
ק"ה (קטע "ויש ליישב"), קל"ה.

שיטת הריב"ש שאפשר להקדיש קדושת הגוף גם דבר שאינו ברשותו, ורק קדושת בדק הבית אי אפשר להקדיש.
קל"ד (קטע אחרון).

בענין היכא שהוא ברשות המקנה אבל לא יהי' ברשות הקונה.
קס"ב סק"ב (קטע אחרון).

בענין אם חשיב ברשותו כשמונה ברה"ר, או על גג שאינו שמור.
ק"ה (קטע "ודברינו").

המחלוקת בין הבעל המאור והמלחמות בענין אם אפשר להקדיש חוב או האם מלוה נחשב דבר שאינו ברשותו ודבר שלא בא לעולם.
פ"ט סק"ג.

דברי הרמב"ן שם שמקדש במלוה אינה מקודשת כי הוי דבר שאינו ברשותו ודבר שלא בא לעולם.
פ"ט סק"ג.

שמלוה בשטר נחשב שפיר ברשותו.
פ"ט סק"ג.

דברי האב"מ בשם הריטב"א שהמקדיש שטר חוב הרי זה קדוש.
פ"ט סק"ג (קטע ראשון).

בענין למה נחשב פקדון ברשות המפקיד כשהוא אצל שומר.
ק"ה.

בענין היכא שנתרצה הגזלן להשיב, האם מיקרי כבר ברשותו של הנגזל.
ק"ה (קטע "ועיין בבית שמואל" ולהלן שם), ק"ס (קטע "והנה הקצה"ח"), קס"א (קטע "והנה עיין עוד").

הסוכרים שהיכא שנתרצה הגזלן לזה שהנגזל מקדיש את החפץ, הרי זה הקדש.
ק"ה (קטע "ועיין בבית שמואל" ולהלן שם), קס"א (קטע "והנה עיין עוד").

בענין היכא שהגזלן לא שמע שהנגזל הקדיש אבל אנן סהדי שהי' מתרצה, האם ההקדש חל.
קס"א (קטע "והנה עיין עוד").

שלו: א', כי המהות של בעלות היא זכויות בהחפץ וממילא מכיון שבאיסורי הנאה אין לו שום זכות של השתמשות אין כאן בעלות, ב', שהתורה בפועל מוציאה ומפקיעה את האיסורי הנאה מבעלותו. קל"ח (קטע "גם י"ל"), קס"ב סק"א (קטע "והנה מקושיית"), קס"ג סק"א (קטע "מיהו לעיל" וקטע אחרון) סק"ג סק"ד, קע"ח.

בענין אם אפשר לזכות באיסורי הנאה. קס"ב סק"ב (קטע "ולכאורה" ולהלן שם).

הדרך שחמץ בפסח שונה משאר איסורי הנאה ואפילו אם שאר איסורי הנאה הם שלו אבל חמץ בפסח אינו שלו כיון שיש חיוב לבערו, וכן הרי הוא אסור אפילו שלא כדרך הנאתו. קס"ב סק"א.

דברי הרמב"ם שקונה חמץ בפסח לוקה. קס"ב סק"ב (קטע "ולכאורה").

"כל הנשרפין אפרן מותר": בענין אם מיקרי שהחפץ אסור בהנאה רק עד שנעשה אפר, או האם הוא אסור בהנאה לעולם רק ששריפתו והפיכתו לאפר מפקיעה את האיסור. קס"ג סק"ט.

דברי החזו"א שהיכא שמותר שלא כדרך הנאה, וכן היכא שאפרן מותר, הרי הן שלו בנוגע לענינים אלו, וממלא מותר לו למוכרן לענינים אלו. קס"ב סק"ג, קס"ג סק"א (קטע "ולפ"ז").

בענין שאין לאיסורי הנאה דין ממון (ומש"ה אינם שלו). קס"ב סק"א (קטע "והנה מקושיית"), קס"ג.

בענין אם איסורי הנאה נחשבים אינם ברשותו. קס"ב סק"ב.

הסוכרים שהנגזל יכול להקנותו להגזלן עצמו. ק"ה (קטע "ועי' בבית שמואל"), קס"א (קטע "והנה הבית שמואל"). בענין אם שניהם ביחד יכולים להקדיש או לחלל. ק"ה (קטע אחרון), קס"א.

אינו בתורת

בענין מאיפוא לומדים שצריכים ישנו בתורת. י"ט סק"ד.

בענין היכא שהטעם למה אינו בתורת אינו מצד ההלכה אלא משום חסרון במציאות וסיבה צדדית. י"ט סק"ה.

בענין עבד מהו שיעשה שליח לקבל גט אשה מיד בעלה. י"ט סק"א (ולהלן שם).

שיטת הראשונים בענין אם עבד נעשה שליח להוליך גט לאשה מיד בעלה, או האם הוי כמו קבלה דאינו נעשה שליח לקבל גט אשה מיד בעלה. י"ט סק"א.

הסברות לחלק. י"ט סק"ב סק"ג.

בענין אם קטן מיקרי אינו בתורת. כ"א סק"ב.

איסורי הנאה

כללי

בענין אם השיעור של איסור הנאה הוא כזית (כלומר הנאה מחתיכה שהיא כזית) או הנאה שהיא שוה פרוטה. קס"ח.

בענין אם איסורי הנאה נחשבים שלו, וברשותו, ובענין אם יש להם דין ממון בענין אם איסורי הנאה נחשבים שלו או לא. קל"ח (קטע "גם י"ל"), קס"ב.

שני צדדים בענין למה איסורי הנאה אינם

שאע"פ שמותר לחולה שיש בו סכנה לאכול איסורי הנאה אבל אינם נחשבים שלו אלא מיקרי שמשולחן גבוה קא זכי. קס"ג סק"ג.

שלא כדרך הנאה

שיטת תוס' שמותר ליהנות שלא כדרך הנאה.

קס"ב סק"א, קס"ד*.

שיטת הרמב"ן והריטב"א והר"ן שמדרבנן אסור.

קס"ב סק"ב, קס"ג סק"ד, קס"ד*.

הצד שכתב המל"מ שאסור מן התורה רק שאין לוקין על זה.

קס"ד*.

בענין אם ליהנות מהאפר אחרי שנשרף נחשב דרך הנאות של החפץ כיון שכן הוא הדרך ליהנות מאפר (רק שהתורה גזרה שכל הנשרפין אפרן מותר), או האם אינו נחשב דרך הנאות של החפץ כי החפץ המקורי אינו עומד להנאה זו. קס"ה סק"ב.

הדרך שחמץ בפסח שונה משאר איסורי הנאה ואפילו אם שאר איסורי הנאה הם שלו אבל חמץ בפסח אינו שלו כיון שיש חיוב לבערו, וכן הרי הוא אסור אפילו שלא כדרך הנאות.

קס"ב סק"א.

חליפי איסורי הנאה

שיטת רש"י ותוס' והר"ן והרא"ש בענין אם חליפי חליפין אסורים על המחליף. קס"ד סק"ב.

המקדש באיסורי הנאה

שיטת הראשונים בענין למה מוכרן וקידש בדמיהן מקודשת. קס"ד סק"ב.

בענין אם מותר לכתחילה לקדש אשה בדמיהן.

קס"ד סק"ב.

בענין המקדש (או קונה) בדבר ששו"פ

להאשה אבל לא להמקדש, או שאסור בהנאה על המקדש אבל לא על האשה, וכן בענין היכא שנתייקר ונהי' שו"פ לאחר שעזב את ידו של המקדש קודם שהגיע להאשה, האם בציורים אלו אזלינן בתר הנותן או בתר המקבל.

קל"ו, קס"ג סק"ג, קס"ד סק"ב (קטע ראשון), חלק ההערות ברף נ"ח הערה כ"א והערה כ"ו והערה כ"ט.

קושיית תוס' למה המקדש באיסורי הנאה אינה מקודשת הלא היא יכולה ליהנות שלא כדרך הנאות.

קס"ב, קס"ג, קס"ד סק"א, קס"ה.

בענין המקדש באיסורי הנאה דרבנן. קס"ג סק"א סק"ב.

בענין המקדש בציפורי מצורע. קס"ג סק"ה סק"ט.

בענין המקדש בפטר חמור. קס"ג סק"ז סק"ט (קטע אחרון), קס"ה סק"א (קטע "ועכ"פ").

בענין המקדש בחמץ בפסח. קס"ג סק"ו.

אישות

עי' עוד בערך קידושין, ובערך חופה, ובערך נישואין.

בענין אם אשת איש נאסרת בשעת הקידושין לעולם רק שאח"כ מיתת הבעל וגירושין מפקיעין את האישות, או האם היא נאסרת רק עד אותה שעה כי מה שאוסר אותה הוא המצב של כל רגע ורגע שהיא עוד אשת איש. ס"ה.

שרבנן תיקנו נישואין דרבנן לבת שהלכה אבי' למדינת הים אחרי הקידושין לפני הנישואין כמו שתיקנו היכא שהלך האב לפני קידושין. ס"ד.

אישתרי (הואיל ואישתרי אישתרי)

בענין אם שייך לומר הואיל ואישתרי אישתרי לענין להתיר את האיסור של כלאים גם אחרי העבודה, וכן האיסור של הנאה מבגדי כהונה.
קמ"א.

אפוטרופוס

המחלוקת בין הראשונים בענין אם מה שאפוטרופוס זוכה בשביל היתומים הרי זה דין רגיל של זכי, או האם זה כח חדש של אפוטרופוס. ושם הוא דין רגיל של זכי או הטעם למה צריכים ללמוד דין אפוטרופוס מפסוק הרי זה כדי לומר שהוא יכול לזכות אפילו אם לא הוי זכות גמור אלא יש צד חובה, וכן כדי לומר שאין היתומים יכולים למחות אלא בטענה, כגון שטעה או ברוחות, משא"כ בציור רגיל של זכי הרי הוא יכול למחות אח"כ גם בלא שום טענה.
כ"ט סק"א.

הדרך שבשליחות (וכן יש אומרים בביאור זכי מטעם שליחות) המעשה נחשב המעשה של המשלח, אבל באפוטרופוס המעשה נחשב המעשה של האפוטרופוס רק שהמעשה שייך להקטנים ופועל בשבילם.
כ"ח (קטע "ונראה שסברת רש"י"),
כ"ט סק"ב.

הדרך שבאפוטרופוס המעשה גם שייך להאפוטרופוס רק שהיתומים מקבלים את התוצאה של המעשה.
כ"ט סק"ב.

הדרך שבאפוטרופוס הרי זה נקרא שהאפוטרופוס זוכה לעצמו, רק שבשעת קנינו הרי הוא מקנה להיתומים, וקניתו והקנאתו באין כאחת.
כ"ט סק"ב.

הדרך שהכח של אפוטרופוס הוא כמו הכח של בית דין, דוגמת הכח של הפקר ב"ד הפקר.
כ"ט סק"ב.

בענין אם מה שהנשיאים זכו בשביל אנשים גדולים את חלקם בחלוקת הארץ הרי זה ה' מדין זכין לאדם שלא בפניו או האם זה ה' מדין שהתורה קבעה את הנשיאים להיות האפוטרופוס שלהם בנוגע לחלוקת הארץ אע"פ שהיו גדולים.
כ"ח.

המחלוקת בין שמואל ורב נחמן בענין אם הגדילו יכולים למחות (שמואל) או לא (רב נחמן): סברות המחלוקת, וכן דברי הגמ' שאיירי ברוחות, ודברי תוס' שה"ה בטעות פחות משתות, ודברי השיטה שלא נודעה למי שה"ה אם ניחא לי' בהר או בבקעה.
כ"ט סק"א סק"ד.

בענין אם ב"ד מעמידין אפוטרופוס אחד לכל היתומים, או האם מעמידים אפוטרופוס נפרד לכל יתום ויתום.
חלק ההערות בדף מ"ב הערה י"ד.

דברי הר"ן בדף מ"ב שאפוטרופוס יכול מהתורה רק לברר להקטן חלקו כמו בחלוקת הארץ (וכתב הקצה"ח שכך הוא גם כשתורם כי הוא רק מברר להכהן חלקו), אבל לא לענין לזכות מן הנכר.
כ"ט סק"א.

בענין מה שאפוטרופוס יכול לעשר כדי להאכיל להיתומים אבל לא כדי להניח.
כ"ט סק"ג.

ספיקת הרשב"א בדף מ"א וגיטין בדף נ"ב אם הדרשה של אתם ולא אפוטרופוסין (גבי תרומה) היא רק אסמכתא בעלמא, ועוד בענין זה.
כ"א סק"א), כ"ט סק"ג.

אריס

הדרך שצורת סתם שותפות היא שכל שותף מיקרי בעלים על הכל, אבל אריס מיקרי בעלים רק על חלקו.
כ"א סק"ב.

שיטת הרמב"ם שתרומת אריס בשביל בעל הבית היא תרומה בדיעבד.
כ"א סק"א.

שעל שלו הרי האריס שפיר יכול לתרום.
חלק ההערות על בדרך מ"א הערה
נ"א.

דברי הרשב"א בדרך מ"א שמסתפק אם
הדרשה של אתם ולא אפוטרופוסין
(ולכאורה גם "ולא אריסין") היא רק
אסמכתא בעלמא.
(כ"א סק"א), כ"ט סק"ג.

ארץ ישראל

בענין התפקיד של הנשיאים בחלוקת הארץ.
כ"ח, כ"ט.

בענין אם מה שנהשיאים זכו בשביל אנשים
גדולים את חלקם בחלוקת הארץ הרי זה
הי' מדין זכין לאדם שלא בפניו או האם
הי' מדין שהתורה קבעה את הנשיאים
להיות האפוטרופוס שלהם בזה אע"פ שהיו
גדולים.
כ"ח.

בענין אם הקטנים בחלוקת הארץ היו
יכולים אח"כ למחות ברוחות, ואפילו
משום דניחא לי' בהר או בבקעה.
כ"ט סק"א, סק"ד ובהערה.

בגדי כהונה

המחלוקת בין הרמב"ם והראב"ד בענין אם
מותר ללבוש בגדי כהונה שלא בשעת
עבודה.

קמ"ד (קטע "ועי' בסוגיית").

בענין למה בגדי כהונה שלא בלו אין
מועלין בהן.
קמ"א.

בענין אם מותר ליהנות מהן גם במזיד.
קמ"ג, קמ"ד.

בענין אם מותר גם חוץ למקדש.
קמ"ג (קטע "וע"ע לקמן").

בענין אם בגדי כהונה שנתחננו כבר
לעבודה הרי הם עדיין קדושים רק בקדושת
בדק הבית או האם הם מעתה קדושים
בקדושת הגוף.
קמ"ה.

בן פקועה

בענין אם מיקרי שחוט ממש ע"י שחיטת

אמו, או האם גדר הדין הוא שבכלל אינו
צריך שחיטה.
קס"ז.

בעל דבר

בענין אם בעל דבר פסול לעדות היכא
שאינן לו שום נגיעות (ולעיל בסמוך צדדנו
שבכלל אינו בגדר בעל דבר, אלא זה
שעומד להפסיד הוא הבעל דבר).
מ' סק"ב סק"ג, מ"ב.

ברירה

ביאורו של הגר"ח באחין שחלקו יורשין
הם כי יש ברירה.
כ"ט סק"א בהערה.

ברכות

שאי אפשר לעשות שליח לברך בלי
שישמע ויצא מדין שומע כעונה (ואז לא
בעינן שליחות) כי הוי מצוה שבגופו.
ג' סקי"ד.

שיטת הרמב"ם בהל' ברכות שאם לא בירך
קודם המצוה א"א לברך אחרי המצוה,
ודברי הראב"ד שמסכים עמו, ודברי רבינו
יונה בזה.
ג' סקי"ג.

דברי הרמב"ם שהיכא שהקיום נמשך אפשר
בדיעבד לברך גם לאחר עשיית המעשה.
ג' סק"ט ולהלן שם.

בענין שאין מברכין ברכת המצות על מצות
צדקה מפני שתלוי ברצון העני ואולי לא
יקבל.
ג' סק"ח סק"ט.

בענין הא דמברכין ברכת המצות על מצות
קיומיות, כגון שחיטה, סוכה כל שבעה,
ונטילת ידים.
ג' סק"ז.

בענין המהות של ברכת אירוסין: האם היא
ברכת המצוה או ברכת השבת, ובענין מתי
מברכין אותה האם לפני הקידושין או אחרי
הקידושין, ובענין היכא שקידש ע"י שליח
מי מברך.

ג' סק"ג סק"ז ולהלן שם.

גירושין**דעת**

בענין למה במגרש לא מהני חזרה תוך כדי דיבור.
ז' סק"ח.

בענין אם אע"פ שהמגרש אינו יכול לחזור בו אפילו תכ"ד, אבל היכא ששלח שליח לגרש אולי הרי הוא שפיר יכול לבטלו תכ"ד מהגירושין.
ז' סק"ח.

דיני כתיבת הגט

בענין אם השליח יכול לכתוב את הגט על הננייר שלו.
ז' סק"ה (קטע "וע"ע באור שמח").

עדי חתימה ועדי מסירה

שגם לפי רבי מאיר צריכים עדי מסירה, רק שכשאנו רואים אח"כ ביד האשה גט חתום הרי אנו נוקטים שהיו כאן גם עדי מסירה. א"נ יש אנן סהדי שהוא ניתן לה כדין, כלומר אנחנו הם העדי מסירה.
חלק ההערות בדף מ"ח הערה כ"ד.

נתינה וזכי

דברי הקצה"ח בס"ר ר' סק"ה שאין האשה (וכן עבד כנעני) צריכה לקנות את הגט אלא סגי במעשה נתינה (וכן בענין מה צריכים בקידושין).

ו' בההערה השלישית, י"א (קטע "דהנה"), מ"ז (קטע "מיהו י"ל").

דברי הר"ן שהיכא שנתן לה כבר את הגט לשם פקדון הרי הוא יכול לומר לה אח"כ הרי זה גיטך, ומיקרי שהיתה כאן נתינה, וביאורי האחרונים בדבריו.
י"ט סק"ב.

אמירה

בענין אם בגט צריכים גם אמירה מהתורה, חוץ ממסירת הגט, או האם זה רק מדרבנן.
י"ט סק"ב.

בענין מראה מקום הוא לה.
קכ"א.

טעמי הראשונים למה אין מברכין ברכת המצות על קידושין.
ג' סק"ג סק"ז ולהלן שם.

דברי רבינו יונה שאם לא בירכו ברכת אירוסין בשעת הקידושין אפשר לברך בשעת הנישואין כי הוי כמו היכא שעוד לא נתעכל המזון במעיו.
ג' סק"י סק"ב.

השיטה שהיכא שאדם אחר (ולא החתן) מברך ברכת אירוסין לא בעינן עובר לעשייתן.
ג' סק"ב.

בענין אם להכניסו היא ברכת המצות, ובענין למה מברכין אותה אחרי המילה ולא עובר לעשייתה.
ג' סק"ב.

גוד או אגוד

בענין גוד או אגוד ביתומים שבאו לחלוק בנכסי אביהם.
חלק ההערות בדף מ"ב הערה כ"ה סק"ב.

גורם לממון

בענין אם סגי בגורם לממון כממון דמי להחשב כסף קידושין.
קס"ג סק"ו סק"ז.

גזבר

בענין הא דגזבר אינו מועל.
קנ"ו.

גיד הנשה

בענין קושיית תוס' למה האיסור של גיד הנשה אינו חל על מוקדשין, כי אע"פ שהאיסור של מוקדשין חל קודם, במעי האם, לפני האיסור של גיד הנשה, אבל האיסור של גיד הנשה הוא איסור מוסיף משום שהוא מוסיף איסור לגבוה (ודברי המהרש"א שם).
שס"ח (קטע "והנה המקנה").

שליח

דרכים לומר ששליח להולכה ושליח לקבלה הרי הם במהותם שני סוגים שונים של שליחות.
ו' סק"ב ולהלן שם, ז' סק"ו, י"ט סק"ב סק"ג.

שיטת הרמב"ם שבעל שעשה שליח להולכה, וכן אשה שעשתה שליח להבאה, אינם צריכים למנותו בפני עדים, אבל אשה שעשתה שליח לקבלה הרי היא צריכה למנותו בפני עדים.
ו' סק"ב סק"ו.

בענין "עבד מהו שיעשה שליח לקבל גט אשה מיד בעלה".
י"ט סק"א ולהלן שם.

בענין באיזה אופנים שליח עושה שליח בגיטין וקידושין ובאיזה אופנים אינו יכול כי חשיב מילי.
א', ו' בההערה השני'.

בענין אם השליח יכול לכתוב את הגט על הנייר שלו.
ז' סק"ד (קטע "וע"ע באור שמח").

בענין האב מקבל גט לבתו קטנה ונערה

הדרך שמה שהתורה אמרה שהאב מקבל גט לבתו קטנה או נערה הרי זה משום שהתורה עשתה אותו השליח שלה.
(א'), נ"ד סק"ג.

דרך הפכית, והיינו שמה שנערה יכולה לקבל את גיטה הרי זה בתורת שלוחו של האב.
(א'), נ"ד.

בענין אם אב יכול לקבל גט לבתו קטנה משנשאת.
מ"ח.

בענין אם קטנה מן האירוסין שיש לה אב יכולה לקבל גיטה או האם רק אבי' יכול (רש"י ותוס' ורמב"ן).
מ"ח, ג' (קטע ראשון).

גניבה וגזילה

קנין גזילה

שיטת האחרונים שגנב קונה בתחילת הגזילה קנין של בעלות גמורה, רק שהמצוה של השבה מעכבת את הבעלות, וכן בענין מה היא הצורה של הקנין הנ"ל לפני שנפטר מהשבה.
קל"ד, קל"ה.

בענין אם היכא שבא לידו בטעות ולא נתכוין לגזול, הרי הוא קונה קניני גזילה, או האם מיקרי ברשות הבעלים.
ק"ס.

מצות השבה

בענין אם מצות והשיב היא מצוה של השבה על גוף החפץ (בתנאי שהוא שו"פ), או האם היא מצוה של תשלומין, רק שלכתחילה גזרה התורה שהוא צריך לשלם ע"י החזרת החפץ עצמו.
חלק ההערות בדף ג"ח הערה ל"ב.

בענין אם החיוב השבה של גנב, וכן החיוב של גנב לשלם דמים, הם אותם חיובים כמו של גזלן.
חלק ההערות בדף ג"ח הערה ל"ב.

החיוב אונסין

בענין אם החיוב תשלומין כשאין הגזילה בעין נכלל הוא בזהשיב, או האם הוא מהא דכתיב ושילם, או האם הוא משום שלא גרע משואל שכל הנאה שלו וחייב באונסין.
קל"ה.

בענין היכא שמתרצה להשיב אשר ככה"ג הרי הוא עדיין חייב באונסין, האם הוא מתהפך להיות גם שומר שחייב לשמור.
ק"ה בההערה.

פרוטה

שאם גזול פחות פחות מפרוטה אינו מצטרף כי קמא קמא מחיל.
ע"א (קטע "ועיין בפ"י").

הקדש

דברי הרשב"א בגיטין בדף נ"ה שהיכא שגזולן הקדיש את החפץ הגזול הרי ההקדש ובעלותו להקדיש (ע"י שקנה בשניו השם שהרי שינה את שמו מחולין להקדש) באין כאחד. קל"ו (קטע "והאבני מילואים").

גרמא וגרמי

בענין שגרמא בניזקין חייב לשלם בדיני שמים, ובענין מנלן חיוב זה. ל"ז בההערה הראשונה.

שגורם דגורם אסור ומענישין אותו מן השמים, אבל פטור מלשלם מדיני שמים. י"ז (קטע "שו"ר"), ל"ז בההערה הראשונה.

בענין משסה כלבו של חבירו בחבירו. ל"ז סק"ד סק"ו (קטע אחרון).

בענין השוכר עדי שקר.

י"ז (קטע "שו"ר"), ל"ה סק"א, ל"ז סק"א ולהלן שם, חלק ההערות בדף מ"ב הערה ל"ב.

בענין האומר לחבירו (ולא שוכר את חבירו) לומר עדות שקר או להזיק, ע"י בערך מסית.

דבר שבערוה (אין דבר שבערוה פחות משנים)

בענין אם שליח להולכה, ושליח לקבלה, ושליח להובאה, צריכים מינוי בפני עדים, ע"י בערך גירושין - שליח.

הדרך שצריכים עדי קיום כאלו שעל פי דין יוכלו להעיד אח"כ בב"ד. מ"ו סק"ג (קטע "מיהו לכאורה" ולהלן שם).

הדרך שצריכים עדי קיום רק על החלות ולא על עשיית המעשה. מ' סק"ג.

המחלוקת בין הריטב"א והתוס' הרא"ש

בענין עדי קיום היכא שהצטרף גם פסול בשעת הראי', האם זה פוסל אע"פ שאינם מעידים בב"ד. מ"ו סק"ג (קטע "מיהו על פי").

דברי הר"ן שהטעם למה אם אמר האב קידשתי את בתי ובא אחד ואמר לי נתקדשה הרי הוא נאמן הרי זה כי אינו אומר נגד חזקה, ודברי המהריב"ל שצריכים טעם זה רק לפי המ"ד שסובר שנאמן גם לכנוס אבל לענין להוציאה בגט ולהתיר אותה לעלמא גם בלא"ה הרי הוא נאמן כי אמרינן חזקה שאין אדם חוטא ולא לו. והקושיא למה הוא נאמן דהא הוא אומר נגד רוב, דהא רוב אנשים לא קידשה, ודרכו של הפ"י דנאמן משום שלרוב יש ריעותא, דהיינו הצד מיעוט, וכן נגד חזקה הרי הוא נאמן כשיש להחזקה ריעותא. קל"א.

דבר שלא בא לעולם

שמהעובדא שהמקנה דבר שלא בא לעולם יכול לחזור בו אפילו לפי רבי מאיר, מוכח שכשהוא מקנה דבר שלא בא לעולם החלות חלה רק כשבא לעולם ולא בשעת ההקנאה. קנ"א (קטע "והחמדת שלמה").

בענין המחלוקת בין רב נחמן ורב הונא בב"מ בדף ס"ו ע"ב במוכר פירות דקל. קנ"א (קטע "והחמדת שלמה").

המחלוקת בין הבעל המאור והמלחמות בענין אם מלוה מיקרי אינו ברשותו ודבר שלא בא לעולם. פ"ט סק"ג.

בענין מחילה על דבר שלא בא לעולם. צ"ח (קטע "ולהלן שם").

שלפי המ"ד שסובר שמעשר שני הוא ממון גבוה אינו יכול למוכרו, אבל האם לפי רבי מאיר אפשר למוכרו קודם שבא לעולם אע"פ שבשעה שיבוא לעולם יהי כבר מעשר שני. קנ"א, קנ"ג.

בענין מתי נקרא "בא לעולם", האם משעה שנעשה שחת, או משעת חנטה, או משעת סמדר, או משעת גידול שלישי, או מהשעה שהוא מתבשל. וכן בענין אם שייך לחלק בזה בין תרומה לקנין, וכן בין תבואה לפירות. קנ"ב.

דברים שבלב

כללי

בענין המחלוקת אם דברים שבלב אינם דברים משום שאינו נאמן שכך הי' בלבו, או האם זה משום שאפילו אם הוא שפיר נאמן אבל אינו יכול לעקור את דיבורו, או האם זה משום דאמרינן שאינו גומר דעתו למה שנמצא רק בלבו.

ק"ט*, קי"א, ק"כ, חלק ההערות בדף מ"ט הערה ל"ב, בדף נ' הערה ז' והערה ח'.

שיטת הרשב"א בדף נ' שהיכא שאינו סותר את דיבורו, אלא מפרש את דיבורו, דברים שבלב הוו דברים.

קי"ז - קי"ט, קל"א.

דברי הגרנ"ט שגם הרשב"א מודה שדברים שבלב לא מהני לפעול חלות אפילו אם אינו סותר את דיבורו. קי"ט (קטע "ובאמת" ולהלן שם).

דברי הר"ן בפסחים שהפקר בלב לא מהני משום דהוי דברים שבלב. קי"ט (קטע אחרון).

שהיכא טעה בדיבורו לא אמרינן שדברים שבלב אינם דברים. קי"ד.

דרכו של העצמות יוסף דהיכא שאנסו אותו לדבר לא חשיב בגדר דיבור ושפיר מהני בכה"ג דברים שבלב. קי"ב סק"ב ולהלן שם.

דרכו של הפרי יצחק שהיכא שב"ד אנסו אותו כדין, שפיר חשיב דיבור. קי"ב סק"ה.

דברי הריטב"א בדף נ' שאפילו דברים

שבלבו ובלב כל אדם אינם יכולים לסתור את מה שאמר בפירוש בפיו. קי"ב, קי"ג, קט"ז (קטע "ותי").

בענין היכא שיש אנן סהדי שכך הי' בלבו (וכהנ"ל דהוי בלבו ובלב כל אדם), האם הכוונה היא שבכה"ג גם דברים שבלב הם דברים, או האם הוא משום שבכה"ג אין זה נקרא דברים שבלב.

קי"ג (קטע "מיהו לכאורה"), ק"כ.

שיטת היראים שדברים שבלב אינם דברים רק היכא שהי' לו לדבר (ודברי הגרנ"ט שלפ"ז יש לבאר דמהני ידות ואין חסרון של דברים שבלב כי ע"י הדין של ידות נשאר שמשפיק אם הוא אומר מקצת לשון ולא הי' לו לדבר יותר, ולכן מהני דברים שבלב). ק"כ.

נדרים

הדרך שקידושין וקנינים נפעלים ע"י מעשה קנין ביחד עם דיבור, וגדרו של הדיבור הוא שצריכים דיבור כזה שמראה על כוונה בלב, ומש"ה לאחר שישנו לדיבור כזה לא איכפת לן אם יש אנן סהדי שבאמת לא היתה לו כוונה בלב, כי סוף סוף הדיבור הוא כזה שמראה על כוונה בלב, וסגי בזה, אבל בנדרים והקדש גם הכוונה בלב פועלת את הנדר וההקדש, ביחד עם הדיבור, ומש"ה היכא שיש אנן סהדי שלא נתכוין אין כאן נדר והקדש.

קי"ג (קטע אחרון), קי"ד, קט"ז (קטע אחרון).

בענין נדרי זרוזין.

קי"ג (קטע "עוד יש להקשות"), קי"ד (בסופו).

דיבור

דברי הגר"ח שבקידושין היכא שלא מהני דיבורו של המקדש בתורת דיבור, אי אפשר לומר שיועיל לכה"פ בתורת אומדנא שרצונו בקידושין, כי המקדש רצה שיועיל בתורת דיבור.

ק"ל (קטע "מיהו הברכת שמואל"), קל"א.

הקדש**כללי.**

דברי ריטב"א שאפשר להקדיש שטר חוב.
פ"ט סק"ג (קטע ראשון).

בענין אם כשאדם מקדיש הרי הוא נותן את הממונות להקדש ואילו הקדושה היא תוצאה מהממונות, או האם להיפך (וכן יש לחקור דאולי המקדיש פועל את שני הדברים בדרך ישיר).
קע"ט.

הדרך שקידושין וקנינים נפעלים ע"י מעשה קנין ביחד עם דיבור, וגדרו של הדיבור הוא שצריכים דיבור כזה שמראה על כוונה בלב, ומש"ה לאחר שישנו לדיבור כזה לא איכפת לן אם יש אנן סהדי שבאמת לא היתה לו כוונה בלב, כי סוף סוף הדיבור הוא כזה שמראה על כוונה בלב, וסגי בזה, אבל בנדרים והקדש גם הכוונה בלב פועלת את הנדר וההקדש, ומש"ה היכא שיש אנן סהדי שלא נתכוין אין כאן נדר והקדש.
קי"ג (קטע אחרון), קי"ד, קט"ז (קטע אחרון).

סוגיית הגמ' בתמורה ברף י' ע"א ורש"י שם שהיכא שציבור עשו שליח להקדיש הרי זה נקרא שהמקדיש הוא אדם יחיד דהיינו השליח.
ז' סק"ו.

"מה ביתו שלו אף כל שלו": בענין איך הוה ס"ד שיכול להקדיש דבר שאינו שלו.
קל"ד.

פדיון

הדרך שבפדיון יסוד הדין הוא שהדמים נתפסים בקדושה ומה שהקרוב יוצא לחולין הרי זה תוצאה מזה (ואין זה סותר את הדרך שהזכרנו לעיל בסמוך).
קס"ט.

הדרך שבחילול ופדיון הרי הוא פועל על הקדושה וממילא הממונות נפקע (וגם זה אינו סותר את הדרך ההוא).
קנ"ח (קטע "ויש לבאר"), קנ"ט, קע"ט.

בענין אם הטעם להצריך תנאי כפול ולא לומר שמכלל הן אתה שומע לאו הרי זה כי אם לא כפל אמרינן שלא נתכוין באמת לתנאי, אלא נתכוין רק להפליג בדברים.
ק"י סק"ב סק"ד.

דיינים

המחלוקת בין רשב"ג ות"ק בענין היכא שב"ד טעו בחלוקה, האם הדבר חוזר (ת"ק) או לא (רשב"ג). ובענין אם בפחות משתות גם ת"ק מודה שאינו חוזר.
כ"ט סק"ד.

דיני שמים

בענין החיוב מדיני שמים שיש על האומר לחבירו להעיד עדות שקר או להזיק, ע"י בערך שליחות, ובערך מסית - אין טוענין למסית.

בענין מאיפוא ילפינן חיוב תשלומין בדיני שמים בגרמא בניזקין.
ל"ז בההערה הראשונה.

דרכו של הקצה"ח שחיוב תשלומין מדיני שמים, ועונש בידי שמים, הרי הם שני דברים נפרדים.
ל"ז סק"ד.

דברי המקנה שליכא שום חיוב תשלומין מדיני שמים אלא רק עונש לחוד, רק שהירא לנפשו ישלם כדי להפטר מן העונש.
ל"ז סק"ד.

ש"גורם דגורם" אסור ומענישין אותו מן השמים, אבל פטור מלשלם מדיני שמים.
י"ז (קטע "שו"ר"), ל"ז בההערה הראשונה.

בענין אם שייך חיוב תשלומין מדיני שמים כשיש אדם שחייב לשלם מדיני אדם.
ל"ז סק"ב סק"ו.

הפה שאסר

בענין אם הכוונה בהפה שאסר היא למיגו רגיל של אי בעי שתק, או האם הוא כח חדש, וביאור הכח החדש.
מ"ה סק"ג.

שאפשר להוציא הקדש לחולין לא רק ע"י חילול ופדיון אלא גם ע"י מכירה (לפ"ז הוי שפיר בעלות חדשה).
קנ"ח, קע"ט.

בענין אם חכמים יכולים לבטל חלות פדיון ע"י הפקר ב"ד הפקר.
קנ"ח (קטע "מיהו אכתי" ולהלן (שם).

מעילה

הסברא שלפי רבי מאיר שמהני מעילה במזיד להוציא לחולין הה"נ שאפשר להוציא בהמת קדשים גם ע"י פדיון אפילו בלא מום.
קנ"ד, קנ"ה.

ב' שיטות בענין מתי יוצא לחולין ע"י מעילה: שיטת תוס' בקידושין שהכל תלוי באם כוונתו היא לשנות את רשותו, דאם הי' סבור שהוא של חברו ולקחו לעצמו, או שסבור שהוא שלו ונתנו לחברו, הרי הוא מועל. ב', שיטת תוס' בב"מ שהכל תלוי באם במציאות שינה את רשותו, דאם הוא הגזבר אינו יוצא לחולין כשלקחו אפילו אם הוא סבור שהוא שלו, כי לא שינה רשותו, אבל אם הוא אדם אחר ולקח אותו הרי הוא מועיל אפילו אם חשב שהוא שלו כי אע"פ שלא נתכוין לשנות את רשותו אבל בכל זאת הרי הוא מועל כיון שבמציאות הרי הוא מוציא מרשות הקדש.
קנ"ו.

עוד בענין הא דגזבר אינו מועל.
קנ"ו.

הסוברים שהנהנה מהקדש מועל בגלל עצם ההנאה ולא משום שהוציא דבר מה לחולין, ויש באמת שני סוגים של מעילה, א', היכא שהוא מוציא מרשות הקדש, וב', היכא שנהנה משום עצם ההנאה, והסוברים שהנהנה מהקדש מועל משום שהוציא את ההנאה לחולין.
ל"ח סק"ב, קמ"ח.

שיטת הריטב"א שהכל תלוי באם נתכוין

לגזול או רק ליהנות, דאם נתכוין רק ליהנות אינו יוצא לחולין ואפילו אם לא הי' סבור שהוא שלו.
ל"ח סק"ב, קמ"ח.

המחלוקת בין הרמב"ם והראב"ד אם יש מעילה על הוצאה מרשות הקדש בלי שיהנה (הראב"ד) או לא (הרמב"ם).
ל"ח סק"ב, קמ"ח.

שיטת הראשונים שהיכא שנהנה, יש אחריו מועל, אבל היכא שהוציא מרשות הקדש, אין מועל אחר מועל.
קמ"ח.

הסברא שלפי רבי מאיר שמהני מעילה במזיד להוציא לחולין הה"נ שאפשר להוציא בהמת קדשים גם ע"י פדיון אפילו בלא מום.
קנ"ד, קנ"ה.

בענין אם לפי רבי מאיר שסובר שבמזיד מתחיל, יש גם קרבן מעילה כשהוא מועל במזיד.

חלק ההערות בדף נ"ה הערה ז'
הערה כ"ז.

בענין אם תשלומי מעילה הוא ביסוד דינו משום גזילה והפקעה מהקדש או משום כפרה על עצם המעשה, והאם יש חילוק בין בדק הבית לקדושת מזבח בענין זה, ובענין מה השיעור דהיינו כמה הוא צריך להוציא או להנאות.

ל"ח סק"ב סק"ג, חלק ההערות בדף נ"ד הערה י', בדף נ"ז הערה ה'.

שהמתכוין להוציא לחולין רק מקצת, מועל בכולו.

חלק ההערות בדף נ"ה הערה כ"ב.

שהמתכוין להוציא לחולין רק מקצת, מועל בכולו.

חלק ההערות בדף נ"ה הערה כ"ב.

דבר שנעשה מצוותו אין מועלין בו: גדר נעשה מצוותו.

קמ"ב.

בענין מעילה בשיירי הלשכה.
קמ"ו, קמ"ז.

בענין מעילה באבני ירושלים.
קמ"ו, קמ"ז.

ודברי רש"י בענין זה, ודברי הקצה"ח
שהתורה עושה אותו שליח.
י"ח סק"ג, כ"ו סק"ד בהערה
השני', נ"ו סק"ג, ס"ב (קטע "גם
י"ל"), חלק ההערות בדף מ"ה
הערה ט"ו, בדף מ"ח הערה ע"ו.

דברי רעק"א שבזכ"י מטעם שליחות ליכא
מינ"י.
י"ח סק"ג.

הדרך שאפילו אם זכ"י היא מטעם שליחות,
אבל אכתי יש חילוק ביניהן, והיינו
שבשליחות חשיב כאילו הזוכה עצמו עשה
את המעשה קנין, ואילו בזכ"י הכוונה היא
שהמעשה קנין עולה בשבילו, ושייך לו,
כמו בשליחות, אבל אינו כאילו הוא עצמו
עשהו (וזכ"י לאו מטעם שליחות פירושה
הוא שהמעשה שייך לזה שעשה אותו רק
שהזוכה מקבל את התוצאות של המעשה).
י"ד סק"א (קטע "והנה הברכת
שמואל"), כ"ו סק"ב, כ"ז סק"א
סק"ג, כ"ט סק"ב, ס"ב (קטע
"וי"ל" ולהלן שם).

שאפילו אם לא נאמר כהנ"ל, אלא שזכ"י
מטעם שליחות פירושה הוא שנחשב כאילו
הזוכה עצמו עשה את המעשה, אבל בכל
זאת היכא שרק איגלאי מילתא למפרע
שהיתה זכות בשבילו, הרי הוא יכול להחשב
שלוחו למפרע רק לענין שמה שעשה אז
יועיל בשביל הזוכה אבל לא לענין שיחשב
שהזוכה עצמו עשה את גוף המעשה.
ס"א (קטע "ועכ"פ").

הדרך שהביאור הנ"ל שהמעשה שייך
להזוכה אבל אינו כאילו הוא עצמו עשהו
הרי זה הגדר של זכ"י לאו מטעם שליחות,
אבל זכ"י מטעם שליחות פירושה הוא ככל
שליח דעלמא.
י"ד סק"א (קטע "ויש לבאר"), כ"ז
סק"ג, כ"ט סק"ב.

הדרך שזכ"י מטעם שליחות פירושו הוא
שדעתו של המגב"י הרי היא כדעתו של

הרהור

בענין אם ע"י שמהרהר את השם נוצר קדושת
השם, או לא כיון שהרהור לאו כדיבור דמי.
קי"ז (קטע "וע"ע בראב"ד").

וממילא אם יהרהר אדם שם לבטלה אינו
עובר על האיסור של שם לבטלה, ואפילו
לפי המ"ד שסובר שהרהור כדיבור דמי, כי
הכא גם הוא מודה שהרהור לאו כדיבור
דמי כיון שלא מתקיים ע"י ההרהור שום
דין חיובי.
קי"ז (קטע "וע"ע בראב"ד").

זכ"י

בענין זכ"י בשביל קטן, וזכיית קטן בשביל
עצמו, וזכיית קטן בשביל אחרים, ע"י בערך
קטן וקטנה.

מטעם שליחות או לא

בענין אם זכ"י היא מטעם שליחות או אינה
מטעם שליחות.
חלק ההערות בדף מ"ה הערה ט"ו.

עוד בענין זכ"י מטעם שליחות.
נ"ה.

דרכו של הר"ן שאפילו אם זכ"י היא מטעם
שליחות אבל בכל זאת אכתי יתכן שמועילה
זכיית אחרים בהגט שחרור של עבד כנעני
אפילו אם שליחות אינה מועילה.
כ"ו.

ביאורים שונים בהצדדים הנ"ל

דברי תוס' בכתובות שזכ"י היא מטעם
שליחות כי אנן סהדי שעושה אותו שליח,

הזוכה, אבל לעולם אין המעשה קנין נחשב כמעשהו של הזוכה, וגם לא נחשב ששייך לו, רק דסגי במעשה קנין של אדם אחר אם מונח בו דעתו של הזוכה.
כ"ז סק"ב.

בענין יסודו של הגר"ח כעין הנ"ל, דהיינו שזכי' מהני רק היכא שמספיק בדעת בעלים, אבל היכא שצריכים שהדבר יהי' נעשה דוקא ע"י הבעלים צריכים שליחות ממש.
י"ג סק"ד, י"ד סק"א (קטע "מיהו הברכת שמואל") סק"ב, כ"ז סק"ב, ס"א (קטע "וי"ל דס"ל" וקטע "מיהו צריכים").

הדרך שבזכי' הזוכה קונה לעצמו ממש, "אלא שבשעת קניתו הרי הוא מקנה החפץ לחבירו וממילא אין לו כלום בהחפץ דקניתו והקנאתו באות כאחת" (חי' הרבי ראובן).
כ"ז סק"ד, כ"ט סק"ב.

דברי הברכ"ש בשם הגר"ח שהכוונה בזכי' אינה מטעם שליחות אינה שזכי' אינה בגדר חלות של שליחות, אלא הכוונה היא רק שאינה הדין שליחות שלומדים מאתם גם אתם, אלא הרי היא דין חדש של שליחות הלמד מקרא דזכי', וממילא כל אלו שמועטים משליחות מהדרשה של אתם גם אתם אינם ממועטים מזכי'.
כ"ז סק"ה.

בענין אם בעינין זכות גמור.
י"ד סק"א (קטע "מיהו הברכת שמואל"), ג"ה סק"א.

דברי הרי"ט אלגזי בבכורות בדף י"א דהיכא שהוא זכות גמור אז זכי' הרי היא שליחות ממש, והיכא שאינו זכות גמור אז אינה מדין שליחות ממש אלא הרי היא מדין ומגדר שליחות.
י"ד סק"א (קטע "מיהו הברכת שמואל" ולהלן שם), כ"ו סק"ב בהערה, כ"ז סק"ב.

דיני זכי'

בענין אם אפשר לקדש אשה לאדם שני בלי שליחות אלא מדין זכין לאדם שלא בפניו.
י"ד סק"ב, ס"א, ס"ב.

שבקידושין נאמר דין מיוחד של מעשה קיחה חוץ ממה שצריכים קנין ושממוש כך לא אמרין בקידושין זכין לאדם שלא בפניו אפילו כשהוא זכות בשביל הבעל כי נהי שע"י זכין לאדם שלא בפניו יש לנו דעת קונה אבל בקידושין צריכים שהמעשה יעשה ע"י הבעל. ומעתה אם הזכי' מהני מטעם שליחות ממש כמו כל שליחות אז הרי זה שפיר מיקרי שהבעל עשה מעשה קיחה (ע"י לעיל כאן ב"ביאורים שונים בהצדדים הנ"ל" ביסודו של הגר"ח).
ס"א (קטע "וי"ל דס"ל" וקטע "מיהו צריכים").

בענין היכא שנתרצה הבן אח"כ לקידוש האב, האם מעתה מהני למפרע כי איגלאי שהיו זכות וזכין לאדם שלא בפניו, או האם חסר בעדי קיום כיון שהעדים לא ידעו בשעת מעשה.

לחלק ההערות בדף מ"ה הערה י'.

בענין זכין מאדם: דברי שו"ת ראשי בשמים שזכין מאדם לא מהני אם זכי' אינה מטעם שליחות, אבל אם היא מטעם שליחות שפיר מהני, ודברי הפ"י שאפשר לומר זכין מאדם אפילו אם זכי' אינה מטעם שליחות.

י"ד סק"א, כ"ד, ג"ה סק"ג, ס"א (קטע "גם י"ל"), ס"ב (קטע "וי"ל"), קנ"ט.

דברי שו"ת ראשי בשמים בביאור דברי הרשב"א: שהיכא שתורם משלו על של חבירו אין צריכים לא תורת שליחות ולא תורת זכי' אלא יכול אדם להפקיע את השם של טבל מתבואתו של חבירו היכא שאינו מקפיד.
י"ד סק"א.

חולין בעזרה

שבפסולי המוקדשין לא שייך האיסור של שחיטת חולין בעזרה כי אינם חולין.
חלק ההערות בדף ג"ז הערה ע"א.

עד מתי כלה אסורה לבעלה

שיטת הראב"ד שהביא הרשב"א בכתובות בדף ז' ע"ב שארוסה אסורה בביאה מן התורה עד לאחר נישואין, ודלא כהרשב"א עצמו שם, וכן דלא כרש"י שם, וכן דלא כהמ"מ שרק לפני קידושין אסורה משום איסור עשה מקרא דכי יקח איש אשה ובעלה. ג' סק"ב.

חזקת מרא קמא

שחמ"ק עדיפא מחזקה דמעיקרא ואפילו אם החזקה דמעיקרא היא חזקת הגוף. ס"ו (קטע "והנה הטעם").

בענין רוב נגד חמ"ק.
ס"ו (קטע "והנה הטעם").

בענין רוב בהדי חזקה דמעיקרא נגד חמ"ק.
ס"ו (קטע "ועי' ברא"ש").

חלה

בענין אם החפצא של מצוה בחלה הוא העיסה, או האם החפצא הוא הקמח ואילו עשיית העיסה הרי היא זמן חלות החיוב דאז הרי הוא חייב על הקמח. ע"ו.

בענין הדין של העיסה לאחר שנתן את המים, קודם גלגול. ע"ו.

דברי התוספתא שגלגול שעושה פועל נכרי מחייב חלה, ובענין אם גם גלגול שעושה שלוחו נכרי מחייב חלה. י"ז (קטע "שו"ר").

המחלוקת בין הבבלי והירושלמי אם חלה מיקרי מצוה התלוי' בארץ (הירושלמי) או לא (הבבלי).

ע"ו (קטע "והנה לעיל" ולהלן שם).

חלות דין

בענין "כל שאינו בזה אחר זה אפילו בבת אחת אינו".
קכ"ו.

בענין הילפותא שיש איסור שחיטת חולין בעזרה גם על חי'.

חלק ההערות בדף נ"ז הערה ע"א והערה ע"ט, ובדף נ"ח הערה ג'.

בענין הילפותא שיש איסור שחיטת חולין בעזרה גם על בעלי מומין.

חלק ההערות בדף נ"ז הערה ע"ט הערה פ', ובדף נ"ח הערה ג'.

שלמ"ד אין שחיטה לעוף מהתורה אין איסור (דאורייתא) של שחיטת עוף חולין בעזרה.

חלק ההערות בדף נ"ז הערה ע"ב, ובדף נ"ח הערה ג'.

חופה**כללי**

הדרך שלנישואין בעינן מעשה אישות כי אינן בגדר מעשה קנין אלא עצם הנהיגת אישות פועלת את הנישואין. קכ"ז סק"ב.

שרק בקידושין של בת קטנה נאמר שלא סגי בהדעת מקנה של האב אלא צריכים גם שהוא יעשה את המעשה קידושין, אבל בנישואין מספיק בהדעת מקנה של האב. ס"ב (קטע אחרון).

בענין חופה קונה לפי רב הונא.
ס"ג (קטע "והנה מדברי" וקטע אחרון).

בענין נישואין לפני קידושין.
ס"ג (קטע "והנה מדברי" וקטע אחרון).

בענין נישואין שאין מסורין לביאה. קכ"ז.

בענין נתקדשה לדעת אבי' והלך אבי' למדינת הים ונשאת. ס"ו, ס"ז.

בענין נתקדשה לדעת אבי' ונשאת שלא לדעת אבי' ואבי' כאן. ס"ח.

פסקו של הרא"ש שאם קידש אשה אחרי יאוש חוששין לקידושין כי שמא ההלכה היא שיאוש קונה.
קל"ו (קטע "והאבני מילואים").

בענין יאוש ואח"כ שינוי רשות.
קל"ו.

בענין אם ביאוש ואח"כ שינוי רשות צריך הלוקח לשלם דמים להנגזל.
קל"ו.

הדרך שהיכא שיש אנן סהדי שהוא מתיאש גם אביי מודה שיאוש שלא מדעת הוא יאוש.

י"ח סק"ג (קטע "ועי' ברש"י" ולהלן שם).

יבום וחליצה

הדרך שלאחר שייבם אח אחד או חלץ, מעתה נשאר שמעולם לא היתה זקוקה להאחים האחרים, וכן אם נתיבמה צרה אחת או נחלצה, מעתה נשאר שהאחרות לא היו זקוקות, ובענין אם הכוונה בזה היא שנעשה דין של עקירה למפרע, או האם זה בגדר גילוי מילתא ובירור שבאמת מעולם לא היתה זקוקה.
ס', קכ"ח (קטע "ב"י" ולהלן שם).

דברי הב"ח שלאחר חליצה מתגלה שלא היתה זקוקה אפילו להחולץ.
ס', קכ"ח (קטע "ב"י" וקטע "ולעיל").

בענין יסוד הדין האמור בזה שקרובי אשתו אסורות לו גם לאחר מיתת אשתו משא"כ קרובי זקוקתו דיש סוברים שקרובי זקוקתו מותרות לאחר מיתת הזקוקה (דהיינו משום שהמעשה קידושין אוסר את הקרובות לעולם, אבל בנפילה ליבום הקרובות אסורות משום הזיקה של כל רגע).
ס', ס"ה (קטע "וי"ל"), קכ"ח (קטע "א"י" ולהלן שם).

שהאיסור של קרובי חלוצתו הוא איסור חדש ולא המשך של האיסור של קרובי זקוקתו.
ס', קכ"ח (קטע "ג"י" ולהלן שם).

חמץ

בענין המקדש בחמץ בפסח.
קס"ג סק"ו.

בענין אם חמץ אסור בהנאה רק במשך פסח, או האם צורת הדין היא שהחמץ נאסר לעולם רק שאחרי פסח האיסור נפקע.
קס"ג סק"ט.

חנופה

בענין מדת החנופה של בבל ועילם.
חלק ההערות בדף מ"ט הערה כ"ב.

חסד

שיסוד הקיום של מצוה בגמילות חסדים הוא התוצאה ולא גוף המעשה ולכן הרי היא נקראת אפשר לעשות ע"י אחרים.
ב' סק"ב (קטע "והנה מצאתי" ולהלן שם).

חצי שיעור

בענין חצי שיעור במעילה.
חלק ההערות בדף נ"ד הערה י'.

טבילה

מחלוקת הפוסקים בענין היכא שישראל מינה גוי להיות שליח להטביל כלים האם הישראל יכול לברך.
י"ז (קטע "וכעין היסוד הנ"ל").

טריפה

בענין מה שרש"י כתב שהטעם למה טריפה פסולה להיות צפור משולחת של טהרת מצורע הרי זה משום דכתיב חיות ולא כתב משום שהיא אסורה באכילה.
קע"ג.

יאוש

בענין מאיפוא ילפינן שיאוש מועיל.
י"ח סק"ג (קטע "ועי' ברש"י").
בענין אם "זוטו של ים", ו"אבודה ממנו ומכל אדם", מותר מטעם יאוש, או האם זה היתר חדש שלא מטעם יאוש, וכן בענין היכא שעומד וצווח שאינו מייאש.
י"ח סק"ג (קטע "ועי' ברש"י" וקטע אחרון).

ילפותות

פירכות

בענין שיש פירכא של סברא, דהיינו היכא שהדבר שגורם את הדין אצל המלמד אינו קיים בהנלמד, ויש פירכא שאינה של סברא אלא שסתם מצינו בהמלמד דין מחודש. י"א (קטע "עוד יש לעיין" ולהלן שם).

בענין אם הפירכא של מה לגירושין שכן ישנן חול היא פירכא של סברא או לא. י"ב.

שהפירכא של מה לקדשים שרוב מעשיהן ע"י שליח היא פירכא של סברא. י"ב.

בענין אם הפירכא של מה לתרומה שכן ישנה במחשבה היא פירכא של סברא או לא. י"ב.

אין עונשין מן הדין

בענין אם פירכא של סברא, דהיינו היכא שהדבר שגורם את הדין אצל המלמד אינו קיים בהנלמד, אפשר לפרוך גם על היקש או גזירה שוה כשנוכל להשתמש בההיקש או הג"ש לדברים אחרים, ולא אמרינן בכה"ג שאין היקש וג"ש למחצה, ואולי אפשר לפרוך פירכא של סברא אפילו כשאין אפשרות להשתמש בההיקש או הג"ש לדברים אחרים, או האם גם בציורים אלו אמרינן שאין משיבין על היקש וג"ש. חלק ההערות בדף מ"ב הערה ל"ו.

דברי התוס' הרא"ש התמוהין שאין עונשין מן הדין נאמר רק על עונש בב"ד אבל כרת שפיר מענישין מן הדין (ואילו במכות בדף ה' ע"ב איתא כן גם על כרת). חלק ההערות על בדף נ"ז הערה ס"ד.

ממונא מאיסורא לא ילפינן

שממונא מאיסורא לא ילפינן. י"ב.

בענין גזרו שניות בחלוצה. קב"ח (קטע "ג"י" ולהלן שם).

בענין הא דמאמר בקטנה הוא דוקא ע"י אבי, ובנערה בין על ידי עצמה ובין ע"י אבי. נ'.

ידות

בענין יסוד הדין של ידות: האם גומרים דיבורו או האם מהני בתורת דברים שבלב. קי"ז, ק"ל בההערה הראשונה.

קושיית השער משפט שאם ידות מהני מדין דברים שבלב למה צריכים מקצת דיבור. קי"ח.

שיטת היראים שדברים שבלב אינם דברים רק היכא שהי' לו לדבר, ודברי הגרנ"ט שלפ"ז יש לבאר דמהני ידות כי ע"י הדין של ידות מספיק אם הוא אומר מקצת לשון ולא הי' לו לדבר יותר, ולכן מהני אע"פ שיש כאן דברים שבלב. ק"כ (קטע "מיהר").

בענין המחלוקת בין תוס' והריטב"א אם אמר יד מוכיח, ושוב אמר שלא נתכוין לנדור. קי"ז (קטע "ומדברי הריטב"א ולהלן שם).

בענין המחלוקת בין תוס' והריטב"א אם אמר יד מוכיח, ושוב אמר שלא נתכוין לנדור. קי"ז (קטע "ומדברי הריטב"א ולהלן שם).

קושיית האחרונים למה צריכים דין יד גבי קידושין, תיפוק לי' מדין הוכחה כמו במדבר עמה על עסקי קידושי'. ק"ל.

בענין אם מדבר עמה על עסקי קידושי' מהני משום שמספיק בהוכחה אע"פ שאין כאן דיבור לפני הקידושין, או האם הדיבור ההוא חשיב האמירה, או האם מהני מדין ידות (כן סובר הריטב"א). ק"ל.

שני כתובים הבאים כאחד

שיטת תוס' שהיכא שאמרינן ששני כתובים הבאים כאחד אין מלמדים הרי זה משמש כילפותא להצד השני, ושיטת רש"י שאינו בגדר ילפותא הפכי אלא סוף הדין הוא רק שאי אפשר ללמוד מהשני כתובים. ל"ג (קטע אחרון), חלק ההערות בדף מ"ג הערה כ'.

אסמכתא

דברי הריטב"א בר"ה בדף ט"ז שאסמכתות הרי הן בכלל כוונת הפסוק, רק שלא בדרך חיוב, ודעת הרמב"ם בזה. קע"ו.

ירושא

בענין המחלוקת אם האחין שחלקו יורשים הם או לקוחות הם. כ"ט סק"א ובהערה שם.

ביאורו של הגר"ח בזה שבאחין שחלקו יש ברירה ושיוורשים הם. כ"ט סק"א ובהערה.

ירושלים

בענין אם מועלין באבני ירושלים. קמ"ו, קמ"ז.

דברי התוס' רי"ד שמותר ליהנות מחומות העיר גם במזיד. קמ"ג (קטע אחרון).

בענין האומר בנדרו "כירושלים". קמ"ז.

כסף

בענין היכא שאין אנשים מסכימים לשלם בשביל חפץ מסוים משום שבהעתיד לא יהי' שוה כלום, אבל אין עכשיו סיבה בגוף החפץ ששולל שויות, האם יש להחפץ דין ממון והמזיקו חייב לשלם בשבילו. ק"פ (קטע "מיהו י"ל").

למפרע

שהיכא שהחלות צריכה לחול אח"כ למפרע אי אפשר להתחרט באמצע. ס"ט.

מוחזק

בענין מה שלפי רבן גמליאל מהני ברי בהדי מיגו או בהדי חזקה דמעיקרא להוציא ממוחזק שטוען שמא. ס"ו (קטע "ועי' ברא"ש").

הסוברים שחזקת הגוף בהדי רוב מהני להוציא ממוחזק, והמחלקים בזה בין ברי וברי לשמא ושמא.

ס"ו (קטע "ועי' ברא"ש") [בענין רוב בהדי חזקה דמעיקרא שאינה חזקת הגוף].

מזיק

בענין מאיפוא לומדים שיש איסור להזיק בגופו, וכן איסור שלא לשמור את ממונו. ל"ה סק"ז ובהערה השני'.

בענין אם תשלומי היזק הם בגדר עונש על זה שעבר על האיסור להזיק, או האם הם בגדר חוב של ממון עבור ההיזק. ל"א.

מחילה

דברי הרשב"א בב"ב בדף כ"ח ע"ב שמחילה מועלת רק על חובות, אבל לא על חפצים, אלא צריכים קנין. קל"ה.

בענין מחילה על דבר שלא בא לעולם. צ"ח (קטע "ולהלן שם" וקטע "והנה גם").

בענין אם האדם שהתנאי הוא לטובתו יכול למחול על קיום התנאי.

ק"י סק"ד, חלק ההערות בדף נ' הערה י"ג.

דברי ספר המקנה שמהני מחילה רק על תנאי, אבל בקידושי טעות דלאו כלום הוא לא שייך מחילה על הטעות. ק"י סק"ד.

הטעמים שנאמרו למה יכול המלוה למחול אחרי שמכר את השטר חוב (א', משום שהמכירה מועלת רק מדרבנן, ב', משום שהשיעבוד הגוף נשאר אצל המלוה).
צ"א סק"ב.

בענין אם גם אחרי מכירת השטר חוב במעמד שלשתן יכול המוכר למחול את החוב.
צ'.

מיגו

בענין אם מיגו מועיל משום שהוא בגדר הוכחה וראי', או האם הוא מועיל משום "זכות טענה" ו"נאמנות".
מ"ה סק"ב.

הסברא שהצד של זכות טענה שייך רק כשהטענה השני' היא טענה שהי' יכול לטעון בתוך הדין תורה הזו אבל לא היכא שאם הי' טוען את הטענה השני' הי' נקרא דין תורה אחר.
מ"ה סק"ב.

מילה

הסברא שמצות מילה נחשבת מצוה שקיומה נמשך כי יש מצוה להיות מהול חוץ מהמצוה של המעשה מילה.
ג' סק"ג.

מיתות בית דין

בענין אם אפשר לסקול ע"י זריקת ברזל.
חלק ההערות על בדף נ"ו הערה מ"ז.

מכירה

הסוגיא של תליוהו וזבין.
ק"ב סק"ג סק"ד.

מלוה

גדר ודיני חוב

בענין אם עצם החוב נחשב חפצא של כסף ונכס ששייך להמלוה.
פ', פ"ח.

הדרך שנחשב כאילו חלק מנכסי הלוה שייכים להמלוה.
פ'.

בענין ממתי אין המלוה יכול להתחרט מההלואה, האם משעת כתיבת השטר או האם משעת נתינת המעות או האם משעת נתינת המעות ומסירת השטר, או האם ממתי שהלוה התחיל להוציא את המעות.
פ"ג - פ"ז.

בענין אם פחות משהו פרוטה יכול להעשות מלוה.
צ"ו סק"א, צ"ז סק"א.

בענין אם בתוך הזמן של המלוה הרי זה נקרא שהלוה חייב להמלוה.
ע"ט סק"א, צ"ט.

בענין אם לפי המ"ד שסובר שהמקדש במלוה מקודשת, וכן היכא שמקדש בהנאת מחילת מלוה דמהני לכו"ע, האם היא מקודשת גם קודם שהגיע זמן הפרעון.
ע"ט סק"א, צ"ט.

דרכים שונים בגדר מלוה להוצאה ניתנה.
ע"ט.

בענין איך מלוה להוצאה ניתנה גורם שאי אפשר להשתמש במלוה ככסף קידושין או כסף קנין.
ע"ט.

החיוב תשלומין

בענין אם הלוה חייב להעמיד מומן בעיסקא כדי להבטיח שיהי' להמלוה ממה לגבות.
ע"ט.

מוכר שטר חוב או מלוה על פה

דברי הרי"ף שמכירת שטרות מהני רק מדרבנן, ושיטת ר"ת שמהני מהתורה.
פ"ט סק"א, צ', צ"א.

הראיות של תוס' שמכירת שטרות מהני מהתורה.
פ"ט סק"א.

בענין "אותיות ניקנין במסירה רבי אומר בכתיבה ומסירה": בענין אם רבי סובר שה"ה שהן נקנות בכתיבה לחוד.
חלק ההערות בדף מ"ז הערה נ"א.

דברי הפני יהושע שהמחלוקת בין רבי וחכמים אם שטרות נקנין במסירה (רבי) או כתיבה ומסירה (חכמים) היא בענין אם מכירת שטרות מהני מהתורה או מדרבנן. פ"ט סק"א.

ממזר

בענין שעזות היא סימן ממזרות. חלק ההערות בדף מ"ט הערה כ"ד.

מסית

בענין אין טוענין למסית. ל"ז סק"ה סק"ו.

הנה אע"פ שאין שליח לדבר עבירה והשליח חייב ולא המשלח, אבל יש לעיין אם שייך לחייב את המשלח מדיני שמים מדין מסית. ויש שלשה דרכים בנוגע למסית לשאר עבירות (ולא לעבודה זרה):

א', הדרך שהמסית להעיד שקר (או לעבור שאר עבירות) אינו כמו מסית לעבודה זרה שאין טוענין בשבילו דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין, אלא שפיר טוענין בשבילו, ומש"ה הרי הוא פטור מתשלומין לא רק מדיני אדם משום דהוי בגדר גרמא אלא הרי הוא פטור מתשלומין אפילו מדיני שמים (ודלא כשאר גרמא דחייב מדיני שמים) וכמו שסוברים תוס' בב"ק בדף נ"ו.

ב', הדרך דחשיב שפיר כמו מסית לעבודה זרה וממילא אין טוענין בשבילו, ומש"ה שפיר חייב מדיני שמים וכמו שמבואר בדף מ"ג ע"א שהמסית לעבור עבירה נענש מדיני שמים. ות"ק שם שסובר שחייב רק מדיני זוטא הרי זה כי הוא סובר שאינו נקרא מסית, רק שבכל זאת אע"פ שאמרינן דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין אכתי מתחייב בעונש זוטא.

ג', הדרך שבשאר עבירות לא חשיב בגדר מסית, ומש"ה פטור מתשלומין כי טוענין בשבילו שדברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין, רק דלא מהני דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין אלא לפוטרו מעונש לחבירו כגון תשלומין (וכן הנחש הי' פטור מ"ואיבה אשית" אילו לא הי' בגדר מסית לע"ז והיינו טוענין בשבילו), אבל לא לפוטרו מעונש מדיני שמים. ל"ז סק"ה סק"ו.

הדרך שמכירת שטרות (כלומר החוב שכתוב בתוך השטר) היא כמו מכירת מטלטלין כי החוב והשיעבוד מונחים ומתגשמים בתוך השטר.

פ"ט סק"א סק"ב סק"ד.

המחלוקת בין הרשב"ם ותוס' בענין אם במכירת שטרות הרי הוא צריך להזכיר "וכל שיעבודי".

פ"ט סק"ב.

בענין אם אפשר להקנות מלוה על פה גם בדרכים אחרים, ולא רק במעמד שלשתן. חלק ההערות על בדף מ"ח הערה י'.

הטעמים שנאמרו למה המלוה יכול למחול את החוב גם אחרי שמכר את השטר חוב (משום שהמכירה מועילה רק מדרבנן, או משום שהשיעבוד הגוף נשאר אצל המלוה). צ', צ"א סק"א סק"ב.

בענין אחרי מכירת שטר, למי יש כח לתבוע מן הלוה, המוכר או הלוקח, ומה הדין אם הלוה פרע להמוכר. צ"א.

בענין אם אחרי מכירת שטר במעמד שלשתן הרי המוכר עדיין יכול למחול את החוב. צ'.

בענין היכא שהמלוה מכר את החוב ושוב מחל, כמה כסף הוא צריך לשלם להקונה, האם רק מה ששילם עבור ההלוואה, או האם כל הסכום המוזכר בתוך השטר. צ"ב.

דברי האבני מילואים בשם הריטב"א שהמקדיש שטר חוב הרי זה קדוש. פ"ט סק"ג (קטע ראשון).

בענין אם להנחש הי' דין מסית לעבודה זרה מפני שאמר והייתם כאלקים וגו'. ל"ז סק"ה.

מעמד שלשתן

בענין אם מהני מעמד שלשתן במלוה בשטר. צ"ג.

בענין אם המלוה יכול למחול את החוב לאחר שהקנה את החוב במעמד שלשתן כמו במוכר שטר חוב לחבירו. צ"ז.

מעקה

המחלוקת בענין מי מברך היכא שעושה מעקה ע"י שליח. י"ז (קטע "וכעין היסוד הנ"ל").

מצורע

כללי

שלפני שילוח אסור לשנות את הצפור מהמצורע שהופרשה עליו למצורע אחר. קע"ג.

דברי הרמב"ם שמותר לטהר גם מצורע אחר עם הצפור המשולחת. קע"ג.

בענין מה שרש"י כתב שהטעם למה טריפה פסולה להיות צפור משולחת הרי זה משום שכתוב "חיות" ולא כתב משום שאסורה באכילה. קע"ג.

בענין למה אי אפשר להביא צפור מצורע מצפור של עבודה זרה או עיר הנדחת או צפור שהרג את הנפש. קע"ג.

בענין אם אחרי השחיטה מה שטובלים את הצפור בדם השחוטה ומזין הרי זה פועל גם על גוף הצפור השחוטה ומכשיר אותה, אשר לפ"ז עד אחרי הטבילה וההזאות לא שייך לומר משולחן גבוה קא זכו, או האם אלו רק מצות שצריכים לעשות עמה, אבל אין זה מכשיר את גוף הצפור, אשר לפ"ז

הטעם לומר דאסור עד אחרי ההזאות הרי זה כי עוד לא נעשית מצוותה. קע"ב (קטע "ושוב הקשה" ולהלן שם).

האיסור הנאה של צפורי מצורע

בענין המקדש בציפורי מצורע. קס"ג סק"ה סק"ט.

שיטת רש"י שהמשולחת מותרת בהנאה אפילו קודם שילוח, ורק השחוטה אסורה, ושיטת תוס' והרשב"א שגם המשולחת אסורה. קס"ג סק"ה, קע"א.

בענין אם מיקרי שהיא אסורה בהנאה רק עד השילוח או האם היא אסורה בהנאה לעולם רק שהשילוח מפקיע את האיסור. קס"ג סק"ט.

מקח טעות

דברי האבני מילואים שאם החפץ שניתן לו לקנין כסף שוה פחות ממה שחשב, וכן אם חשב שהדבר מותר באכילה והרי הוא מותר רק בהנאה, אין זה מקח טעות, אבל היכא שמותר ליהנות מהחפץ רק שלא כדרך הנאה הרי זה שפיר נחשב מקח טעות. קס"ה סק"א סק"ב, קע"א, חלק ההערות על בדרך נ"ג הערה כ"ג.

דברי ספר המקנה ששייך למחול תנאי, אבל היכא שהמקדש הטעה בכוונה את המתקדשת, כגון שאמר לה על מנת שאני כהן, והוא הרי יודע שאינו כהן, אין צריכים להגיע לתורת תנאים, אלא גם בלא דין תנאי אין הקידושין כלום, וממילא לא שייך שהאשה תמחול על זה. ק"י סק"ד.

בענין היכא שהי' מקח טעות, האם זה נחשב שהמעות הם עכשיו ביד המוכר בתורת פקדון או בתורת מלוה. ק"ה, ק"ס (קטע "ומדברי הריטב"א").

משכון

דברי רש"י ותוס' שאפילו כשלא בא לידו

הוא תואר קדושה שהוא מחיל על עצמו והתורה היא שעושה את האיסורים.
 קי"ט (קטע "ולכאורה").
 בענין ששער נזיר תופס את דמיו ויוצא לחולין.
 חלק ההערות בדף נ"ז הערה נ"ט.

נחש הקדמוני

הדרך שהנחש הי' נקרא מסית לעבודה זרה (ואין טוענין למסית) כיון שאמר והייתם כאלקים וגו'.
 ל"ז סק"ה.

הדרך שלא הי' נקרא מסית לעבודה זרה, רק שגם המסית לשאר עבירות יש לו אותו הדין כמו מסית לעבודה זרה לענין שאין טוענין למסית.
 ל"ז סק"ה.

הדרך שהנחש נתחייב כעין עונש לחבירו, דוגמת עונש ממון, דהיינו העונש של ואיבה אשית וגו'.
 ל"ז סק"ה.

דברי ספר המקנה שהנחש חשב שנצטוו גם על הנגיעה וכמו שאמרה לו חוה.
 ל"ז סק"ה.

נטילת ידיים

בענין מה שמברכין על נטילת ידיים אע"פ שהיא מצוה קיומית.
 ג' סק"ז.

נישואין - בענין מצות נישואין

ע"י בערך חופה בענין:
 עשיית נישואין.
 עשיית חופה.
 עד מתי כלה אסורה לבעלה.
 ובענין ברכות נישואין, ע"י בערך ברכות.
 ע"י בערך אישות בענין:
 האישות דרבנן שתיקנו ליתומה שהשיאה אמה ואחי'.
 מהות ודיני אישות ישראל.
 בענין אם גם הנישואין היא בכלל מצות קידושין.
 ג' סק"ב סק"ג סק"ד.

בתורת משכון בכל זאת בעל חוב קונה משכון.
 ק"ב (קטע "והנה לעיל" וקטע אחרון).
 בענין מתי נחשב הכלי כמשכון על שכרו של האומן.
 ק"ב.

מת

בענין אם שער המת אסור בהנאה.
 חלק ההערות בדף נ"ז הערה א'.

נאמנות המוכר לומר למי מכר

שהמוכר נאמן אע"פ שהוא בעל דבר כיון שאין לו נגיעה והנאה.
 מ' סק"ג.

נדר

בענין שהקדש הוא ענין של נדר, ובענין מה נכלל ב"נדרי הקדש".
 קי"ג (קטע אחרון), קי"ד.

בענין פדיון.
 קס"ט.

בענין היכא שעשה שליח להפר למה לא סגי בשמיעת השליח, אלא האב או הבעל עצמו צריך לשמוע (לפי הצד שאין הבעל מיפר בלא שמיעה).
 ז' סק"ו.

דברי הגר"ח שהסיבה למה אין הקמה אחר הפרה הרי זה משום חסרון מציאות, דהיינו שכבר אין כאן נדר להקים, אבל הסיבה למה אין הפרה אחרי הקמה הרי זה משום סיבה מסוימת בהלכה, דהיינו שלאחר שהוקם הנדר שוב אינו ניתן להפרה.
 קכ"ו סק"ה.

נזירות

בענין אם נזירות הוא איסור גברא כמו שבועה, דהיינו שהוא אוסר על עצמו לשתות יין, או האם הוא איסור חפצא כמו נדר, דהיינו שהוא אוסר פיו לשתית יין, ושערו לתגלחת, וידו וגופו לנגיעה במתים (אי נמי שהוא אוסר את היין עליו וכן השער לתגלחת וכן מתים לנגיעה), או האם

נכסי מלוג

בענין מה שהאיש והאשה שמכרו בנכסי מלוג לא עשו כלום.
קס"א (קטע ראשון).

עבד כנעני

"בעי רבה לר"ש בן אלעזר עבד כנעני מהו שיעשה שליח לקבל גיטו מיד רבו".
כ"ו סק"ב בהערה.

נסכים

שנסכים הם תיקון גוף הקרבן, ואינם כמו סמיכה שהיא רק צורך הבעלים.
קנ"ז (קטע ראשון).

עבודה

סכין מקדש לדם

בענין למה הצריכה התורה שרק הבעלים או שלוחם ישחטו: א', שצריכים כן רק בקרבן פסח, כדי שהקרבן פסח יהי' נקבע בשבילו, ב', שצריכים כן בכל הקרבנות בשביל החלות של "סכין מקדש לדם", ג', משום דהוי מקיומי הקרבן שהבעלים עצמם ישחטו, ד', שאין זה מקיומי הקרבן אלא מצוה על הגברא, דהיינו הבעלים, שדוקא הם ישחטו.
י"א (קטע "מיהו יש להקשות") י"ג
סק"ב (קטע "מיהו באמת") סק"ד,
ט"ו (קטע "ומדבריי"), (ל' סק"ב).

נשיא שבט

בענין התפקיד של הנשיאים של השבטים בחלוקת הארץ.
כ"ח, כ"ט.

סוטה

בענין תנאי כפול בסוטה.
ק"י סק"ב סק"ג סק"ד.

עגלה ערופה

הדרך שמחיים הרי היא אסורה משום דכתיב בה כפרה כקדשים, אבל לאחר עריפה שכבר נעשית מצוותה הרי היא אסורה באיסור חדש שנלמד מהא דכתיב וערפו שם. והדרך שוערפו שם מגלה שהאיסור שלמדים מכפרה כתיב בה כקדשים אינו מסתלק לאחר עריפה.
חלק ההערות בדף נ"ז הערה ח'
והערה כ"ז.

סמיכה

סמיכה להוראה

דברי רש"י בסנהדרין שאין סומכים פחות מבן י"ח.
חלק ההערות בדף מ"ט הערה כ"ו.

סמיכת קרבן

בענין אם בסמיכה אומרים שהבעלים הם שלוחא דרחמנא.
חלק ההערות בדף מ"א הערה ל"ג.

בענין אם סמיכה חשיבא בגדר תיקון בגוף הקרבן, או האם היא רק צורך הבעלים.
קנ"ז.

בענין אם אשם צריך סמיכה.
קנ"ז (קטע "וע"ע בפ"י" וקטע אחרון).

ספקות

בענין אם אמרינן ספיקא דרבנן לקולא היכא שיש חזקת איסור.
ס"ו (קטע "וי"ל").

עד אחד

ספיקת הר"ן אם ע"א נאמן להעיד שממונו של השני הוא מעשר שני.
קל"ט בהערה, קמ"ט (קטע אחרון).

דרכו של הריב"ש בביאור המחלוקת אם שליה נעשה עד או לא.
מ' סק"ב, מ"ב.

סברת התורת גיטין ששליח נעשה עד פירושו הוא שיכול להעיד אח"כ כשכבר אינו שליח, אבל אינו יכול להיות מעדי הקיום כי חשיב אז בעל דבר.
מ"ב.

דברי הריב"ש דלא כהתורת גיטין אלא שהיכא שעשה שליח לקדש לו אשה ואח"כ אמר השליח שקידש, הרי המשלח נאסר בקרובותי כי השליח נחשב כבעל דבר ויכול לפעול את הדין של שויה אנפשי חתיכה דאיסורא כי השליח נחשב כמו המשלח גם לאחר שכבר גמר לעשות את השליחות.
מ"ב.

שיטת הרי"ף שלא אמרינן בשליח לקבלה ששליח נעשה עד.
ז' סק"ו.

עירובין

בענין "כל שאינו בזה אחר זה אפילו בבת אחת אינו" בעירוב תחומין.
קכ"ו סק"ב ובההערה.

עציץ

בענין אם בתורם מן הנקוב על שאינו נקוב או מן שאינו נקוב על הנקוב חל תרומה מדרבנן.
ע"ז סק"א סק"ב.

עריות

בענין יסוד הדין האמור בזה שקרובי אשתו אסורות לו גם לאחר מיתת אשתו משא"כ קרובי זקוקתו (דהיינו משום שהמעשה קידושין אוסר את הקרובות לעולם, אבל בנפילה ליבום אין מעשה קידושין ומש"ה התם אמרינן שהקרובות אסורות משום הזיקה של כל רגע וממילא כשמתבטלת הזיקה מתבטל גם האיסור).
ס"ה (קטע "וי"ל"), קכ"ח (קטע "א").

בענין עד אחד נגד רוב.
חלק ההערות בדף נ"א הערה י"ב.

עדות

כללי

בענין השוכר עדי שקר.
י"ז (קטע "שו"ר").

בעל דבר ונוגע

בענין אם בעל דבר פסול לעדות היכא שאין לו שום נגיעות.
מ' סק"ב סק"ג, מ"ב.

הדרך שהיכא שאינו בגדר עד (כגון בעל דבר לפי הראב"ד או קטן לפי הנתיחה"מ) הה"נ שאין חסרון של תחילתו בפסלות.
מ' בההערה, מ"ב, מ"ו סק"ב.

בענין אם נוגע פסול משום חשש משקר או משום דחשיב בעל דבר.
מ"ו סק"ב, חלק ההערות בדף מ"ג הערה מ"ג.

דברי הריטב"א שבנוגע בעדות שפיר שייך הדין של תחילתו בפסלות.
מ"ו סק"ב.

הדרך שהיכא שאינו בגדר עד (כגון בעל דבר לפי הראב"ד או קטן לפי הנתיחה"מ) הה"נ שאין חסרון של תחילתו בפסלות.
מ' בההערה, מ"ב, מ"ו סק"ב.

עד הצריך שבועה

המחלוקת בין תוס' והרשב"א בענין למה עד הצריך שבועה פסול.
מ"ו סק"א סק"ב סק"ג (קטע אחרון).

בענין אם עד הצריך שבועה פסול מדרבנן או מהתורה.
מ"ו סק"א.

דברי הריטב"א והאב"מ ששייך בעד הצריך שבועה הדין של תחילתו בפסלות.
מ"ו סק"ב.

שליח נעשה עד

דרכם של האור שמח והאמרי משה בביאור המחלוקת אם שליח נעשה עד או לא.
ז' סק"ד, ח', מ' סק"א.

המקדש ב' אחיות כאחת.
קב"ו (בענין כל שאינו בזה אחר זה
 אפילו בבת אחת אינו).

בענין אם אשת איש נאסרת בשעת
 הקידושין לעולם, רק שאח"כ מיתת הבעל
 וגירושין מפקיעין את האיסור, או האם
 מתחילה הרי היא נאסרת רק עד אותה שעה
 כי מה שאוסר אותה הוא המצב של כל רגע
 ורגע שהיא עוד אשת איש.
 ס"ה.

בענין הא שכדי לעבור על הערוה של אשה
 ובתה צריכים שהאם או הבת תהי' אשתו:
 האם סגי באירוסין או האם צריכים נישואין.
קב"ז סק"ב.

שיטת הרמב"ם שהלאוין והעשין של איסורי
 קהל אמורים רק היכא שבעל אחרי קידושין.
קב"ז סק"א (קטע "והנה שיטת").

פדיון הבן

בענין המחלוקת בין רב ושמואל בפודה את
 בנו תוך ל' על דעת שיחול הפדיון לאחר ל'.
ע"א (קטע "ובאב"מ" ולהלן שם),
ע"ד (קטע "ועי' באבני מילואים").

פועל

המחלוקת אחרונים אם נאמר דין מיוחד של
 יד פועל כיד בעל הבית, יותר מסתם שליחות.
 ובענין אם מה שקובע שהוא פועל ולא סתם
 שליח הוא העובדא שהוא מקבל שכר.
י"ז (קטע "מיהו באמת").

שיד פועל כיד בעל הבית מועיל אפילו
 היכא שהפועל חב בזה לאחריני (ודלא
 כשליח שסוברים תוס' שלא מהני היכא
 שחב לאחריני).
י"ז (קטע "מיהו באמת").

דברי הנתיח"מ שיד פועל כיד בעל הבית
 מהני רק היכא שאין צריכים שהבעל הבית
 יעשה את המעשה אלא סגי בזה שהוא
 גורם להמעשה.
י"ז (קטע "מיהו באמת").

דברי התוספתא שהגלגול עיסה של פועל

נכרי מחייב את הבעל הבית בחלה, ובענין
 אם גם הגלגול של שלוחו נכרי, שאינו
 פועל, מחייבו.
י"ז (קטע "שו"ר").

פטר חמור

בענין אם נחשב שהפטר חמור אסור בהנאה
 רק עד פדיון, או האם הוא אסור בהנאה
 לעולם רק שהפדיון מפקיע את האיסור.
קס"ג סק"ט.

בענין המקדש בפטר חמור.
קס"ג סק"ז סק"ט, **קס"ה** סק"א
 (קטע "ועכ"פ").

פלגש

שיטת הרמב"ם שפלגש אסורה להדיוט,
 והחולקים עליו.
ג' סק"ה.

דברי המקנה שגם אם פלגש מותרת להדיוט
 אבל אם הוא רוצה לישא אשה מסוימת לשם
 אשה גמורה אסור לבעול אותה בלי קידושין.
ג' סק"ה.

צדקה

הדרך שאין מברכין על צדקה מפני שתלוי
 ברצון העני ואולי לא יקבל.
ג' סק"ה.

קדשים - קרבנות

שחיטה בבעלים

בענין למה הצריכה התורה שרק הבעלים
 או שלוחם ישחטו: א', שצריכים כן כדי
 שהקרבן פסח יהי' נקבע בשבילו, ורק
 בקרבן פסח נאמר דין זה, ב', בשביל
 החלות של סכין מקדש לדם, ג', משום
 דהוי מדיני הקרבת הקרבן שהבעלים עצמם
 ישחטו, ד', כי יש מצוה על הגברא, דהיינו
 על הבעלים, שהם עצמם ישחטו.

י"ג סק"א סק"ב (קטע "מיהו
 באמת") סק"ד, **י"ד** סק"א (קטע
 "ועי' בהאות הקודמת"), **ט"ו** (קטע
 "ומדברי").

קדשים קלים ממון בעלים

ד' דרכים בביאור קק"ל ממון בעלים בנוגע לחלק הכהנים וחלק הבעלים: א', שחלק הכהנים אינם שלהם כלל מחיים כי הם מקבלים חלק רק לאחר הקרבה, ב', שחלק הכהנים מחיים הם שלהם משולחן גבוה, ג', שיש מחלוקת הסוגיות אם הם ממש שלהם מחיים כמו חלק הבעלים מחיים או האם משולחן גבוה קא זכו מחיים, ד', שיש מחלוקת הסוגיות אם אין שום חילוק כלל בין מחיים ולאחר הקרבה אלא רק בין חלק הכהנים לחלק הבעלים דחלק הכהנים הוא ממון גבוה גם מחיים וחלק הבעלים הוא ממש ממון בעלים גם לאחר הקרבה. קל"ז, (קל"ח), ק"ע.

בענין אם נחשב ממון גמור של הבעלים, או האם הכוונה היא רק שהוא חייב באחריות אם נאבד, או האם הכוונה היא להחובת טיפול. קל"ח.

בענין אם קק"ל הם ממון בעלים רק בהרי עלי או האם גם בהרי זו. קל"ח (קטע "והנה דברי רש"י").

שאפילו אם קק"ל הם ממון בעלים אבל הרי הם אסורים בהנאה. קל"ח (קטע ראשון ולהלן שם).

הדרך שאע"פ שהם אסורים בהנאה אבל בכל זאת מותר לו למכור את הבשר לאכילה. קל"ח (קטע "והנה הקצה"ח").

משולחן גבוה קא זכו

בענין מה שלאחר שחיטה אמרינן שמשולחן גבוה קא זכו. קל"ז, קל"ח* (קטע "ברם לכאורה" ולהלן שם).

בענין אם מה שהתורה התירה קדשים באכילה לאחר הקרבה הרי זה משום שנעשה מצוותן או האם זה משום שמשלחן גבוה קא זכו. ק"ע, קע"ב.

דברי הנו"ב שבלי שחיטת בעלים הקרבן פסול. ל' סק"א.

דברי האור שמח שבלי שחיטת בעלים הקרבן כשר. ל' סק"ב.

הדרך שאין אנו צריכים שכל הבעלים ישחטו (ע"י שליחות), אלא מספיק בזה שהשוחט הוא ג"כ בעליו ויש לו שותפות בהקרבן. כ"ג סק"א.

האיבעיא אם כהני שלוחי דרחמנא או שלוחי דידן

הדרך שהכוונה בכהני שלוחי דרחמנא אינה לשליחות ממש אלא הכוונה היא רק שהם עושים כן כדי לקיים את הציווי של הקב"ה ולא בתורת שליחות של הישראל. י"ג סק"ג.

דברי הרשב"א שהגמ' בנדרים איירי בעבודות שהן כשרות בוד, דהיינו שחיטה והפשט וניתוח (וממילא אין חסרון של איהו לא מצי עבד). י"ג סק"א.

תירוץ על קושיית הפנים מאירות איך שוחטים קרבנו של עכו"ם לפי הצד שכהנים הם שלוחי דידן, הלא אי אפשר להיות שלוחו של העכו"ם כי אין שליחות לעכו"ם. י"ג סק"ב (קטע "ועוד").

חיוב אחריות

בענין עד מתי הרי הוא חייב באחריות ב"הרי עלי". קל"ח (קטע "והנה כבר הבאנו").

דברי הרש"ש שאע"פ שבהרי זו אינו חייב באחריות, אבל כל זמן שהקרבן קיים יש עליו חובת טיפול עד שמביאנו להעזרה להקרבה. קל"ח* (קטע "והנה דברי").

הדרך שיש חובת טיפול עד אחרי הקטרה. קל"ח* (קטע "והנה כבר הבאנו").

"אבל לאחר שחיטה משלחן גבוה קא זכו":
בענין אם מספיק באמת בשחיטה או האם
צריכים גם יתר ההקרבה.
קל"ח* (קטע "והנה כבר הבאנו"
וקטע אחרון).

אכילת קדשים

בענין אם האיסור לאכול גם אחרי זריקת
הדם קודם הקטרת האימורין קאי רק על
חלק הכהנים, או האם גם על חלק הבעלים.
קל"ז (קטע אחרון).

פסולי המוקדשין

בענין היכא שנפסלו קדשים אחרי השחיטה,
האם הם אסורים בהנאה מדאורייתא או רק
מדרבנן.
חלק ההערות ברף נ"ח בהערה ו'.

קטן וקטנה

בענין אין שליחות לקטן, ע"י בערך שליחות
- חרש שוטה וקטן, ועוד שם בערך
שליחות - אין שליח לדבר עבירה.

בענין קנין חצר לקטן, ע"י בערך קנין חצר.
בענין מעילה ע"י שליח קטן, ע"י בערך
שליחות - מעילה ע"י שליח.

בענין שליחות יד ע"י שליח קטן, ע"י בערך
שליחות - שליחות יד ע"י שליח.

בענין טביחה ומכירה ע"י שליח קטן, ע"י
בערך שליחות - טביחה ומכירה ע"י שליח.
ע"י עוד בערך אפוטרופוס.

מופלא הסמוך לאיש

שיטת הרמב"ם שמופלא הסמוך לאיש יכול
לנדוד וכדומה מן התורה, ושיטת הראב"ד
שזה רק מדרבנן.
י"ח סק"א (קטע "מיהו צ"ע")
סק"ב.

בענין אם מופלא הסמוך לאיש יכול להיות
שליח.
י"ח סק"א (קטע "מיהו צ"ע").

זכי

בענין אם הטעם למה חרש שוטה וקטן
אינם יכולים להקנות הרי זה כי ההקנאה
נעשית בלי דעת, או האם הוא בגדר פסול
הגוף בגופו של הבעל דבר.
ז' סק"ב.

שיטת תוס' שקטן יכול לזכות מהתורה ע"י
דעת אחרת מקנה, ודעת רש"י שהקטן זוכה
רק מדרבנן.
כ"ה, נ"ה סק"ד.

אישות (קידושין, גירושין)

דברי הרשב"א שקטנה אינה יכולה לקדש
את עצמה כי כתיב כי יקח איש אשה,
ואשה היינו גדולה.
נ"א.

דברי רש"י שקטנה אינה יכולה לקבל את
גיטה, אלא אבי' ולא היא.
מ"ז, מ"ח.

ספיקת תוס' אם אב יכול לקבל גט לבתו
קטנה משנשאת, ודעת רש"י בזה.
מ"ח.

קידושין

בענין ברכת אירוסין, ע"י בערך ברכות -
ברכת אירוסין.

בענין המקדש באיסורי הנאה או דמיהן, ע"י
בערך איסורי הנאה - המקדש באיסורי
הנאה.

מצות קידושין

בענין אם קידושין הוא מצוה, או רק הכשר
למצות פרו ורבו. וכן בענין אם גם הנישואין
הוא בכלל המצוה (לפי הצד שקידושין הוא
מצוה). וכן בענין אם אשה חייבת בהמצוה.
ג'.

בענין אם המצוה היא המעשה קידושין או
התוצאה שיש לו אשה.
ג' סקי"ג.

כללי

בענין אם בקידושין הבעל פועל קנין, והאיסורים הם בתולדה מהקנין, או האם הבעל פועל את האיסורים, והקנין הוא בתולדה מהאיסורים, או האם הוא פועל את שני הדברים.

י"ד סק"ב, ס"א (קטע אחרון), ס"ב (קטע "וי"ל"), קל"ב.

בענין אם אשת איש נאסרת בשעת הקידושין לעולם, רק שאח"כ מיתת הבעל וגירושין מפקיעין את האיסור, או האם מתחילה הרי היא נאסרת רק עד אותה שעה, כי מה שאוסר אותה הוא המצב של כל רגע ורגע שהיא עוד אשת איש. ס"ה.

שבקידושין נאמר דין מיוחד של מעשה קיחה חוץ ממה שצריכים קנין.

ס"א (קטע "וי"ל דס"ל" ולהלן (שם), ס"ב (קטע "ואם נאמר"), ע"ב (קטע "והנה הברכ"ש"), צ"ד (קטע "ונראה שיש לומר" ולהלן (שם), ק"ז * סק"ה, ק"ל (קטע "מיהו הברכ"ש").

ומשום כך לא אמרין בקידושין זכין לאדם שלא בפניו אפילו כשהוא זכות להבעל כי נהי שע"י זכין לאדם שלא בפניו יש לנו דעת קונה אבל בקידושין צריכים מעשה קיחה ע"י הבעל. מיהו אם זכי הוא מטעם שליחות אז הרי זה שפיר מיקרי שהבעל עשה מעשה קיחה.

ס"א (קטע "וי"ל דס"ל" ולהלן (שם), ס"ב (קטע "והא").

הדרך שרק האמירה היא המעשה קיחה אבל לא הקנין כסף.

ס"א (קטע "והנה את היסוד").

דברי הר"ן בנדרים בדף ל' ע"א שאין האשה מקנה את עצמה, אלא הרי היא רק מפקרת את עצמה לגבי הבעל, וכל הקיחה היא מצד הבעל, וביאורו של הגרש"ש בכוונתו. נ"א (קטע "ויש ליישב"), נ"ה סק"ד

(ודעת רש"י שנראה שחולק על זה) (קטע "גם יש להקשות"), צ"ב, צ"ד (קטע "וכתב"), (ק"ז * סק"ז), ק"ל בהערה השני', חלק ההערות בדף מ"ד הערה ו', בדף מ"ח הערה ל"ג.

מחלוקת ראשונים בענין אם היא מותרת בביאה מהתורה מיד אחרי קידושין או האם רק אחרי נישואין.

ג' סק"ב, קכ"ז סק"ב (קטע "מיהו י"ל").

בענין אם אפשר לעשות נישואין לפני קידושין.

ס"ג (קטע "והנה מדברי" וקטע אחרון).

בענין קידושין שאין מסורין לביאה. קכ"ז.

העדים

הדרך שצריכים עדי קיום על חלות הקידושין אבל לא על העשי' של מעשה הקידושין. מ' סק"ג.

הדרך שצריכים עדי קיום שיוכלו להעיד אח"כ בב"ד.

מ"ו סק"ג (קטע "מיהו לכאורה" ולהלן (שם), ר"ע (קטע "מיהו הא ליתא"), רע"א סק"ב.

בענין היכא שרק אח"כ נתברר להעדים שמה שראו הי' קידושין כדת וכדין, האם חסר בכה"ג בעדי קיום כיון שלא ידעו בשעת הקידושין.

חלק ההערות בדף מ"ה הערה י' והערה י"ז.

כהיסוד הנ"ל שהיכא שאמר שהוא מקדש אשה אחת מתוך כמה נשים, אין חסרון בזה שאין העדים יודעים מי המתקדשת. חלק ההערות בדף נ"א הערה י"ד.

בענין "מלוה ופרוטה דעתה אפרוטה": האם צריכים לומר שגם העדים מבינים

שדעתה אפרוטה וממילא הרי הם מבינים שרואים מעשה קידושין. חלק ההערות בדף מ"ו הערה כ"ב.

דברי האב"מ בביאור דברי הר"ן שרצון האשה אינו חלק מגוף מעשה הקידושין והקחה, וממילא אין צריכים עדות על זה, והחולקים על זה.

מ"א, נ"א (קטע אחרון), נ"ה סק"ד (קטע "גם יש להקשות") (ורש"י שנראה שחולק על הר"ן), צ"ב, צ"ד (קטע "וכתב רעק"א"), ק"ז* סק"ז, ק"א (קטע "ולכאורה כדרכו"), ק"ל בהערה השני', חלק ההערות בדף מ"ד הערה ו', בדף מ"ח הערה ל"ג.

הסברא שהיכא שראו מציאות שמראה שיש כאן התנגדות האשה, הרי זה בודאי נקרא שלא ראו מעשה קידושין. ק"ז* סק"ז.

הסברות שהכמין עדים אחורי גדר לא מהני כי אולי האשה לא רצתה אלא היתה משחקת בו, ועוד דאפילו אם האמת היא ששפיר רצתה אבל כיון שלא ראתה את העדים והרי היא יכולה לשקר ולומר שהיתה משחקת בו אין עדים על רצון האשה וצריכים עדי קיום על רצון האשה. והדרך שיש דין עצמי שהאיש והאשה צריכים לראות את העדים גם בלי הטעמים הנ"ל. מ"א.

בענין אם האשה נאמנת לומר שהבינה את הלשון קידושין שהשתמש בה המקדש או האם צריכים עדים על זה. נ"א (קטע "ומה שכתבנו").

דעת האיש והאשה והשליח

הדרך שמצד האשה לא מספיק בדעת אלא צריכים המדריגה של רצון, ושלומדים כן מהפסוק ויצאה והיתה. מ"ט, נ"א (קטע "ויש ליישב" ולהלן שם).

הדרך שבקידושין צריכים דעת האשה לא

רק בגלל שצריכים דעת מקנה אלא דעת האשה היא חלק מעצם מעשה הקידושין. נ" (קטע "ויש להוסיף").

דברי הגר"ח שבקידושין לא מספיק שהקנין תיעשה מדעת הבעל אלא דעת הבעל היא חלק מעצם מעשה הקחה שהבעל צריך לעשות.

י"ד סק"ב (קטע "מיהו הברכת שמואל").

בענין תליוהו להאיש או תליוהו להאשה וקדיש. נ"א (קטע "ויש ליישב").

בענין אם גם בנישואין צריכים רצון גמור, ובענין תליוהו ותנישאי, ע"י בערך נישואין.

דברי האב"מ (בביאור דברי הר"ן) שרצון האשה אינו חלק מגוף מעשה הקידושין והקחה, וממילא אין צריכים עדות על זה, והחולקים על זה.

מ"א, נ"א (קטע אחרון), נ"ה סק"ד (קטע "גם יש להקשות"), (ורש"י שנראה שחולק על הר"ן), צ"ב, צ"ד (קטע "וכתב רעק"א"), ק"ז* סק"ז, ק"א (קטע "ולכאורה כדרכו"), ק"ל בהערה השני', חלק ההערות בדף מ"ד הערה ו', בדף מ"ח הערה ל"ג.

הסברות שהכמין עדים אחורי גדר לא מהני כי אולי האשה לא רצתה אלא היתה משחקת בו, ועוד דאפילו אם האמת היא ששפיר רצתה אבל כיון שלא ראתה את העדים והרי היא יכולה לשקר ולומר שהיתה משחקת בו אין עדים על רצון האשה וצריכים עדי קיום על רצון האשה. והדרך שיש דין עצמי שהאיש והאשה צריכים לראות את העדים גם בלי הטעמים הנ"ל. מ"א.

בענין אם האשה נאמנת לומר שהבינה את הלשון קידושין או האם צריכים עדים על זה. נ"א (קטע "ומה שכתבנו").

בענין אם אפשר לקדש אשה לאדם שני בלי שליחות אלא מדין זכין לאדם שלא בפניו. י"ד סק"ב, ס"א, ס"ב.

בענין היכא שהאיש והאשה והעדים יודעים שנתנית הכסף שהשליח נותן הרי היא לשם קידושין אבל השליח אינו יודע מזה. חלק ההערות על ב"ד נ' הערה ס"א.

בענין "מלוה ופרוטה דעתה אפרוטה": אם הכוונה היא לסמיכות דעתו של המקדש או האם הכוונה היא לסמיכות דעתה של המתקדשת (האם גורסים דעתה או דעתי). צ"ד (קטע אחרון).

בענין הטעה לשבח.
ק"ה - ק"ז*.

האמירה

בענין אם האמירה נחשבת חלק מהקניחה או האם היא רק כדי לגלות שיש דעת. ק"ז* סק"ה. קכ"ג סק"א (קטע "מיהו אכתי" ולהלן שם), ק"ל (קטע "מיהו הברכ"ש").

שיטת התוס' רי"ד שצריכים אמירה בשעת הקידושין ולא קודם. צ"ז סק"ג (קטע "ותי"), צ"ח, קכ"ג סק"א.

הסוברים שהיכא שדיבר עמה על עסקי קידושי והפסיק, ורק אח"כ נתן לה הכסף, חשש קידושין יש כאן. קכ"ג סק"א (קטע "ועיין ברא"ש") סק"ב (אבל אם שדיך הרי זה עדיף טפי ולא איכפת לן אם הפסיק בין השדיך לנתינת הכסף).

קושיית האחרונים למה צריכים דין יד גבי קידושין, תיפוק ל' מדין הוכחה כמו מדבר עמה על עסקי קידושי. ק"ל (קטע "והנה בנדרים").

תירוצו של הגר"ח שבקידושין, היכא שדיבר, לא שייך לומר שיועיל בתורת אומדנא, כי רצה שיועיל בתורת דיבור. ק"ל (קטע "מיהו הברכ"ש" ולהלן שם), קל"א.

תירוצו של הגרש"ש שבקידושין לא סגי

בסתם הוכחה אלא צריכים מדריגת אומדנא דמוכח.

קכ"ג סק"ד, (קכ"ד קטע "והגרי"ז"), ק"ל (קטע "וראיתי בחידושי הגרש"ש" ולהלן שם), חלק ההערות ב"ד נ' הערה כ"ה והערה ס"ב.

מחלוקת הגרש"ש והגרי"ז אם סגי ברוב כדי להקרות אומדנא דמוכח.

קכ"ג סק"ד, קכ"ד (קטע "והגרי"ז"), חלק ההערות ב"ד נ"א הערה י"ב.

בענין אם מדבר עמה על עסקי קידושי מהני משום שיש מזה הוכחה (כמו שנקטנו לעיל), או האם מהני משום שהדיבור ההוא נחשב האמירה, או האם מהני מדין ידות (כן סובר הריטב"א). ק"ל.

בענין אם בקידושי כסף צריכים לומר בכסף זה כמו שאנו נוהגים באמת לומר בטבעת זו. ק"ז* סק"ה.

בענין "מראה מקום הוא לה".
קכ"א.

קידושי כסף - טיב הנתינה

בענין אם צריכים שהכסף קידושין ינתן לשם תשלומין (או לכל הפחות תחילת תשלומין) בשביל האשה. צ"ד (קטע "ובספר"), חלק ההערות ב"ד נ' הערה ג'.

בענין אם בקידושי כסף צריכים מעשה נתינה להאשה או האם צריכים שהאשה תקנה את הכסף.

ו' בההערה הרביעית, י"א (קטע ראשון וקטע "דהנה אולי"), קל"ב, חלק ההערות דף מ"ד הערה ב', דף מ"ז הערה כ"ד*, ב"ד נ' הערה ס"א.

הדרך שכדי להחשב כסף קידושין מספיק בזה שהוא מוציא כסף וכתוצאה מזה האשה קבלה כסף אע"פ שלא קבלה את

קידושי כסף - מקדש במלוה

בענין המקדש במלוה אינה מקודשת.
ע"ט, פ', פ"א, פ"ח, פ"ט סק"ג.

בענין איך "מלוה להוצאה ניתנה" גורם שאי אפשר להשתמש במלוה ככסף קידושין או כסף קנין.
ע"ט.

דברי הרמב"ן במלחמות שמקדש במלוה אינה מקודשת כי הוי דבר שאינו ברשותו ודבר שלא בא לעולם.
פ"ט סק"ג.

דברי האב"מ בביאור דברי הרמב"ן הנ"ל שמקדש במלוה אינה מקודשת משום שאין כאן כסף של הנותן ונאמר דין בקידושין שצריכים כסף של הנותן.
קל"ו.

בענין המ"ד שסובר שמקדש במלוה מקודשת, וכן בענין היכא שמקדש בהנאת מחילת מלוה (דמהני לכו"ע), האם היא מקודשת גם קודם שהגיע זמן הפרעון.
ע"ט סק"א, צ"ט.

בענין מלוה ופרוטה דעתה אפרוטה.
ע"ג (קטע "ועי' בהמקנה"), פ"ה (קטע ראשון) ובהערה שם.

בענין אם הכוונה היא לסמיכות דעתו של המקדש או האם הכוונה היא לסמיכות דעתה של המתקדשת (האם גורסים דעתה או דעתיה).
צ"ד (קטע אחרון).

בענין אם צריכים לומר שגם העדים מבינים שדעתה אפרוטה וממילא הרי הם מבינים שרואים מעשה קידושין.
חלק ההערות בדף מ"ו הערה כ"ב.

בענין למה לומר שדעתה אפרוטה ולא על המלוה, הלא המלוה שוה הרבה יותר.
חלק ההערות בדף מ"ח הערה נ"ד.

בענין מה שמקדש במלוה דאחרים מקודשת.
פ"ח.

אותו כסף שהוא הוציא (ואין צריכים לזה ל"מדין עבד כנעני") (ולכאורה גם זה נקרא בגדר גרמא).
ק"ח.

הסוגיא של סבלונות.
קכ"ב - קכ"ה, חלק ההערות בדף נ' הערה ל"א - פ'.

קידושי כסף - טיב גוף הכסף

בענין יסודו של רבי שמואל רוזובסקי שיכולים לקדש בהנאה כזו שאין עלי' דין ממון אם היתה נותנת פרוטה כדי לקבלה.
חלק ההערות בדף נ"ב הערה נ"ד, בדף נ"ח הערה כ"ה.

בענין כסף קידושין לשמה.
חלק ההערות בדף מ"ח הערה כ"ה, והערה כ"ו.

בענין משישים היות להרדי.
חלק ההערות על בדף מ"ח הערה כ"ו.

בענין אם סגי בגורם לממון כממון דמי כדי להחשב כסף קידושין, דהיינו היכא שעכשיו אין החפץ שו"פ אבל בהעתיד שפיר יהי' שו"פ באופן שעכשיו הרי הוא הגדר "דבר הגורם לממון".
קס"ג סק"ו.

בענין המקדש (או קונה) בדבר ששו"פ להאשה אבל לא להמקדש, או שאסור בהנאה על המקדש אבל לא על האשה, וכן היכא שנתייקר ונהי' שו"פ לאחר שעזב את ידו של המקדש אבל עוד לא הגיע להאשה, האם אזלינן בתר הנותן או בתר המקבל.
קל"ו, קס"ג סק"ג, קס"ד סק"ב, חלק ההערות בדף נ"ח הערות כ"א, כ"ו, וכ"ט.

בענין רקוד לפני (דברי התוס' רי"ד בדף ס"ג).
צ"ז סק"ג.

בענין היכא שקידש אשה עם פירות שביעית, האם יש בזה משום לאכלה ולא לסחורה.
קל"ב.

בענין אם סוברים שמכירת שטרות מהני רק מדרבנן, האם היכא שמקדשה במלוה דאחרים הרי היא מקודשת רק מדרבנן או האם היא מקודשת מהתורה.
צ"ו.

בענין היכא שמקדשה במלוה דאחרים ומקנה לה את המלוה דאחרים במעמד שלשתן, האם היא מקודשת רק מדרבנן כיון שמעמד שלשתן מהני רק מתקנת חכמים, או האם היא מקודשת מהתורה.
צ"ו.

הסוברים שאפשר לקדשה גם במלוה דידה אם הוא מקנה לה את השטר חוב בכתיבה ומסירה.
פ"ט סק"ג.

קידושי כסף - מדין ערב

בענין מה שצדדו תוס' לומר שב"מדין ערב" צריכים שהאשה תדבר עם המקדש, ושלכן "צאי וקבלי קידושין" אינו מועיל מדין ערב. חלק ההערות בדף נ"א הערה ל'.

קידושי שטר

בענין היכא שהאשה עשתה שליח לקדשה, האם מועיל כתיבת שטר אירוסין מדעת השליח או האם צריכים דוקא דעת האשה עצמה.
ז' סק"ד סק"ה.

בענין אם בקידושי שטר צריכים מעשה נתינה או האם צריכים שהאשה תקנה את השטר.
י"א (קטע ראשון).

קידושי האב את בתו

בענין למה קטנה אינה יכולה לקדש את עצמה בלא דעת אבי'.
נ"א.

ביאורים בשאלת רבא אם נערה יכולה לעשות שליח לקבל קידושי'.
נ"ג, נ"ד.

בענין אם מה שאב מקדש את בתו הרי זה

משום שהתורה עשתה אותו השליח של הבת, או האם הוא עצמו נחשב הבעלים על הקידושין.
א', ז' סק"ז, נ"ד סק"ג.

שבאב המקדש את בתו נאמר דין מיוחד שהמעשה קיחה צריך להעשות ע"י האב עצמו ולכן בנתקדשה שלא לדעת אבי' ושמע אבי' ונתרצה אין זה מועיל מדין זכי' אם זכי' אינה מטעם שליחות.
ס"ב (קטע "והא דנתרצה").

מיהו רק בקידושין נאמר כן אבל לא בנישואין אלא התם מספיק בהדעת מקנה של האב.
ס"ב (קטע אחרון).

בענין "אומר אדם לבתו קטנה צאי וקבלי קידושין".

נ"ה סק"ג סק"ד (דברי הרא"ש בדף י"ט), נ"ו סק"א (כהנ"ל), ס"ב (קטע "גם י"ל").

ביאורי הראשונים בהדין שאם קטנה נתקדשה שלא לדעת אבי' הרי היא צריכה גט שמא נתרצה האב.
נ"ה, נ"ו, נ"ז, ס"א - ס"ד.

שיטת הרי"ף בהענין הנ"ל.
ס"ב - ס"ד.

שליחות וזכי'

בענין היכא שהאיש והאשה והעדים יודעים שנתינת הכסף שהשליח נותן הרי היא לשם קידושין אבל השליח אינו יודע מזה.
חלק ההערות בדף נ' הערה ס"א.

בענין היכא שהאשה עשתה שליח לקדשה, האם מועיל כתיבת שטר אירוסין מדעת השליח או האם צריכים דוקא דעת האשה עצמה.
ז' סק"ד סק"ה.

בענין באיזה אופנים שליח עושה שליח בגיטין וקידושין ובאיזה אופנים אינו יכול כי חשיב מילי'.
א', ו' סק"ד בהערה השני'.

דברי התוס' ר"ד שהשליח של אשה לקבל קידושין או גיטה אינו יכול לעשות שליח אחר כי חשיב מילי.
א', ו' סק"ד בההערה השני'.

דברי המרדכי בשם הקדוש מרדוש שהשליח של הבעל לקדש ע"י כסף אינו יכול לעשות שליח אחר כי חשיב מילי כיוון שצריכים רצון האשה.
א', ו' סק"ד.

בענין אם מה שאב מקדש את בתו הרי זה משום שהתורה עשתה אותו השליח של הבת, או האם הוא עצמו נחשב הבעלים על הקידושין.
א', ז' סק"ז, נ"ד סק"ג.

ביאורים בשאלת רבא אם נערה יכולה לעשות שליח לקבל קידושין.
נ"ג, נ"ד.

בענין אם אפשר לקדש אשה לאדם שני בלי שליחות אלא מדין זכין לאדם שלא בפניו.
י"ד סק"ב, ס"א, ס"ב.

הסברא שלא אמרינן בקידושין זכין לאדם שלא בפניו אפילו כשהוא זכות להבעל כי נהי שע"י זכין לאדם שלא בפניו יש לנו דעת קונה אבל בקידושין צריכים שהמעשה קיחה יעשה ע"י הבעל. ואם זכין הוא מטעם שליחות או הרי זה שפיר נקרא שהבעל עשה מעשה קיחה.
ס"א (קטע "וי"ל דס"ל").

שגם באב המקדש את בתו נאמר דין מיוחד שהמעשה קיחה צריך להעשות ע"י האב עצמו ולכן בנתקדשה שלא לדעת אבי' ושמע האב ונתרצה אין זה מועיל מדין זכין אם זכין אינה מטעם שליחות.
ס"ב (קטע "והא דנתרצה").

בענין היכא שקידשו לאדם אשה בלי להיות שלוחו, ואין אנו יודעים אם הוא רוצה, רק שאח"כ שמע ונתרצה להקידושין, האם מעתה מהני למפרע כי איגלאי שזה זכות

וזכין לאדם שלא בפניו (לפי הצד שזכין מהני בקידושין), או האם חסר בעדי קיום כיון שהעדים לא ידעו בשעת המעשה.
חלק ההערות בדף מ"ה הערה י' והערה י"ז.

קידושי עבירה

דעת רש"י ביבמות בדף מ"ט ע"ב שאם אין קידושין תופסין באשה מסוימת, ה"ה שאם בשעת הקידושין לא היתה קיימת הסיבה, רק שאח"כ נולדה הסיבה, הרי הקידושין נפקעין. ודעת תוס' שם שחולקים על זה וסוברים שאינן נפקעין.
קכ"ו סק"א (קטע "והנה שיטת רש"י").

סענין אסור לקדש אשה עד שיראנה.
ד'.

קיום מצות

הטעם למה מצוה בו יותר מבשלוחו, וכן כמה פרטים בענין מתי אומרים כלל זה.
ב'.

דרכו של המשנה ברורה שמה שאין מבטלין תלמוד תורה היכא שהמצוה אפשר להעשות ע"י אחרים, אלא ממשיכים ללמוד, ולא אמרינן שיעשה את המצוה כי מצוה בו יותר מבשלוחו, הרי זה רק היכא שהתכלית של המצוה היא תוצאה מסוימת, ואילו המעשה הרי הוא רק בגדר הכשר, אבל היכא שהתכלית של המצוה היא עצם המעשה או חשיב תמיד אי אפשר להעשות ע"י אחרים כי מצוה בו יותר מבשלוחו, אבל היכא שהתכלית היא התוצאה לא אמרינן מצוה בו יותר מבשלוחו.
ב' סק"ב.

דברי העצמות יוסף שאפילו היכא שיש איסור לעשות ע"י שליח אבל בכל זאת יש לו תוספת שכר עבור שעשה בעצמו ולא ע"י שליח.
ב' סק"ד.

קנין

(דברי תוס' בכתובות בדף ק"ב ובכורות בדף י"ח שכל הפעולה של מעשה קנין היא כי עי"ז יש לו גמירת דעת להקנות, ומש"ה היכא שברור לנו שיש לו גמירת דעת גם בלא קנין, וכגון במתנה מועטת, אין צריכים מעשה קנין.
ע"ב קטע "והנה הברכ"ש").

בענין אם רק הקונה הוא זה שעושה את ההעברת בעלות, והמקנה רק מגלה דעתו דניחא לי, או האם קיים מצד המקנה פעולה של הקנאה (וע"ע להלן כאן ב"לך חזק וקני").

ל"ו בההערה הראשונה, צ"ב (עוד) צד והיינו שרק המקנה לחד פועל את הקנין).

בענין אם היכא שעשה קנין דרבנן הרי זה משנה את הבעלות גם מהתורה.
צ"ב.

בענין אם הכוונה ב"סמיכות דעת" מצד הלוקח היא רק שהלוקח צריך לרצות את הקנין או האם הכוונה היא שהלוקח צריך גם להיות בטוח שהקנין יחול.
צ"ב.

דברי הנ"י שמאי דאמרינן בב"מ בדף י' "בנפילה ניחא לי דליקני, בד' אמות לא ניחא לי דליקני", הרי זה משום שד"א הוא קנין דרבנן, אבל בקנין דאורייתא הרי הוא קונה אע"פ שלא ניחא לי דליקני בו אלא בקנין אחר. ודברי הראשונים שחולקים וסוברים שגם בקנין דאורייתא אינו קונה. ודברי הרי"ף והרמב"ם שסוברים שאפילו בקנין דרבנן הרי הוא קונה כי אין ההלכה כדברי הגמ' הנ"ל. וחילוקים בשם רעק"א ועוד אחרונים בענין זה.
צ"ד.

דברי הברכת שמואל שנוקט שהיכא שרצה קנין מסוים שאינו מועיל, אבל הרי זה יכול להועיל מצד קנין אחר, אינו קונה כי הוא רצה את הקנין הראשון שאינו מועיל.
ק"ל (קטע "מיהו הברכ"ש").

"קני את וחמור".

קכ"ו סק"ב בההערה (קטע "ועוד כתב" וקטע "והנה הרשב"א" וקטע אחרון).

קנין אגב

בענין אם היכא שעשה שליח להקנות מטלטלין, השליח יכול להקנות אגב הקרקע שלו עצמו (כלומר של השליח).
ז' סק"ד.

קנין ד' אמות

דברי הגמ' בב"מ בדף י' ש"בנפילה ניחא לי דליקני בד' אמות לא ניחא לי דליקני", ודברי הנ"י והמשך הסוגיא שם.
צ"ד.

קנין חזקה

בענין המציע מצעות בנכסי הגר.
צ"ד (קטע "ועיין באמת").

קנין חצר

בענין הדעה שהטעם למה אין שליחות לקטן הוא כי אינו יכול לעשות מינוי: למה אין קנין חצר לקטן הלא חצר מועיל מדין שליחות גם בלי מינוי.
י"ח סק"ג (קטע "והנה תוס'"), כ"ו בההערה הרביעית.

קנין כסף

ע"י עוד בערך קידושין - קידושי כסף.

שיטת הרי"ף והרמב"ם שכסף האמור בתורה הוא כסף מתכת, ושיטת הריטב"א שהוא שוויות, ושיטת הש"ך שהוא מטבעות של המלכות.
קכ"ב (קטע "והנה בגמ'").

בענין אם לקנין כסף צריכים שהכסף יתן בתורת תשלומין בשביל החפץ הנקנה (או תחילת תשלומין), או האם הוא בגדר מעשה בעלמא של עשיית קנין.
צ"ד (קטע "ובספר"), חלק ההערות בדף מ"ח הערה ג'.

בסימטא, ומסירה מועילה רק ברה"ר.
ט"ו בהערה השני'.

קרבן אשם

בענין אם אשם צריך סמיכה.
קנ"ז (קטע "וע"ע בפ"י" וקטע
אחרון).
שאע"פ שהאשם כשר בלי מתן בהונות אבל
המצורע לא הוכשר.
קנ"ז (קטע "וע"ע לעיל").

קרבן מעשר בהמה

בענין אם הכהנים זוכים בהבכור משולחן
גבוה כבר מחיים.
קל"ח (קטע "והנה דברי רש"י"
ולהלן שם).
בענין יצאו שנים בעשירי, וקראן עשירי,
עשירי ואחד עשר מעורבין זה בזה (ואחד
מהם נשאר שלמים).
קכ"ו סק"א סק"ב סק"ד, חלק
ההערות בדף נ"א הערה ג'.

קרבן פסח

מינוי

הדרך שנאמר דין של מעשה מינוי על קרבן
פסח חוץ מהדין שהוא צריך לזכות
בהמונות של הבהמה.
כ"ד (קטע "ואולי").
דברי הגרי"ז שלא סגי במינוי לחוד אלא
צריכים שיהי' הבעלים של הבהמה בדיני
ממונות.
כ"ד (קטע אחרון).
תירוצו של הפ"י על הקושיא איך שייך
לומר "שה לבית אבות דאורייתא" הלא אין
שליחות לקטן.
י"ג סק"ב (קטע "שו"ר").
בענין אם מה שנקבע על ידי השחיטה
להיות "מנוי" על בהמה זו דוקא, הרי זה
נחשב בגדר "חלות", או האם אין כאן שום
חלות רק שהתורה נתנה לו רשות למשוך
ידיו רק עד שעת שחיטה.
י"א (קטע "מיהו יש להקשות"
ולהלן שם), י"ג.

הדרך שאפילו אם אין צריכים שהכסף ינתן
בתורת תשלומין בשביל החפץ הנקנה אבל
בכל זאת צריכים שהכסף יהי' ניתן בגלל
ומטעם הקנאת החפץ.
צ"ד (קטע "ובספר").

הדרך שנאמר דין מיוחד בקנין כסף
שהמוכר צריך לסמוך דעת שקיבל באמת
כסף ושאינן הלוקח יכול לנשלו מזה.
צ"ב.

הדרך שכדי להחשב כסף קנין מספיק בזה
שהקונה מוציא כסף וכתוצאה מזה המוכר
קיבל כסף אע"פ שלא קיבל את אותו כסף
שהקונה הוציא (ואין צריכים לזה ל"מדין
עבד כנעני") (ולכאורה גם זה נקרא בגדר
גרמא).
ק"ח.

הסוגיא בדף כ"ח ע"ב דנראה שסוברת
שמוכר במלוה מועיל.
פ"ב.

בענין אם מספיק בזה שהקונה ממציא
להמוכר כסף של הפקר והמוכר זוכה מן
ההפקר.
קל"ו (קטע ראשון).

בענין הקונה (או מקדש) בדבר שאסור בהנאה
על הקונה אבל לא על המקנה, וכן בענין
היכא שנתייקר ונהי' שו"פ לאחר שעזב את
ידו של הקונה אבל עוד לא הגיע להמקנה,
האם אזלינן בתר הנותן או בתר המקבל.

קל"ו (קטע ראשון), קס"ג סק"ג,
קס"ד סק"ב, חלק ההערות בדף נ"ח
הערה כ"א והערה כ"ו והערה כ"ט.

בענין אם מדין עבד כנעני איירי כשהנותן
הוא ממש שלוחו של הבעל או הקונה.
ז' סק"ה, חלק ההערות בדף מ"ח
הערה ס"ט.

בענין היכא שמקדש ע"י שליח, האם
השליח יכול להשתמש בהכסף שלו (כלומר
של השליח) בלי מדין עבד כנעני.
ז' סק"ה, ק"ח, חלק ההערות בדף
מ"ח הערה ס"ט.

קנין משיכה

שיטת הרשב"ם שמשכה מועילה רק

בענין הכוהו עשרה בני אדם במקל אחד.
חלק ההערות בדף מ"ג הערה ח'.

שבוי

שיטת הרמב"ם ששבוי אסורה לכהן רק
מדרבנן, ושיטת רש"י שהיא אסורה
מדאורייתא.

חלק ההערות בדף ס"ד הערה ז',
בדף ס"ו הערה כ"ו והערה ל"ב.

בענין הא שאין בעלה נאמן לומר שלא
נטמאת: האם זה רק בבעלה כהן שיש לו
נגיעה או האם גם בבעלה ישראל.
מ' סק"ב.

שבועה

הראי' של הראב"ד ששבועה אינה צריכה
שם.
קי"ז (קטע "וע"ע בראב"ד").

שבת קודש

כבוד שבת

הקושיא למה ביטלו האמוראים תלמוד
תורה וטרחו להכין צרכי שבת בעצמם,
הלא המצוה היא מצוה שאפשר לעשות ע"י
אחרים. וג' תירוצים, א', דיש (גם) חיוב
להתעסק דוקא בגופו ולא ע"י שליח, ב',
שהעובדא של מצוה בו יותר מבשלוהו הרי
זה גורם שנחשב שאי אפשר לעשות ע"י
אחרים, ג', ששבת חמירא וגם אם אפשר
ע"י אחרים מבטלים תלמוד תורה.
ב' סק"ב.

בענין אם יסוד המצוה של כבוד שבת הוא
עצם הכבוד כי שבת דורשת כבוד או האם
יסוד המצוה הוא שע"י הכבוד הרי הוא
מקיים את המצוה של זכור את יום השבת.
ב' סק"ג.

נרות שבת

דברי המהר"ש בשם המהר"ם שאשה
שחוזרת מחופה בליל שבת אחרי חשיכה
יכולה לומר להגוי להדליק נרות שבת
ויוצאת ידי חובתה בזה, והקושיא דהא גוי
אינו נעשה שליח.

י"ז (קטע "וע"ע באו"ח" ולהלן
שם).

הקרבתו ואכילתו

בענין אם הדין ששחיטת קדשים צריכה
להיות ע"י הבעלים או שלוחם נאמר רק
בקרבן פסח או האם הוא נאמר גם בשאר
קדשים.
י"ג.

בענין למה קבעה התורה שרק הבעלים או
שלוחם ישחטו.
י"ג סק"ב.

קרבן שלמים

בענין אם שלמים מכפרים על עשה.
חלק ההערות בדף נ"ז הערה ט"ז.

קרבן תודה

בענין תודה שנשחטה על שמונים חלות.
קכ"ו סק"א ובההערה שם, חלק
ההערות בדף נ"א הערה ט' (דברי
רש"י דאיירי שקידש את הארבעים
השניים לאחר שחיטת הזבח).

בענין אם הלחם מעכב את הכשר הקרבן.
קנ"ז (קטע "וע"ע לעיל").

רוב

דיני רובא דלית' קמן

בענין רוב התלוי במעשה.

קכ"ד (קטע "ועוד כתב הפ"י"),
קכ"ד*.

דברי תוס' בסנהדרין שרק ברובא לרדיא לא
אזיל שמואל בממון בתר רוב.
קכ"ד* (קטע "וע"ע בתוס' בסנהדרין").

רובע

בענין האיסור הנאה שיש על שור רובע ועל
שור שנרבע.
קע"ד.

דברי הריטב"א שרובע ונרבע אסורים גם
לפני הגמר דין משא"כ נוגח אסור רק
לאחר שנגמר דינו.
קע"ד (קטע "וע"ע בריטב"א").

רוצח

בענין הכוהו עשרה בני אדם בעשרה מקלות.
חלק ההערות בדף מ"ג הערה ח'.

בענין אם כדי לקיים מצות הדלקת נר שבת צריכים שהאשה עצמה תעשה את המעשה ההדלקה, או ע"י עצמה או ע"י שלוחה, או האם מספיק בזה שהיא נחשבת הגורמת את ההדלקה.
י"ז (קטע "והי' נראה").

הדרך שאין צריכים אפילו שתיחשב על מדריגת "גרמא" בפועל, אלא מספיק בזה שהיא הסיבה המקורית למה הנרות הודלקו ע"י מי שהודלקו.
י"ז (קטע "מיהו נראה").

שואל

בענין אם יסוד הדין של שאלה ושכירות הוא קנין בגוף הדבר לפירותיו ולתשמישיו לזמן, או האם הם קונים רק את הפירות והתשמישים, או האם הם בגדר שיעבוד דהיינו שהחפץ משתעבד לו לפירות ולתשמיש.
פ"ד (קטע "ועיין בריטב"א" וקטע אחרון).

בענין היכא ששאל שני קרדומים מחבירו וביקע באחד מהם, האם זה פועל שהבעלים אינם יכולים לחזור בהם אפילו מהשני.
חלק ההערות בדף מ"ז הערה מ"ב.

שויה אנפשי' חתיכה דאיסורא

שהיכא שעשה שליח לקדש לו אשה ואח"כ אמר השליח שקידש, הרי המשלח נאסר בקרובותי' כי השליח נחשב כבעל דבר ויכול לפעול את הדין של שויה אנפשי' חתיכה דאיסורא כי השליח נחשב כמו המשלח גם לאחר שכבר גמר לעשות את השליחות.
מ' סק"ב סק"ג, מ"ב.

שומר

בענין אם החיוב תשלומין של שומר הוא חיוב עצמי, והרי הוא חייב בתשלומין אפילו אם הוא נפטר מלשמור (כגון היכא שחזר בו מלהיות שומר, דשומר יכול לחזור בו כמו שפועל יכול לחזור בו אפילו בחצי

היום, ע"י בזה להלן כאן), או האם החיוב תשלומין הוא תוצאה מהחיוב לשמור.
פ"ד.

דברי הקצה"ח שבכלל אין חיוב על שומר לשמור, אלא יש רק חיוב אחריות, ודברי הנתיחה"מ שמחלק בזה בין שומר חנם לשומר שכר.
פ"ד (קטע "מיהו באמת").

בענין אם שומר יכול לחזור בו באמצע השמירה.
פ"ד.

בענין עד מתי יכולים המשאיל והמשכיר לחזור בה מהשאלה ולהשכירות, ובענין אם יש חילוק בזה בין שאלה לשכירות.
פ"ד.

בענין אם השומר משתעבד לחיובו משעת משיכה או משעת איבוד.
פ"ד (קטע ראשון), פ"ו (קטע ראשון).

בענין "פשיעה בבעלים".
ל"ה*.

בענין אם סוף יסוד הדין של שמירה בבעלים הוא שפטור מהחיוב תשלומין של שומר, או האם בכלל לא חל עליו דין שומר ואינו חייב לשמור.
ל"ה*.

בענין אם קרקעות עבדים ושטרות נתמעטו רק מדין תשלומין, או האם נתמעטו מכל עיקר הדין של שמירה ואינו חייב לשמור.
ל"ה*.

דעת הרמב"ם שפושע חייב משום מזיק, וממילא אע"פ ששומר שכר ושואל אינם חייבים על גניבה ואבידה ואונסין על קרקעות עבדים ושטרות, אבל שומר שפיר חייב אם פשע על דברים אלו, ודעת הראב"ד שחולק.
ל"ה*.

שור הנסקל

שחיטת שור הנסקל, והאיסור אכילה
בענין מה ששחיטת שור הנסקל מטהרת מידי נבילה.
קס"ו (קטע אחרון).

שחיטה

בענין ששחיטה היא מצוה.
ג' סק"ז.

בענין מה שמברכין על שחיטה אע"פ שהיא רק מצוה קיומית.
ג' סק"ז.

שטרות

בענין "שטרות לאו בני גוביינא נינהו".
פ"ח.

"עדיו בחתומיו זכין לו".
פ"ו (קטע "ועי' בפ"י").

הדרך שהחוב מונח בתוך השטר.
פ"ט סק"א.

שיעבוד

בענין אם יתכן שהנכס הוא משועבד לאדם אחד אבל הבעלים על השיעבוד הוא אדם אחר, ודברי הגר"ח שכן הוא במכירת שטרות.
צ"א סק"ו.

בענין אם לפי הצד שקיים שיעבוד הגוף, המהות של השיעבוד היא רק שיש חיוב על הלוה לשלם, או האם השיעבוד נחשב נכס שניתן למכירה.
צ"א סק"ה.

בענין אם לפי הצד שיש שיעבוד הגוף, הרי הלוה עצמו משעבד את עצמו להמלוה, או האם הוא רק מכניס את עצמו לדיני התורה והתורה היא שמשעבדת אותו ומחייבת אותו לשלם.
צ"א סק"ה.

בענין ממתני נכסי הלוה משועבדים.
פ"ו.

מה שמבואר בדף י"ג ע"ב שלפי המ"ד שסובר ששיעבודא הוא דאורייתא הרי זה אפילו במלוה על פה.
פ"ו (קטע ראשון).

בענין אם שחיטת השור נחשבת בגדר סקילה (דברי העונג יו"ט בענין זה).
קס"ו.

בענין אם שייך לומר שהאיסור אכילה של שור הנסקל יכול לחול מחיים על האיסור אכילה של אבר מן החי או האם אמרינן שאין איסור חל על איסור.
קס"ו ובהערה שם.

האיסור הנאה

הדרך ששור הנסקל שונה משאר איסורי הנאה בזה שאפילו אם שאר איסורי הנאה הם שלו אבל שור הנסקל אינו שלו כיון שיש חיוב לסוקלו, וכן הרי הוא שונה בזה שהוא אסור אפילו שלא כדרך הנאתו.
קס"ב סק"א.

שיטת ר"ת ששור הנסקל מותר בהנאה מחיים.
קס"ו.

שמה ש"נוגח" אסור בהנאה אין זה משום השם הפרטי של נוגח אלא משום השם הכללי של שור הנסקל, וכן הוא גם ברובע וגם בנרבע.
קע"ד.

דברי הריטב"א שרובע ונרבע אסורים גם לפני גמר דין אבל נוגח אסור רק לאחר שנגמר דינו.
קע"ד (קטע "וע"ע בריטב"א").

דברי תוס' שאפשר למכור שור הנסקל לגוי.
קס"ב סק"ב (קטע אחרון).

בענין אם בן פקועה נעשה שור הנסקל.
קס"ז.

שותפות

הדרך שצורת סתם שותפות היא שכל שותף מיקרי בעלים על הכל, אבל אריס נחשב בעלים רק על חלקו.
כ"א סק"ב.

שכירות

בענין אם יסוד הדין של שאלה ושכירות הוא קנין בגוף הדבר לפירותיו ולתשמישיו לזמן, או האם הם קונים רק את הפירות והתשמישים, או האם הם בגדר שיעבוד דהיינו שהחפץ משתעבד לו לפירות ולתשמיש.

פ"ד (קטע "ועיין בריטב"א" וקטע אחרון).

בענין "שכירות ביומי" מכירה היא: האם אומרים כן רק לענין אונאה או האם גם לענין שאר דברים.

י"ז (קטע "מיהו באמת"), פ"ד (קטע "ועיין בריטב"א").

בענין אם הכוונה באינה לשכירות אלא לבסוף היא לשעת גמר המלאכה או לשעת החזרת הכלי.

צ"ז, ק"א.

הדרך בהבנת "אינה לשכירות אלא לבסוף" שכשהאומן מחזיר לו את הכלי נוצר מצב של ממוני גבך, דהיינו שחלק מנכסי הבעל הבית שייכים להאומן, כי כשהאומן מחזיר לו את הכלי הרי מונחת בו העבודה שעבד עליו, ורק כשלב שני הרי זה נזקף במלוה.

ק"ג.

השיטה שאפילו אם ישנה לשכירות מתחילה ועד סוף, זמן הפרעון הוא בסוף.

צ"ח (קטע אחרון), צ"ט.

דברי רש"י שישנה לשכירות מתחילה ועד סוף אין פירושו שבעל הבית מתחייב מיד בשעת המלאכה, אלא הרי הוא מתחייב בשעת חזרה למפרע.

צ"ט, ק"ב (קטע "והנה לעיל שם").

בענין היכא שכל השכר הוא רק פרוטה.

צ"ו סק"א (קטע "ועוד הביא").

שכר ועונש

דברי העצמות יוסף שגם היכא שאסור

לעשות ע"י שליח, בכל זאת יש תוספת שכר עבור העובדא שעשה בעצמו.

ב' סק"ד.

שכר שכיר

דברי השט"מ בשם הר"ר יהונתן שכל זמן שהכלי ביד האומן אין הבעה"ב עובר על לא תלין אפילו אם האומן נתן רשות לבעה"ב ליטלנה.

ק"ב (קטע אחרון).

שליחות

הילפותות לדין שליחות

בענין מה שלומדים שליחות מפסוקים שכתובים גבי גירושין ותרומה ופסח: האם הכוונה היא שנתחדש בזה דין כללי חדש של שליחות, או האם זה בגדר גילוי מילתא שבתוך כל פרשה ופרשה שבתורה נכלל שכמו שהוא עצמו יכול לעשות את הדבר הה"נ שהוא יכול להיות שליח בשביל אדם אחר לענין זה.

י"ט סק"ד.

דברי רש"י בחומש שהביא שילפינן שליחות מהא דכתיב ורגמו אותו כל העדה.

י"א (קטע אחרון), ט"ו (קטע אחרון).

ביאור דברי רבי יהושע בן קרחה, וכן דברי הרי"ף, שלמדו שליחות רק מהפסוק שכתוב גבי קרבן פסח.

י"ג סק"ג.

הדרך של החת"ס ששליחות לשלם חובו, אינה למדה מהפסוקים שהביאו במס' קידושין, אלא הרי זה מועיל מצד הסברא משום תקנת השוק, וממילא גם גוי וחש"ו נהיים שליח לענין זה. וביאר שצריכים לזה את הדין שליחות כי אל"כ "אם שלח פרעון חובו ע"י שליח להמלוה, יקח המלוה המעות ויחזור ויתבע הלוה, ואם אמר כבר שלחתי מעות ע"י פלוני, יאמר מה לך ולמעות ההמה, לאו בעל דברים דידי את, אלא יבוא פלוני ויתבעני וכו'".

מ"ד.

שלענין עשיית מעשה בעלמא, שאין לו משמעות בהלכה, לא שייך לומר ששלוחו של אדם כמותו.
מ"ד.

יסוד הדין של שליחות

בענין אם יסוד הדין של שליחות הוא שהשליח נחשב הבעל דבר וכאילו נעשה הוא המשלח, או האם אינו נחשב בעל דבר רק שהמעשה שלו נחשב המעשה של המשלח, או האם אין המעשה נחשב שנעשה ע"י המשלח רק שהמעשה שייך להמשלח.
ב' סק"ב (קטע "ולפי דבריו"), ו' סק"ב ולהלן שם, ז', ח', ט', י"ד סק"א (קטע "ויש לבאר" ולהלן שם), י"ח סק"א (קטע אחרון), כ"ו סק"ב סק"ד בהערה הראשונה, ל' סק"א, ל"ב סק"ב, ל"ה סק"ז (קטע "וכתב שם"), מ' סק"א סק"ב, נ"ד סק"א.

סוגיית הגמ' בתמורה בדף י' ע"א ורש"י שם דהיכא שציבור עשו שליח להקדיש הרי זה נקרא שהמקדיש הוא אדם יחיד דהיינו השליח.
ז' סק"ו.

כחה של שליחות

שבמצות המוטלות על גופו ובאות לתקן את גופו, כגון תפילין וציצית ושיבת סוכה, לא שייך שליחות.
ב' סק"ב, ל"ח סק"א.

בענין אם המשלח יכול לשאול על התרומה שעשה השליח.
ז' סק"ו.

בענין היכא שעשה שליח להפר נדרי אשתו למה לא מספיק בשמיעת השליח, אלא הבעל עצמו צריך לשמוע אודות הנדר (לפי הצד שאין הבעל מיפר בלא שמיעה).
ז' סק"ו.

המחלוקת בענין אם עשה מעקה ע"י שליח, מי מברך.
י"ז (קטע "וכעין היסוד הנ"ל").

המחלוקת שבין רש"י ותוס' בענין זה.
י"ז (קטע "מיהו באמת").

ביאורים בשאלת רבא אם נערה יכולה לעשות שליח לקבל קידושין.
נ"ג, נ"ד.

בענין היכא שמקדש ע"י שליח האם השליח יכול להשתמש בהכסף שלו (כלומר של השליח) בלי "מדין עבד כנעני".
ז' סק"ה, ק"ח, חלק ההערות בדף מ"ח הערה ס"ט.

בענין אם הנייר שהגט כתוב עליו יכול להיות של השליח.
ז' סק"ד (קטע ראשון).

בענין אם מועיל כתיבת שטר קידושין מדעת השליח של האשה או האם צריכים דוקא דעת האשה עצמה.
ז' סק"ד (קטע ראשון) סק"ה.

בענין היכא שעשה שליח להקנות מטלטלין האם השליח יכול להקנותן אגב הקרקע שלו עצמו.
ז' סק"ד (קטע ראשון).

דברי הקצה"ח בענין היכא שעשה שליח להגביה לו מציאה, והשליח חשב שהחפץ כבר שייך להמשלח ולכן לא נתכוין שההגבהה תהי' לשם קנין, האם בכל זאת המשלח קונה.
ז' סק"ה.

בענין אם היכא שהשליח עשה שליח, השליח השני הוא השליח של השליח הראשון או של הבעלים.
ז' סק"ד ובהערה שם.

חזרה מהמעשה בתכ"ד לאחר שהשליח כבר פעל

בענין אם המשלח יכול לחזור בו מהמעשה שהשליח עשה, או מעצם מינוי השליחות, בתכ"ד של עשיית המעשה ע"י השליח.
ז' סק"ח.

שאת"ל ששפיר יכול לחזור בו, א"כ יש

לצדד בענין אם אע"פ ש"מגרש" אינו יכול לחזור בו אפילו בתכ"ד, אבל היכא ששלח שליח לגרש אולי הרי הוא שפיר יכול לבטלו בתכ"ד מהגירושין.
ז' סק"ח.

שליח לקבלה ושליח להולכה

שיטת הרמב"ם שבעל שעשה שליח להולכה וכן אשה שעשתה שליח להבאה אינם צריכים למנותו בפני עדים, אבל אשה שעשתה שליח לקבלה הרי היא צריכה למנותו בפני עדים.
ו' סק"ב סק"ו.

דרכים לומר ששליח להולכה ושליח לקבלה הרי הם שני סוגים שונים של שליח.
ו' סק"ב ולהלן שם, ז' סק"ו.

דברי התוס' רי"ד שהשליח של האשה לקבל קידושי או גיטה אינו יכול לעשות שליח אחר כי חשיב מילי.
א', ו' סק"ד בהערה השני'.

שיטת הרי"ף שלא אמרינן בשליח לקבלה ששליח נעשה עד.
ז' סק"ו.

מינוי שליח

בענין שליחות שלא מדעת (כלומר שאם הי' יודע יש להניח שהי' ממנה אותו להיות שליח) לא מהני לפי אב"י כמו שיאוש שלא מדעת לא מהני.
י"ח סק"ג (קטע "והנה כל הנ"ל"), כ"ו סק"ד בהערה השני', נ"ו סק"ג, חלק ההערות בדף מ"ה הערה ט"ו, בדף מ"ח הערה ע"ו.

בענין מתי חל השם של שליח, האם בשעת המינוי או האם בשעה שהשליח מתחיל לפעול.

ו' סק"ב ולהלן שם, ז' סק"ג, ח', מ"ג.

דרכו של האמרי משה שאם השליח נעשה בגדר בעל דבר הרי זה מתחיל משעת המינוי, אבל אם רק המעשה של השליח נחשב המעשה של המשלח אז במילי הרי זה מתחיל משעה שהשליח מתחיל לפעול

(וכספר פרשת מרדכי סי' מ"ז), אבל היכא שאינו מילי הרי הוא נעשה שליח בשעת המינוי, וכגון שליח להולכה בגט.
ו' סק"ג, ח'.

הקושיא למה צריכים פטוק למעט שקטן אינו יכול לעשות שליח, תיפוק לי' משום שאין בו דעת לעשות את המינוי.
י"ח סק"ג (קטע "ושוב").

דברי רעק"א שבאמת הטעם למה אין שליחות לקטן (דהיינו שא"א שיהי' לקטן שליח) הרי זה מפני שאינו יכול לעשות מינוי.
י"ח סק"ג (קטע "והנה תוס'"), כ"ו בהערה הרביעית.

הקושיא שלפי דברי רעק"א הנ"ל למה אין חצירו של קטן קונה לו, הלא השליחות של חצר אינה צריכה מינוי.
י"ח סק"ג (קטע "והנה תוס'"), כ"ו בהערה הרביעית.

בענין שיטת בית הלל שאם שלח שלשה אנשים לקדש אשה, כולם שלוחים הם ואין שליח נעשה עד: דצ"ע איך שייך למנות שנים או שלשה שלוחים לקדש אשה ושכלולם יש דין של שליח, הלא רק אחד מהם יעשה את המעשה.
מ"ג.

בענין למה היכא שנשתטה המשלח ושוב נשתפה אין צריכים עוד מינוי לפי הטור שסובר שאם נשתטה המשלח בטילה השליחות מהתורה.
ז' סק"ג.

ביטול שליח

ביאורים בהמחלוקת שבין הרמב"ם והטור בענין אם היכא שנשתטה המשלח השליחות בטילה מן התורה או לא. ובענין היכא שהמשלח הוא פיקח רק שנולדה אצלו התנגדות להמעשה האם זה על אותה מדריגה כמו נשתטה המשלח וממילא פליגי הרמב"ם והטור גם בזה, או האם בכה"ג כו"ע סוברים שאין השליחות בטילה א"נ שלכו"ע השליחות שפיר בטילה.
ז' סק"א סק"ב סק"ג.

בענין אם שליח יכול לבטל את עצמו.
ז' סק"ו.

בענין שליח עושה שליח, ועוד בענין ביטול שליח

שני ביאורים באיך שליח עושה שליח לפי הצד ששליח מתחיל להיות שליח רק בשעת עשיית המעשה: דהא קשה דאם הראשון אינו עוד בגדר שליח איך הוא יכול למנות שליח.
ו' סק"ג.

דברי הרשב"א והריטב"א בענין אם שליח עושה שליח רק כשהמשלח מרשה לו.
ג"ד סק"א.

בענין אם המשלח יכול לבטל את השליח השני שמינה השליח הראשון.
ז' סק"ד.

בענין אם הראשון יכול לבטל את השני.
ז' סק"ב (קטע "והנה לפי ביאורו")
סק"ד בהערה.

המחלוקת שבין רב אשי ומר בר רב אשי בנוגע להיכא ששליח עשה שליח, ומת השליח הראשון, האם השליח השני מתבטל.
ז' סק"ב סק"ד.

בענין מתי שליח עושה שליח ומתי חשיב מילי דלא מימסרן לשליח, עי' להלן כאן בסקי"א.

עוד בענין שליח עושה שליח, ובענין מילי לא מימסרן לשליח

דברי המרדכי בשם הקדוש מרדוש שהשליח של הבעל לקדש את האשה אינו יכול לעשות שליח אחר כי חשיב מילי כיון שצריכים רצון האשה.
א', ו' סק"ד, ח'.

עוד בענין באיזה אופנים שליח עושה שליח בגיטין וקידושין ובאיזה אופנים אינו יכול כי נחשב מילי.
א', ו' סק"ד ובהערה השני'.

דברי התוס' רי"ד שהשליח של אשה לקבל

קידושי' או גיטה אינו יכול לעשות שליח אחר כי חשיב מילי.
א', ו' סק"ד בהערה השני'.

נשתטה או מת המשלח

ביאורים בהמחלוקת שבין הרמב"ם והטור בענין אם היכא שנשתטה המשלח השליחות בטילה מן התורה או לא. ובענין היכא שהמשלח הוא פיקח רק שנולדה אצלו התנגדות להמעשה האם זה על אותה מדריגה כמו נשתטה המשלח וממילא פליגי הרמב"ם והטור גם בזה, או האם בכה"ג כו"ע סוברים שאין השליחות בטילה א"נ שלכו"ע השליחות שפיר בטילה.
ז' סק"א סק"ב סק"ג.

בענין מת המשלח.
ז' סק"ב (קטע "והנה לפי ביאורו").

בענין למה היכא שנשתטה המשלח ושוב נשתפה אין צריכים עוד מינוי לפי הטור שבשעה שנשתטה נתבטלה השליחות מן התורה.
ז' סק"ב.

כל דאיהו לא מצוי עביד שלוחי' נמי לא מצוי עביד.

ביאור הדין של כל דאיהו לא מצוי עביד שלוחי' נמי לא מצוי עביד: האם עצם העובדא שאיהו לא מצוי עביד נחשב חסרון, או האם אותה סיבה עצמה שגורמת שאיהו לא מצוי עביד הרי היא גורמת ג"כ ששלוחי' לא מצוי עביד.
כ"ו סק"ג.

הדרך שאיהו לא מצוי עביד הוא חסרון בהמינוי, דהיינו שזה גורם שאינו יכול לעשות מינוי.
כ"ו סק"ד.

שליח נעשה עד

רכס של האור שמח והאמרי משה בביאור המחלוקת אם שליח נעשה עד או לא.
ז' סק"ד, ח', מ' סק"א.

דרכו של הריב"ש בביאור המחלוקת אם שליח נעשה עד או לא.

דרכו של הגרש"ש בביאור המחלוקת אם שליח נעשה עד או לא.
מ' סק"ג.

סברת התורת גיטין ששליח נעשה עד פירושו הוא שהוא יכול להעיד אח"כ כשכבר אינו שליח אבל אינו יכול להיות מעדי הקיום כי באותה שעה הרי הוא נחשב בעל דבר.
מ"ב.

שהיכא נעשה שליח לקדש לו אשה ואח"כ אמר השליח שקידש, הרי המשלח נאסר בקרובות' כי השליח נחשב כבעל דבר ויכול לפעול את הדין של שויה אנפשי' חתיכה דאיסורא כי השליח נחשב "כמותו" של המשלח גם לאחר שכבר גמר לעשות את השליחות (דלא כהתורת גיטין לעיל בסמוך כאן).
מ' סק"ג, מ"ב.

שיטת הרי"ף שלא אמרין בשליח לקבלה ששליח נעשה עד.
ז' סק"ו.

אין שליחות לעכו"ם

בענין אם גוי יכול להיות שליח לגוי אחר.
ט"ז.

דברי המדרש רבה על שופך דם האדם שגוי חייב על רציחה גם "על ידי שליח".
ט"ז.

הסברא שהמדרש הנ"ל אמור רק לענין עון רציחה כי התם אין צריכים שליחות אלא מספיק במה שהגוי המשלח גרם את הרציחה, והסובר שגם בכל הז' מצות מספיק בזה שהוא גרם.
ט"ז.

הסברא שגוי נתמעט מלהיות שליח רק היכא שצריכים את השליחות בשביל עצם קיום החלות, אבל היכא שהמעשה קיים גם בלי

שליחות וכל פעולת השליחות היא רק ליחסו להמשלח, התם גוי שפיר נעשה שליח.
ט"ז.

דברי התוספתא שגלגול העיסה שעושה פועל נכרי מחייב את הישראל בחלה, ובענין אם גם גלגול שלוחו נכרי מחייב.
י"ז (קטע "שו"ר").

דברי הכ"מ בשם האורחות חיים שאם קנה תבואה מעכו"ם והעכו"ם עשה מירוח לצורך הישראל הרי זה נחשב מירוח ישראל והתבואה חייבת בתרומות ומעשרות כי שלוחו של אדם כמותו.
י"ז (קטע ראשון ולהלן שם).

דברי המהר"ש בשם מהר"ם שאשה שחוזרת מחופה בליל שבת אחרי חשיכה יכולה כשהיא חוזרת לומר להגוי להדליק נרות שבת ויוצאת ידי חובתה בזה, והקושיא דהא גוי אינו נעשה שליח.
י"ז (קטע "וע"ע באו"ח" ולהלן שם).

המחלוקת בענין היכא שישראל עשה גוי שליח להטביל כלים האם הישראל יכול לברך.

י"ז (קטע "וכעין היסוד הנ"ל").

הדרך של החת"ס ששליחות לשלם חובו, אינה למדה מהפסוקים שהביאו במס' קידושין, אלא מצד הסברא משום תקנת השוק, וממילא גם גוי וחש"ו נהיים שליח לענין זה.
מ"ד.

דברי תוס' בשבועות שהיכא שאמר לקטן או לנכרי לעשות עבירה אמרין שיש שליח לדבר עבירה כיון שאינם בני חיובא (והיכא שיש שליח לדבר עבירה גם קטן ונכרי כשרים להיות שליח). וכן דברי הנ"י שאם אמר לקטן, שאינו במדריגה להבחין בין צרור לאגוז, לעשות עבירה, יש שליחות, כי לא הוי בגדר "אי בעי עביד אי בעי לא עביד" אלא הוי כמו חצר.
ל' סק"ג.

חרש שוטה וקטן

בענין מנלן שקטן אינו נעשה שליח.
י"ח סק"א.

מנלן שקטן אינו יכול למנות שליח.
י"ח סק"ב.

הקושיא למה צריכים פסוק לומר שלקטן אי אפשר שיהי' שליח, תיפוק לי' משום שאינו יכול לעשות מינוי, א"נ משום דהוי בגדר נשתטה המשלח.
י"ח סק"ג.

דברי רעק"א שבאמת אין שליחות לקטן (דהיינו שא"א שיהי' לקטן שליח) מפני שאינו יכול לעשות מינוי.
י"ח סק"ג (קטע "והנה תוס"),
כ"ו בההערה הרביעית.

הקושיא שלפי דברי רעק"א למה אין חצירו של קטן קונה לו הלא השליחות של חצר אינה צריכה מינוי.
י"ח סק"ג (קטע "והנה תוס"),
כ"ו בההערה הרביעית.

דברי הרמב"ם שאין לקטן שליח מפני שאין לו דעת.

י"ח סק"א (קטע "מיהו מלשון הרמב"ם").

בענין אם מופלא הסמוך לאיש יכול להיות שליח.

י"ח סק"א (קטע "מיהו צ"ע").

שיטת תוס' דהא דקטן אינו נעשה שליח הרי זה רק בדבר שהקטן עצמו אינו שייך בו אבל אם הקטן עצמו שייך בו הרי הוא שפיר נעשה שליח.
י"ח סק"א (קטע ראשון).

קושיית תוס' למה צריכים פסוק לומר שקטן אינו יכול לזכות לאחר, הלא גם לעצמו אינו יכול לזכות. וקושיית ח"י רבי ראובן למה צריכים את הפסוק של אתם למעט שקטן אינו יכול להיות שליח, הלא גם לעצמו אינו

יכול לעשות. ודברי הרא"ש בדף ט' ע"א וי"ט ע"א דהיכא שהדבר הוא לתועלת הקטן או קטן שפיר יכול להיות שליח.
י"ח סק"ג, נ"ה סק"ג סק"ד (קטע אחרון), נ"ו סק"א, ס"א (קטע "הרי שהרא"ש"), ס"ב (קטע "גם י"ל").

ע"ע בסוף סקט"ו.

אין שליח לדבר עבירה

דברי הסמ"ע שאין שליח לדבר עבירה כי כיון שדברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין נקטינן שהמשלח לא סמך דעתו שהשליח יעשה שליחותו.
ל"ה סק"א סק"ו.

סברת השער המלך שאין שלד"ע כי השליח עושה אדעתא דנפשי'.

ל"ד סק"א, ל"ה סק"ג סק"ו.

הסברא שאין שליח לדבר עבירה כי בכה"ג אי אפשר ללמוד מגירושין תרומה ופסח כי יש לפרוך שאני בעבירה שהשליח חייב לסרב ולא לקבל על עצמו את השליחות.
ל"ג (קטע "והפ"י"), ל"ה סק"ב סק"ו.

הסברא שאין שליח לדבר עבירה כי טביחה ומכירה ומעילה ושליחות יד הרי הם שנים ושלושה כתובים הבאים כאחד ואין מלמדים.
ל"ג (קטע "והנה נראה" ולהלן שם), ל"ה סק"ו.

בענין אם יש שליח לדבר עבירה היכא שהשליח או המשלח הם שוגג אשר בציורים אלו לא שייך לומר דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין.
ל"ג, ל"ד, ל"ה סק"א סק"ב, ל"ח בההערה השני', חלק ההערות בדף ג' הערה ט"ו.

בענין אם היכא שהשליח הוא מומר שייך לומר דברי הרב ודברי תלמיד דברי מי שומעין.

ל"ה סק"א (קטע "ועי' בדו"ח").

דברי הנודע ביהודה והקצה"ח שאין שליח לדבר עבירה אמרינן רק בדבר שאסור על המשלח לעשות, אבל אם אין איסור על המשלח בעצמו אלא כל האיסור בזה הוא רק על השליח אז יש שליח לדבר עבירה. ל"ט (הקצה"ח).

דרכו של הנתייה"מ בר"ס קפ"ב בשליחות, ובשליחות לדבר עבירה. ל' סק"ג, ל"ג (קטע "והנתייה"מ").

בענין אם הדין האמור באין שליח לדבר עבירה הוא רק שאין האיסור מתיחס להמשלח, אבל החלות שפיר חלה, או האם גם החלות אינה חלה.

ל' (סק"א קטע "והנה הנו"ב" ולהלן (שם) סק"ג (קטע "ובהסבר" ולהלן (שם), ל"ה סק"א (קטע "ולפי סברת") סק"ד סק"ז (קטע "שו"ר"), חלק ההערות בדף נ"ב הערה כ"ב.

עוד בענין אם החלות חלה. ל"ה סק"א סק"ד.

דברי תוס' בב"ק בדף נ"ו שהשוכר עדי שקר חייב בדיני שמים רק אם שכר אבל לא אם רק אמר. י"ז (קטע "שו"ר"), ל"ה סק"א (קטע ראשון), ל"ז סק"א ולהלן שם.

הנה אע"פ שאין שליח לדבר עבירה והשליח חייב ולא המשלח, אבל יש לעיין אם שייך לחייב את המשלח מדיני שמים מדין מסית. ויש שלשה דרכים בנוגע למסית לשאר עבירות (ולא לעבודה זרה):

א', הדרך שהמסית להעיד שקר (או לעבור שאר עבירות) אינו כמו מסית לעבודה זרה שאין טוענין בשבילו דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין, אלא שפיר טוענין בשבילו, ומש"ה הרי הוא פטור מתשלומין לא רק מדיני אדם משום דהוי בגדר גרמא, אלא הרי הוא פטור מתשלומין אפילו מדיני שמים (ודלא כשאר גרמא דחייב מדיני שמים) וכמו שסוברים תוס' בב"ק בדף נ"ו.

ב', הדרך דחשיב שפיר כמו מסית לעבודה זרה וממילא אין טוענין בשבילו, ומש"ה שפיר חייב בדיני שמים וכמו שמבואר בדף מ"ג ע"א שהמסית לעבור עבירה נענש בדיני שמים. ות"ק שם שסובר שחייב רק בדינא זוטא הרי זה כי הוא סובר שאינו נקרא מסית, רק שבכל זאת אע"פ שאמרינן דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין אכתי מתחייב המשלח בעונש זוטא.

ג', הדרך שבשאר עבירות לא חשיב בגדר מסית, ומש"ה השוכר פטור מתשלומין כי טוענין בשבילו שדברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין, רק דלא מהני דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין אלא לפוטרו מתשלומין (וכן הנחש הי' פטור מ"ואיבה אשית" אילו לא הי' בגדר מסית והיינו טוענין בשבילו), אבל לא לפוטרו מעונש מדיני שמים. ל"ז.

דברי היד רמה שבשליח לדבר עבירה אמרינן דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין לפטור את המשלח רק אם המשלח טוען כן כמו במסית לע"ז. ל"ז בהערה השני'.

הדרך שהמשלח פטור מדיני שמים רק כשהניסת נהנה משום שלא מצינו זה נהנה וזה מתחייב. ל"ז סק"ה (קטע אחרון).

שאפילו בהדברים שבהם שפיר יש שליח לדבר עבירה, אבל בכל זאת חשיב דבר עבירה יותר גדול אם הוא עצמו עושה בגופו. ל"א.

המחלוקת בין רש"י והתוס' רי"ד בענין היכא שיש שליחות לדבר עבירה והמשלח חייב, האם גם השליח חייב או האם השליח פטור (ודברי האחרונים בזה). ל"ב, חלק ההערות בדף נ' הערה ט"ו.

ע"ע לעיל בסוף "אין שליחות לעכו"ם".

לא מצינו זה נהנה וזה מתחייב

הביאור שהטעם למה אמרינן "לא מצינו זה

נהנה ולא מתחייב" הרי זה משום שהאיסור הוא עצם הנאה ולא המעשה, ולכן לא שייך לחייב את המשלח מדין שליחות כי המשלח לא נהנה.
ל"ח סק"א ולהלן שם.

ביאור אחר: שהטעם הוא משום שהשליח נהנה, דלכן הדין נותן שהשליח בודאי מתחייב, ושוב אמרינן ששני אנשים אינם יכולים להתחייב עונש עבור עבירה אחת.
ל"ח סק"ד.

הביאור שכיון שהשליח נהנה הרי הוא עושה אדעתא דנפשי' להנאת עצמו.
ל"ח סק"ד.

ספיקת הר"י באומר לשלוחו הושט ידך לכד של שמן ותהנה מן הסיכה, והשליח לא ידע שהם של הקדש, האם מתחייב המשלח כיון שבמעילה אמרינן שיש שלד"ע, או האם המשלח פטור כי לא אמרינן זה נהנה וזה מתחייב.
ל"ח.

שליחות יד ע"י שליח

בענין אם החיוב של שליחות יד ע"י אחר הוא מדין שליחות או האם הוא משום שפשע ונהנה וגרם.
ל' סק"ג, ל"ו.

בענין היכא שאמר לשלוחו לעבור על עור עבירה ביחד עם העבירה של שליחות יד.
ל"ה סק"ו סק"ז.

בענין הכוונה בזה שאין שליח לדבר עבירה: האם הכוונה היא שאי אפשר להיות שליח על עבירת האיסור, ובשליחות יד חידשה התורה ששפיר אפשר להיות שליח על העבירה של שליחות יד, וא"כ גם אם עשאו שליח על עוד עבירה ביחד עם השליחות יד אכתי י"ל שהוא נשאר שליח על העבירה של מעילה, או האם הכוונה באין שליח לדבר עבירה היא שאי אפשר להיות שליח על מעשה שהוא דבר עבירה, ובשליחות יד חידשה התורה ששפיר אפשר להיות שליח על המעשה

אע"פ שיש כאן האיסור של שליחות יד, אבל אם יש כאן גם איסור אחר א"כ הדרה לדוכתה שא"א להיות שליח על מעשה שיש בו עבירה.
ל"ה סק"ז.

דברי הסמ"ע שמאי דאמרינן שהמשלח חייב על השליחות יד הרי זה איירי כשהשליח לא ידע שהחפץ שייך לאחרים, א"נ שאין להשליח מה לשלם, ודברי הש"ך בשם אביו על זה.
ל"ב סק"א (קטע "ועיין בקצה"ח).

שליחות יד ע"י שליח קטן.
ל' סק"ג, ל"ד.

מעילה ע"י שליח

בענין אם החיוב של מעילה ע"י שליח הוא מדין שליחות או האם הוא משום שפשע ונהנה וגרם.
ל' סק"ג ובההערה שם, ל"ד סק"א, ל"ו, ל"ח סק"ד.

בענין היכא שאמר לשלוחו לעבור על עור עבירה ביחד עם העבירה של מעילה.
ל"ה סק"ו סק"ז.

בענין הכוונה בזה שאין שליח לדבר עבירה: האם הכוונה היא שאי אפשר להיות שליח על עבירת האיסור, ובמעילה חידשה התורה ששפיר אפשר להיות שליח על העבירה של מעילה, וא"כ גם אם עשאו שליח על עוד עבירה ביחד עם מעילה אכתי י"ל שהוא נשאר שליח על העבירה של מעילה, או האם הכוונה באין שליח לדבר עבירה היא שאי אפשר להיות שליח על מעשה שהוא דבר עבירה, ובמעילה חידשה התורה ששפיר אפשר להיות שליח על המעשה אע"פ שיש כאן האיסור של מעילה, אבל אם יש כאן גם איסור אחר א"כ הדרה לדוכתה שא"א להיות שליח על מעשה שיש בו עבירה.
ל"ה סק"ז.

הדרך שמה שיש שליחות לדבר עבירה

במעילה הרי זה רק היכא שהמשלח הוא שוגג, אבל אם הוא מזיד אין שליח לדבר עבירה והשליח חייב (משא"כ היכא שיש שליח לדבר עבירה סובר רש"י שהשליח פטור).
ל"ד סק"ב.

בענין מעילה ע"י שליח קטן.
ל' סק"ג, ל"ד סק"א.

בענין נזכר בעל הבית ולא נזכר שליח, השליח מעל.
ל"ד סק"ב.

ספיקת הר"י באומר לשלוחו הושט ידך לכד של שמן ותהנה מן הסיכה, והשליח לא ידע שהם של הקדש, האם מתחייב המשלח כיון שבמעילה אמרינן שיש שלד"ע, או האם המשלח פטור כי לא אמרינן זה נהנה וזה מתחייב.
ל"ח.

טביחה ומכירה ע"י שליח

בענין אם החיוב בטבח ומכר ע"י אחר הוא מדין שליחות או משום שפשע וגרם.
ל' סק"ג, ל"ו.

בענין היכא שאמר לשלוחו לעבור על עוד עבירה ביחד עם העבירה של טביחה ומכירה.
ל"ה סק"ו סק"ז, ל"ו.

בענין הכוונה בזה שאין שליח לדבר עבירה: האם הכוונה היא שאי אפשר להיות שליח על עבירת האיסור, ובטביחה ומכירה חידשה התורה ששפיר אפשר להיות שליח על העבירה של טביחה ומכירה, וא"כ גם אם עשאו שליח על עוד עבירה ביחד עם טביחה ומכירה אכתי י"ל שהוא נשאר שליח על העבירה של טביחה ומכירה, או האם הכוונה באין שליח לדבר עבירה היא שאי אפשר להיות שליח על מעשה שהוא דבר עבירה, ובטביחה ומכירה חידשה התורה ששפיר אפשר להיות שליח על המעשה אע"פ שיש כאן האיסור של

טביחה ומכירה, אבל אם יש כאן גם איסור אחר א"כ הדרה לדוכתה שא"א להיות שליח על מעשה שיש בו עבירה.
ל"ה סק"ז.

בענין טביחה ומכירה ע"י שליח קטן.
ל' סק"ג, ל"ד סק"א.

שליחות יד

בענין הא שחייב אם שלח יד בהפקדון ע"י שליח אע"פ שבכל התורה אין שליח לדבר עבירה, ע"י בערך שליחות - שליחות יד ע"י שליח.

שמות קודש

בענין איך מהני ידות להשלים שם בשבועה הלא ע"י ידות ליכא קדושת השם, דכי ע"י שגומרים את דבריו יש קדושת השם.
קי"ז (קטע "וע"ע בראב"ד").

בענין אם ע"י הרהור יש קדושת השם, או לא כיון שאנו פוסקים שהרהור לאו כדיבור דמי.
קי"ז (קטע "וע"ע בראב"ד").

בענין אם ע"י הרהור הרי הוא עובר על האיסור של שם לבטלה או לא כיון שאנו פוסקים שהרהור לאו כדיבור דמי, והכא לכו"ע י"ל שהרהור לאו כדיבור דמי כיון שלא מתקיים ע"י הרהור השם שום דין חיובי.
קי"ז (קטע "וע"ע בראב"ד").

שפחה חרופה

שלפי המ"ד שסובר שהיא חצי שפחה חצי בת חורין המאורסת לעבד עברי י"ל שגם האישות שחלה על החצי בת חורין הרי היא אישות מחודשת ולא האישות של פרשת כי יקח.
חלק ההערות בדף ס"ח הערה י"ז.

תוך כדי דיבור

בענין למה במגדף ועכו"ם וקידושין וגירושין לא מהני חזרה תכ"ד.
ז' סק"ח.

בענין אם אע"פ שהמגרש אינו יכול לחזור בו

אפילו תכ"ד, אבל היכא ששלח שליח לגרש
אולי הרי הוא יכול לבטלו תכ"ד מהגירושין.
ז' סק"ח.

תופס לבעל חוב

בענין המחלוקת שבין רש"י ותוס' אם הוא
יכול לתפוס כשחב לאחריני היכא שהמלוה
עשאו שליח לתפוס, ורק כשהוא תופס
מעצמו בשביל המלוה אינו יכול.
י"ז (קטע "מיהו באמת").

תורה

תירוצי המ"ב בשערי ציון למה מבטלין
תלמוד תורה כדי להכין צרכי שבת הלא
אפשר להכין על ידי אחרים.
ב' סק"ב.

שיסוד האיסור ללמד תורה בשכר אינו
העובדא שהוא לוקח שכר עבור שהוא
מלמד, אלא משום שע"ז הרי הוא נהנה
מהלימוד שהוא עצמו למד קודם לכן.
קפ"ב.

תמורה

בענין האומר הרי זו תמורת עולה תמורת
שלמים.
קכ"ו סק"ו.

תנאי

בענין אם הטעם להצריך תנאי כפול ולא
אמרינן מכלל הן אתה שומע לאו הרי זה
כי אם לא כפל אמרינן שלא נתכוין באמת
אלא נתכוין רק להפליג בדברים.
ק"י סק"ב סק"ד סק"ה.

השיטה שצריכים משפטי התנאים רק
באיסור ולא בממון.
חלק ההערות בדף מ"ט הערה ל"ט
והערה מ'.

שיטת הרמב"ם שהיכא שאמר מעכשיו, או
על מנת דהוי כאומר מעכשיו, אין צריכים
משפטי התנאים.
ק"י סק"א.

ספיקת המל"מ אם בתנאי על העבר צריכים
משפטי התנאים.
ק"י סק"ב סק"ד.

הצד שאפילו היכא שבאמת אין לו קפידא
אבל בכל זאת צריכים קיום הדיבור כלשונו.
קכ"א (קטע "וע"ע בדף ס").

בענין אם האדם שהתנאי הוא לטובתו יכול
למחול על קיום התנאי.
ק"י סק"ד, חלק ההערות בדף נ'
הערה י"ג.

תנופה

בענין אם בתנופת בעלים אמרינן שהבעלים
הם שלוחא דרחמנא.
חלק ההערות בדף מ"א הערה ל"ג.

תרומות ומעשרות

כללי

ביאורו של המשך חכמה למה לתרומה יש
קדושה ולא למעשר ראשון.

שכ"ה (קטע "וראיתי במשך
חכמה").

בענין אם טבל הוא ממש תרומות ומעשרות
וחולין מעורבין.

ק"נ (קטע "גם יש לומר"), ק"פ
(קטע "ואם נאמר"), קפ"א.

מירוח

דברי הכ"מ בשם האורחות חיים שאם
עכו"ם עשה מירוח בשביל ישראל הרי זה
נקרא מירוח ישראל, וביאורים איך הגוי
נעשה שליח.
י"ז (קטע ראשון ולהלן שם).

בענין אם כדי להחשב מירוח ישראל
צריכים שהישראל יעשה את המעשה מירוח
או האם סגי בזה שגרם את המעשה.
י"ז (קטע "והי' נראה").

הדרך שאין צריכים אפילו שיחשב בגדר
גרמא, אלא סגי בזה שהוא הסיבה המקורית
למה המירוח נעשה.
י"ז (קטע "מיהו נראה").

שיטת רש"י שהמ"ד שסובר מירוח עכו"ם פוטר סובר שאין קנין לעובד כוכבים בארץ ישראל להפקיע מידי מעשר, והמ"ד שסובר שמירוח עכו"ם אינו פוטר סובר שיש קנין, דשני הדברים תלויים זה בזה מצד דרשות הפוסקים.
כ"ב.

מחובר ועוד ציורים של פטור

בענין התורם מן הנקוב על שאינו נקוב, והתורם מן שאינו נקוב על הנקוב: בענין אם הוי תרומה מיהא מדרבנן.
ע"ז סק"א סק"ב סק"ג סק"ד.

שיטת הרמב"ם שפוסק כרבי שמעון שתרומת עכו"ם הרי היא תרומה רק מדרבנן.
כ' סק"א, כ"א סק"א (קטע "ושוב" ולהלן שם).

מתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין

ד' ביאורים בכמי שהורמו דמי: א', הרי זה כי טבל הוא במהותו תרומות ומעשרות וחולין מעורבין אלו באלו, ב', שמסתכלים כאילו כבר נעשית ההפרשה, ג', שלעולם אין כאן עוד תרו"מ, רק שטבל עצמו יכול לקבל דינים של תרו"מ, ד', שהכוונה היא רק שכשיש לכהן טבל יש לו זכות לקבל את התרומה, ואת הזכות הזאת הרי הוא יכול להוריש לבן בתו ישראל.
ק"נ (קטע "גם יש לומר" וקטע אחרון), ק"פ (קטע "והנה יש לעיין").

שיטת הרמב"ם שפוסק שמתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין.
ק"נ.

הדרך שאפילו אם סוברים שמתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין, אבל לא שייך לומר אז שמעשר שני הוא ממון גבוה, אלא שייך לומר כן רק משעת הפרשה.
ק"נ.

הדרך שאמרינן כמי שהורמו דמיין רק

לענין דינים שהם מעצם התכלית והקיום דין של המתנות.
ק"נ (קטע "והנה נראה שיש לומר" ולהלן שם), ק"פ (קטע אחרון).

ההפרשה - דעת

הדרך שבתרומה הדעת של הבעלים היא חלק מעצם מעשה ההפרשה, ודלא כמו בקנינים שדעת בעלים היא רק תנאי המעכב בחלות הקנין.
י"ד סק"א (קטע "מיהו הברכת שמואל").

הפרשה - הדין שהפירות צריכים להיות שלו

בענין מפריש משלו על של חבירו.
י"ד סק"א (קטע "והנה הרמ"א" ולהלן שם).

דברי הרשב"א בדף מ"א שמסתפק אם הדרשה של אתם ולא אפוטרופוסין היא רק אסמכתא בעלמא, ועוד בענין זה.
(כ"א סק"א), כ"ט סק"ג.

שיטת הרמב"ם שתרומת אריס היא תרומה בדיעבד.
כ"א סק"א.

הפרשה - המעשה

בענין אם הטעם למה אי אפשר להוסיף על תרומה ומעשר לאחר שהפריש הרי זה משום שלאחר שתרם ועישר כבר אין כאן טבל, ותרומה ומעשר אפשר להפריש רק מטבל, או האם נאמר גם דין של שיעור דהיינו שאי אפשר להפריש יותר מחלק עשירי.
קכ"ו סק"א (קטע "ולכאורה צ"ל"), סק"ב בהערה הראשונה (קטע ראשון), סק"ג ולהלן שם.

זכותי הכהן

בענין אם ע"י הפרשה הפירות נעשים ממון כהנים ולויים, או האם הם נשארים עוד ממונו של הישראל, או האם הם נעשים הפקר לכהנים ולויים.
ק"פ (קטע אחרון).

ג' ביאורים "בטובת הנאה ממון".
חלק ההערות בדף נ"ח הערה כ"ג
והערה ל"א והערה ל"ו.

ש"אע"פ שמתנות כהונה ולוי' הן ממון שאין להן תובעים, אבל אם הישראל אומר שלא יתן לשום כהן מוציאין מידו משום כפי' על המצות.
קפ"א.

דיני הפירות שהופרשו

שעל גנב וגזלן ליכא מצות נתינה כיון שאין הפירות שלו.
קפ"א.

שאלה, ביטול השליחות

בענין שאלת חכם, עי' עוד בערך נדרים -
היתר חכם.

בענין אם המשלח יכול לשאול על התרומה שהפריש השליח.
ז' סק"ו (קטע "וע"ע בשו"ת החת"ס").

קנין כספו

בענין אם ארוסה בת ישראל אוכלת תרומה היכא שלא שייכים הטעמים למה חכמים אסרו.
חלק ההערות בדף מ"ה הערה כ"ז.

מעשר שני - חילול

המחלוקת בין הרמב"ם והראב"ד בענין היכא שחילל על דבר שראוי לאוכלו בירושלים.
קנ"ח בהערה, חלק ההערות בדף נ"ה הערה מ"ט.

שלפי רש"י חוץ מהדין שאי אפשר לפדות מעשר שני על כסף שאין בו צורה, נאמר גם שאם יש לו כסף מעשר שני אינו יכול לקנות בהמה ולהביאה לירושלים אלא צריך להביא דוקא את הכסף, ואע"פ שאין זה דרך חילול אלא דרך מקח וא"כ לא שייך להקפיד על דבר שיש לו צורה, אבל בכל זאת נאמר שאם יש לו כסף ממשי הרי הוא צריך להביא את הכסף עצמו לירושלים.

מיהו בדיעבד אם עבר וקנה בהמה הרי הבהמה נתפסת בקדושת מע"ש ואינו כמו היכא שחילל על כסף שאין בו צורה שגם בדיעבד לא מהני.

קנ"ח (קטע "מיהו בדעת" וקטע "מיהו צ"ע").

שגם אם קנה בתוך ירושלים ממעות מעשר שני בהמה לבשר תאוה הרי זה חל ולא רק כשקנה בהמה כדי להקריבו שלמים.
חלק ההערות בדף נ"ו הערה ו'.

שגם היכא שחילל בירושלים מעות מעשר בכוונה לאכול את הדבר הנקנה חוץ לירושלים הרי החילול חל.
חלק ההערות בדף נ"ו הערה ז'.

מעשר שני ממון גבוה

בענין אם לפי התנא שסובר שמעשר שני ורבעי הם ממון גבוה, שייך בהם בכל זאת מושג של בעלות מסוימת של האדם. ובענין גדר הזכות לאוכלו בירושלים.
קל"ט, קמ"ט, קנ"ג (קטע "ברם לכאורה"), קנ"א (קטע אחרון).

הדרך של הקו"ש שממון גבוה פירושו הוא שרק השוויות שייך לגבוה אבל הגוף שייך להבעלים.
קל"ט בהערה, קמ"ט (קטע "וע"ע בקו"ש").

ביאור הדינים שאם הוי ממון גבוה אי אפשר למוכרו או לקדש בו אשה, אבל אפשר להורישו והיורש מוסיף חומש (דברי הגר"ח ודברי הקו"ש).
קל"ט, קמ"ט, קנ"ג (קטע "ברם"), קנ"א (קטע אחרון).

השיטה שאפשר להקדיש מעשר שני או רבעי אע"פ שהם ממון גבוה.
קל"ט (קטע "מיהו מדברי"), קמ"ט, קנ"א (קטע אחרון).

בענין אם יתכן לזכות מעשר שני או רבעי מן ההפקר אם סוברים שהם ממון גבוה.
קל"ט (קטע "מיהו מדברי"), קמ"ט.

ספיקת הר"ן בענין אם ע"א נאמן לומר מעשר שני או רבעי הוא אם סוברים שהם ממון גבוה.
קל"ט בההערה, קמ"ט.

הדרך שאפילו אם סוברים שמתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין, אבל לא שייך לומר אז שמעשר שני הוא ממון גבוה, אלא שייך לומר כן רק משעת הפרשה.
ק"נ.

הסברא שהיותו ממון גבוה אינו בגדר קיום דינו של החפץ, ואין דבר זה מוסיף כלום בנוגע לקיום המצוה של הפרשת תרומות ומעשרות, אלא הרי זה דין צדדי הבא מזה

שהוא מעשר שני.
ק"נ (קטע "והנה נראה שיש לומר" ולהלן שם).

בענין אם לפי המ"ד שסובר שמעשר שני הוא ממון גבוה ואינו יכול למוכרו, אפשר למוכרו קודם שבא לעולם לפי רבי מאיר שסובר שאדם מקנה דבר שלא בא לעולם.
קנ"א, קנ"ג.

דברי הראב"ד שמה שבפדיון מעשר שני יורש מוסיף חומש הרי זה רק לפי המ"ד שסובר שמעשר שני הוא ממון הדיוט.
קל"ט (קטע אחרון), קמ"ט (קטע "מיהו עיין").

גמרות ומפרשים במס' קידושין שנזכרים שלא במקומם

ה' ע"ב, א"ל רב פפא לאביי לימא קסבר
שמואל ידיים שאין מוכיחות הויין ידיים.
ק"ל (קטע "והנה בנדרים").

ה' ע"ב, ריטב"א ד"ה אמר שמואל.
ק"ז (קטע "ברם אכתי יש לעיין"
ולהלן שם).

ו' ע"א, מדבר עמה על עסקי גיטה וקידושי.
צ"ח (קטע "ועיין בט"ז"), ק"ל
(קטע "והנה בנדרים" ולהלן שם).

ו' ע"א, והוא שעסקין באותו ענין.
חלק ההערות בדף נ"ב הערה ה'.

ו' ע"א, המחלוקת אם סגי במענין לענין
באותו ענין.
חלק ההערות בדף נ' הערה ס"ט.

ו' ע"א, תוס' ר"י הזקן ששפיר צריכים עדי
קיום על רצון האשה.
מ"א.

ו' ע"א, בא"ד (בסופו), ורשב"א ד"ה במאי
עסקינן וכו', ור"ן כאן, שסוברים שאין
צריכים עדי קיום על רצון האשה.
מ"א (קטע "ועיין במהרי"ט"), נ"א
"קטע אחרון).

ו' ע"ב, לבר מאשה לפי שאין אשה נקנית
בחליפין, ותד"ה לבר.
קס"ג סק"ב.

ו' ע"ב, רש"י ד"ה אינה מקודשת.
ע"ט סק"ו.

ו' ע"ב, רש"י ד"ה לא צריכא דארווח לה זמן.
חלק ההערות בדף מ"ז הערה ל"ג.

ו' ע"ב, תד"ה דארווח ("ובאותה פרוטה
נתקדשה לו").
ק"ח.

ב' ע"א, רש"י ד"ה בכסף ובשטר (שלא
כתב שצריך לומר בטבעת זו).
ק"ז* סק"ה.

ג' ע"א, תד"ה ואשה (שגורסים "לא מקניא").
ע"ב (קטע "ועי' לעיל").

ג' ע"א, ר"ן (בדף א' ע"א – ע"ב בדפי
הרי"ף) בענין אם חיישינן להלכה לרב הונא
שאמר חופה קונה.
ס"ג.

ג' ע"ב, ואשה בפחות משה פרוטה לא
מקניא נפשה, ורש"י שכתב משום שגנאי
הוא לה.

ע"ב (קטע "ועי' לעיל"), חלק
ההערות בדף מ"ו הערה כ"ז.

ג' ע"ב, אין כסף לאדון זה אבל יש כסף
לאדון אחר.

חלק ההערות בדף נ"א הערה י"ט.

ג' ע"ב, ממונא מאיסורא לא ילפינן.
י"ב.

ג' ע"ב, וכי תימא נילף מיני.
חלק ההערות בדף מ"ג הערה נ"ד.

ג' ע"ב, ממונא מקנסא לא ילפינן.
י"ב.

ג' ע"ב, תד"ה ואימא לדידה.
ס"ב (קטע אחרון).

ה' ע"א, אמר רב הונא חופה קונה.
ס"ג (קטע "והנה מדבריי").

ה' ע"א, תד"ה שכן.

חלק ההערות בדף מ"ד הערה ז'.

ה' ע"א, ר"ן, ד"ה ובגמ' מעיקרא וכו',
בד"ה מנינא (בדף ב' ע"א בדפי הרי"ף)
(בענין אם חיישינן להלכה לדברי רב הונא
שחופה קונה).

ס"ג (קטע "והנה מדבריי").

ז' ע"א, רש"י ד"ה הילך מנה והתקדשי לפלוני, וריטב"א שם שחולק עליו.

ז' סק"ה, ק"ח, חלק ההערות בדף מ"ח הערה ס"ט.

ז' ע"א, רשב"א ד"ה הילך מנה והתקדשי לפלוני.

י"ד סק"ב (קטע "מיהו באמת").

ז' ע"א, פ"י שבהילך מנה ותהא שדך מכורה לפלוני אין צריכים להגיע למדין עבד כנעני אלא מהני מדין זכין לאדם שלא בפניו, וביאורו של חי' רבי ראובן על זה. כ"ז סק"ד.

ז' ע"ב, חמשין ולא שוו חמשין.

קס"ה סק"א (קטע "והנה דברי האב"מ"), חלק ההערות בדף מ"ז הערה כ"ה.

ז' ע"ב, תד"ה שתי בנותיך לשני בני, ותוס' רי"ד שם שחולק עליהם.

ז' סק"ז.

בכל דהו נמי פליגי.

חלק ההערות בדף מ"ח הערה י"ב.

ז' ע"ב, תד"ה ורב יוסף.

חלק ההערות בדף מ"ח הערה י"ב.

ח' ע"א, אימא מדמקרבא הנאתייהו גמר ומקני נפשה קמ"ל.

ע"ב (קטע "ועי' גם לעיל" ולהלן שם), חלק ההערות בדף מ"ו הערה ט"ז והערה כ"ז.

ח' ע"א, התקדשי לי במנה ונתן לה דינר וכו'.

(פ"ג), חלק ההערות בדף מ"ז הערה כ"ו, כ"ז.

ח' ע"א, רש"י ד"ה מקרבא הנאתייהו.

חלק ההערות בדף מ"ו הערה ט"ז.

ט' ע"ב רש"י ד"ה אף כאן דעת מקנה.

חלק ההערות בדף מ"ח הערה ל"ג.

ט' ע"ב, רש"י ד"ה ולרבא דאמר.

קכ"ז (קטע אחרון).

י' ע"א, רש"י ד"ה ומקבל, וגליון הש"ס שם. חלק ההערות בדף מ"ג הערה נ"ה.

י' ע"א, תד"ה ומקבל.

מ"ח, חלק ההערות בדף מ"ג הערה נ"ה.

י"א ע"א, איכא בינייהו קיבל מסר והלך.

חלק ההערות בדף מ"ה הערה כ"ז.

י"א ע"א, פשטה ידה וקבלה חד זוזא וכו'.

ע"ב (קטע "ואולי").

י"ג ע"א, רש"י ד"ה בדשדך.

חלק ההערות בדף נ"ב הערה ד'.

י"ג ע"א, ר"ן דהיכא ששדיך נקטינן שהיא

רוצה להקנות לו את החפץ שגזל ממנה כדי

שיוכל לקדש ותה בו.

קל"ה.

י"ג ע"א, קרבן נתנאל אות ה'.

קל"ו (קטע "והאבני מילואים").

י"ג ע"א, קובץ שיעורים באות צ"ב (בענין

המחלוקת בין הרשב"א והראב"ד אם שומר

יכול לחזור בו מהשמירה כמו שפועל יכול

לחזור בו).

פ"ד (קטע "מיהו באמת").

י"ג ע"ב, סברא הוא אסרה והוא שרתה

וכו' (ודברי הקובץ שיעורים על זה).

ס"ה (קטע "ועי' בקו"ש").

י"ח ע"ב, רבי אליעזר שסובר שמוכר אדם

את בתו לשפחות אחר אישות.

חלק ההערות בדף מ"ה הערה א'.

י"ט ע"א, צאי וקבלי קידושין.

נ"ה סק"ג סק"ד, ס"א, ס"ב (קטע

"גם י"ל"), ס"ג.

י"ט ע"א, המקדש במלוה שיש עלי' משכון

מקודשת וכו'.

ק"ב, חלק ההערות בדף מ"ח הערה

מ"ו.

י"ט ע"א, תד"ה אומר.

נ"ה סק"ד (קטע ראשון), חלק

ההערות בדף נ"א הערה ל'.

י"ט ע"א, רא"ש שקטן יכול להיות שליח

היכא שהדבר לטובתו.

נ"ה סק"ג סק"ד (קטע אחרון), נ"ו

סק"א, ס"א, ס"ב (קטע "גם י"ל").

כ"ג ע"א, גיטו וידו באין באחד.

קכ"ו סק"ב (קטע "ובאמת").

מ"א ע"א, אסור לאדם לקדש את בתו כשהיא קטנה וכו'.
חלק ההערות בדף נ"א הערה ל"א.
מ"א ע"א, רשב"א ד"ה מלמד.
נ"ד סק"א.
מ"א ע"א, ריטב"א ד"ה והא דקי"ל.
נ"ד סק"א.
מ"א ע"ב, רש"י ד"ה הניחא.
כ"ד (קטע "גם צ"ע").
מ"א ע"ב, תד"ה פחת.
חלק ההערות בדף נ"ב הערה ל"ט.
מ"א ע"ב, תד"ה נפקא לי'.
י' סק"ב.
מ"א ע"ב, מה לקדשים שכן רוב מעשיהן ע"י שליח.
י"א (קטע "מיהו יש להקשות").
מ"א ע"ב, רש"י ד"ה ותיתי מהנך.
י"ב.
מ"א ע"ב, תד"ה פחת.
חלק ההערות בדף נ"ב הערה ל"ט.
מ"א ע"ב, פ"י על תד"ה מה לגירושין.
י' סק"א.
מ"ב ע"א, רש"י ד"ה והא הוה נמי קטנים.
י"ח סק"א (קטע "ועיין בקרית ספר") סק"ב.
מ"ב ע"א, תד"ה הא.
קכ"ו סק"ו.
מ"ב ע"א, ר"ן שמסיק שזכי' מטעם שליחות.
נ"ה סק"ד (קטע "והנה עוד").
מ"ב ע"ב, תד"ה אמאי.
חלק ההערות בדף נ' הערה ט"ו.
מ"ג ע"א, האומר לשלוחו צא הרוג את הנפש הוא חייב ושולחיו פטור, שמאי הזקן אומר משום חגי הנביא שולחיו חייב.
חלק ההערות בדף מ"ב הערה מ"א.
מ"ג ע"א, דינא רבה ודינא זוטא איכא ביניהו.
י"ז (קטע "שו"ר").

כ"ג ע"ב, לרבי שמעון בן אלעזר עבד כנעני מהו שיעשה שליח לקבל גיטו מיד רבו.
כ"ו סק"א סק"ב בההערה.
כ"ג ע"ב, הני כהני שלוחי דרחמנא נינהו וכו'.
י"ג סק"א סק"ג, כ"ו סק"ג סק"ד (קטע "מיהו יש להקשות").
כ"ג ע"ב, רשב"א ד"ה דאמר רב הונא ברי' דרבי יהושע.
י"ג סק"א (קטע "ועיין עוד").
כ"ה ע"ב, תד"ה בהמה ("ור"ת הקשה על פי רשב"ם וכי מצות הן משיכה ומסירה וכו'").
ט"ו בההערה השני'.
כ"ח ע"ב, מילתא דלא שכיח לא גזרו בה רבנן.
פ"ב.
כ"ח ע"ב, רש"י ד"ה מילתא דלא שכיחא.
פ"ב.
כ"ח ע"ב, ריטב"א ד"ה רשות הגבוה (שאפשר להקדיש שטר חוב).
פ"ט סק"ג (קטע ראשון).
ל' ע"ב, השהה הכתוב מוראת אב ואם למוראת המקום.
חלק ההערות בדף נ"ז הערה ד'.
ל"ה ע"א, שלשה כתובים הבאים כאחד אין מלמדין.
חלק ההערות בדף מ"ג הערה ב'.
ל"ה ע"א, רש"י ד"ה ומשני מאן וכו'.
ל"ג (קטע אחרון).
ל"ה ע"א, תד"ה אלא.
ל"ג (קטע אחרון).
ל"ו ע"ב, תד"ה כל וכו' בשם הירושלמי בענין למה לא תני חלה בהמשנה שם.
ע"ו (קטע "והנה לעיל").
ל"ז ע"א, רש"י ד"ה חובת קרקע.
ע"ו (קטע "ובהמקנה").
ל"ז ע"א, תד"ה הרי.
ע"ו (קטע "והנה לעיל").
מ"א ע"א, מצוה בו יותר מבשלוחו.
ל"א.

מ"ג ע"א, רב אמר שליח נעשה עד דבי רב שליח אמרי אין שליח נעשה עד.

ז' סק"ד.

מ"ג ע"א, כולם שלוחין הן ואין שליח נעשה עד.

ו' סק"ג, ח'.

מ"ג ע"א, רש"י ד"ה ולמ"ד.

ל"ה סק"ב סק"ג.

מ"ג ע"ב, אמר ריש לקיש כמחלוקת לגירושין כך מחלוקת לקידושין ורבי יוחנן אמר וכו'.

ע'.

מ"ג ע"ב, רמב"ן ד"ה הא דתנן (בשם הראב"ד והשגותיו עליו).

נ"ד סק"ב (קטע "מיהו הרמב"ן" ולהלן שם).

מ"ד ע"א, בו ובשלוחו אין בה ובשלוחה לא. חלק ההערות בדף מ"א הערה א'.

מ"ד ע"א, רש"י ד"ה והנערה.

נ"ה סק"ד (קטע "גם יש להקשות").

מ"ד ע"א, רש"י ד"ה דמדעתה.

נ"ה סק"ד (קטע "גם יש להקשות").

מ"ד ע"א, תד"ה צווח.

מ"ז (קטע ראשון).

מ"ד ע"ב, רש"י ד"ה והוא ששידכו.

ס"ט (קטע "ואין לומר"), חלק ההערות בדף מ"ו הערה ח'.

מ"ד ע"ב, תד"ה אלא.

חלק ההערות בדף מ"ה הערה ט'.

מ"ד ע"ב, רא"ש סי' ו' (בענין היכא שגילה הבן דעתו שהוא רוצה אשה מסוימת האם האב יכול לקדשה בשבילו מדין זכין לאדם שלא בפניו).

י"ד סק"ב (קטע "מיהו באמת").

מ"ה ע"ב, רש"י ד"ה ודילמא ארצויי ארצי.

י"ד סק"ב (קטע "מיהו באמת").

מ"ו ע"א, דעתה אפרוטה.

צ"ד (קטע אחרון), חלק ההערות בדף מ"ח הערה נ"ג.

מ"ו ע"א, רש"י ד"ה מקרבא הנייתה. חלק ההערות בדף מ"ו הערה ט"ז.

מ"ו ע"א, רש"י ד"ה והא מלוה היא.

ע"ה (קטע "וע"ע כב"ח").

מ"ו ע"א, רש"י ד"ה ושמע מינה מלוה ופרוטה דעתה פרוטה.

ע"ג (קטע אחרון).

מ"ו ע"א, תד"ה ואפילו בקמייתא.

חלק ההערות בדף מ"ז הערה א'.

מ"ו ע"א, ר"ן ד"ה גרסינן תו.

נ"ו סק"ב.

מ"ו ע"א, תוס' הרא"ש ד"ה גמרא ש"מ.

חלק ההערות בדף מ"ז הערה ב'.

מ"ו ע"א, תוס' רי"ד ד"ה בדף מ"ו ע"א היא עצמה מנין וכו'.

נ"ה סק"ב.

מ"ו ע"ב, תד"ה ושמע מינה.

ע"א (קטע "והנה האב"מ").

מ"ו ע"א, אבל אמר לה באלו אפילו אוכלת נמי מקודשת.

ע"א (קטע "עוד מבואר"), ע"ה (קטע "והנה לקמן" וקטע "ובאמת").

מ"ז ע"א, רש"י ד"ה לא שנו.

ע"ד (קטע אחרון).

מ"ז ע"א, רש"י ד"ה הניחא.

ע"ד (קטע "והנה רש"י" וקטע "והנה כבר"), חלק ההערות בדף מ"ו הערה י"ז.

מ"ז ע"א, פ"י ד"ה התקדשי.

חלק ההערות בדף מ"ו הערה י"ג.

מ"ז ע"ב, התקדשי לי בשטר חוב.

חלק ההערות בדף מ"ח הערה כ'.

מ"ז ע"ב, אלא לאו בשטר חוב דידה.

חלק ההערות בדף מ"ח הערה ל"א.

מ"ח ע"א, התקדשי לי בשטר רבי מאיר אומר אינה מקודשת ורבי אלעזר אומר מקודשת

וחכמים אומרים שמין את הנייר וכו'.

ע"ט סק"י, פ"ג.

מ"ט ע"ב, ספר המקנה ד"ה על מנת שאני צדיק.

ק"ז* סק"ו בההערה.

מ"ט ע"ב, ספר המקנה ד"ה במתני' ובכולן וכו'.

ק"א (קטע "ולכאורה כדרכו").

נ' ע"א, אלא אמר אביי מהכא בכולם אע"פ שאמרה וכו' ודלמא שאני התם דכיון דאתני' לאו כל כמיני' דעקרא לה לתנאי'.

מ"א (קטע "ועיין במהרי"ט"), ק"ז* סק"ז.

נ' ע"א, נזכר בעל הבית ולא נזכר שליח, שליח מעל.

ל"ד סק"ב.

נ' ע"א, רש"י ד"ה למיפטר נפשי' מקרבן קאמר.

חלק ההערות בדף מ"ט הערה ל"ב סק"א.

נ' ע"א, רש"י ד"ה שליח מעל. ל"ד סק"ב.

נ' ע"א, רשב"א למה מהני ידות הלא דברים שבלב אינם דברים. קל"א.

נ' ע"א, שיטת הרשב"א שהיכא שאינו סותר את דיבורו, אלא מפרש את דיבורו, דברים שבלב הוו דברים. קי"ז - קי"ט, קל"א.

נ' ע"א, שיטה שלא נודעה למי על ראיית הגמ' מכופין אותו עד שיאמר רוצה אני (קושייתו על הב"ה).

ק"כ (קטע אחרון).

נ"א ע"א, רשב"א ד"ה ד"ה ואביי.

חלק ההערות בדף נ"ב הערה כ'.

נ"א ע"ב, רש"י ד"ה אין מוציאין. קכ"ח (קטע אחרון).

נ"א ע"ב, רש"י ד"ה סיפא.

קכ"ח (קטע "והנה עיין ברש"י").

נ"ב ע"א, ש"מ המקדש בפירות שביעית מקודשת.

חלק ההערות בדף נ"ו הערה מ'.

מ"ח ע"א, שמין את הנייר אם יש בו שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת. קס"ה סק"א.

מ"ח ע"א, רש"י ד"ה אינה מקודשת. צ"ד (קטע "והנה רש"י").

מ"ח ע"א, רש"י ד"ה שמין.

צ"ד (קטע "והנה רש"י").

מ"ח ע"א, רש"י ד"ה מספקא להו.

צ"ד (קטע "והנה רש"י").

מ"ח ע"ב, מלוה ופרוטה דעתי' אפרוטה. פ"ה (קטע ראשון) ובההערה שם, צ"ד (קטע אחרון), חלק ההערות בדף מ"ו הערה כ'.

מ"ח ע"ב, על מנת שאני וכו' עני ונמצא עשיר.

ק"י סק"ג בההערה.

מ"ח ע"ב, רש"י ד"ה אינה לשכירות אלא לבסוף. צ"ז סק"א.

מ"ח ע"ב, רש"י ד"ה ת"ק סבר קפידא. קכ"א (קטע ראשון).

מ"ח ע"ב, רש"י ד"ה קפידא. חלק ההערות בדף מ"ח הערה ע"ו, בדף מ"ט ע"א הערה ד'.

מ"ח ע"ב, רש"י ד"ה ומר סבר מראה מקום היא לו.

חלק ההערות בדף מ"ח הערה ע"ו.

מ"ט ע"א, אמר רב אשי מתני' נמי דיקא וכו'. ק"י סק"ג בההערה.

מ"ט ע"א, רש"י ד"ה מראה מקום היא לו. חלק ההערות בדף מ"ח הערה ע"ו.

מ"ט ע"ב, ראי' מהמשנה שאין צריכים עדי קיום על רצון האשה. מ"א.

מ"ט ע"ב, שיטה שלא נודעה למי בשם הב"ה.

ק"כ (קטע אחרון).

נ"ב ע"א, תד"ה המקדש.
חלק ההערות בדף נ"ב הערה ט"ו.
נ"ב ע"ב, תד"ה המקדש בחלקו.
חלק ההערות בדף נ"ח הערה כ"ה.
נ"ג ע"א, רש"י ד"ה ספרא.
קל"ט (קטע "והנה לקמן").
נ"ג ע"ב, לא ניחא להו דנתחיל הקדש על ידיהו וכו' לא ניחא לה דנתחיל הקדש על ידה.
חלק ההערות בדף נ"ו הערה ל"א.
נ"ג ע"ב, ור' יעקב אמר איפכא ממסתברא וכו'.
חלק ההערות בדף נ"ו הערה ב'.
נ"ג ע"ב, תוס' סד"ה איהו.
חלק ההערות בדף נ"ד הערה נ"א.
נ"ג ע"ב, פ"י על תד"ה אף.
חלק ההערות בדף נ"ה הערה ז' והערה כ"ז.
נ"ד ע"ב, וכי מאחר דאין מתחלל קרבן במאי מחייב.
חלק ההערות בדף נ"ז הערה ה'.
נ"ד ע"ב, מי מצוי יהיב לי' במתנה.
קל"ט (קטע "מיהו מדברי" ולהלן שם).
נ"ד ע"ב, ריטב"א ד"ה מיהו אכתי.
קנ"ו "ועי' במל"מ").
נ"ד ע"ב, תוס' הרא"ש ד"ה אלא.
חלק ההערות בדף נ"ה הערה כ' והערה כ"ד.
נ"ה ע"א, תד"ה אין מועל אחר מועל.
קמ"ח.
נ"ה ע"א, תד"ה קדשים קלים.
קנ"ז (קטע "ועל פי").
נ"ה ע"ב, תד"ה דמייתי.
קנ"ז (קטע "וע"ע לעיל").
נ"ה ע"ב, תד"ה ודילמא אשם נזיר.
קנ"ז.
נ"ו ע"ב, רש"י ד"ה ואפילו הוא ישראל.
חלק ההערות בדף נ"ח הערה כ"ג.

נ"ו ע"ב, תד"ה המקדש.
קע"א (קטע "גם"), חלק ההערות בדף נ"ח הערה כ"ב.
נ"ו ע"ב, ר"ן ד"ה מכרן.
קל"ו (קטע ראשון), חלק ההערות בדף נ"ב הערה כ"ג.
נ"ו ע"ב, רמב"ן ד"ה מכרן.
קל"ו (קטע ראשון).
נ"ו ע"ב, רשב"א ד"ה מכרן וקדש בדמיהן מקודשת (הראשון).
חלק ההערות בדף נ"ב הערה כ"ג.
נ"ו ע"ב, תוס' הרא"ש ד"ה מכרן וקדש בדמיהן מקודשת (הראשון).
חלק ההערות בדף נ"ב הערה כ"ג.
נ"ו ע"ב, ריטב"א ד"ה מתניתין.
קל"ו (קטע ראשון).
נ"ז ע"א, תד"ה משעת.
קס"ג סק"ה.
נ"ז ע"ב, בפטר חמור, נימא מתני' דלא כר' שמעון.
קס"ה סק"א (קטע "ועכ"פ").
נ"ז ע"ב, רש"י ד"ה מה שלי בשלך.
חלק ההערות בדף נ"ח הערה ו'.
נ"ז ע"ב, תד"ה הרי וכו'.
קס"ו (קטע ראשון).
נ"ז ע"ב, תד"ה מה וכו'.
חלק ההערות בדף נ"ח הערה ו'.
נ"ז ע"ב, תד"ה תלמוד וכו'.
חלק ההערות בדף נ"ח הערה ג'.
נ"ח ע"א, אלמא חולין שנשחטו בעזרה לרבי שמעון לאו דאורייתא.
קס"ג סק"א (קטע "והנה הרא"ש").
נ"ח ע"א, הכא בישראל שנפלו לו טבלים מבית אבי אמו כהן וקסבר מתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין.
קנ"ג (קטע "ולכאורה").
נ"ח ע"א, רש"י ד"ה יצא בשר.
קע"ח.
נ"ח ע"א, רש"י ד"ה ופירי עצמו.
קע"ט.

נ"ח ע"א, תד"ה אלמא (והרא"ש והר"ן שם).
קס"ג סק"א (קטע "והנה הרא"ש").

נ"ח ע"א, חמדת שלמה ד"ה שם מתניתין.
חלק ההערות בדף נ"ו הערה ל"ד.

נ"ח ע"ב, רש"י ד"ה ה"ג.
חלק ההערות בדף נ"ח הערה כ"ז.

נ"ט ע"א, ואע"פ שנתאכלו המעות.
ע"ג (קטע "וראיתי").

נ"ט ע"א, דברי הר"ן על הנ"ל (אע"פ
שנתאכלו המעות).
ע"ה (קטע "ובסברת").

נ"ט ע"ב, ר"ל אומר אינה חוזרת לא אתי
דיבור מבטל דיבור.
ו' סק"ה.

נ"ט ע"א, שאני נתינת מעות ליד אשה דכי
מעשה דמי וכו' איתיבי' השולח גט לאשתו
וכו'.
ו' סק"ה.

ס' ע"ב, על מנת שיש לי (כור עפר) במקום
פלוגי, ור"ן ותוס' ר"י הזקן שם.
קכ"א (קטע "וע"ע בדף ס"ו וקטע
אחרון).

ס"א ע"ב, תוס' ר"י הזקן שצריכים תנאי
כפול כי בלי לכפול את התנאי נקטינן
שאינו מקפיד על זה בהקפדה גמורה.
ק"י סק"ב, חלק ההערות בדף מ"ט
הערה מ' והערה מ"א.

ס"ב ע"א, אלא לרבי מאיר חנקי מיבעי לי
וכו', ותד"ה בשלמא.
ק"י סק"ב סק"ד.

ס"ג ע"א, רקוד לפני.
צ"ז סק"ג, צ"ח.

ס"ג ע"א, תוס' רי"ד על ישנה לשכירות
מתחילה ועד סוף, ואינה לשכירות אלא
לבסוף.

צ"ז סק"ג, צ"ח.

ס"ג ע"א, דברי התוס' רי"ד שצריכים
אמירה בשעת הקידושין.
צ"ז סק"ג, צ"ח, חלק ההערות בדף
מ"ח הערה נ"ו.

ס"ג ע"ב, קידשתי את בתי ואיני יודע למי
קדשתי ובא אחר ואמר אני קדשתי נאמן,
ור"ן שם בענין למה לא בעינן שנים כדין
דבר שבערוה.
קל"א.

ס"ד ע"ב, רש"י ד"ה אדעתא דידה.
חלק ההערות בדף נ"א הערה כ"ז*.

ס"ד ע"ב, רש"י ד"ה ומשני אין ואפ"ה וכו'.
חלק ההערות בדף נ"א הערה ל"ב.

ס"ד ע"ב, רש"י על האיסור לקדש את בתו
כשהיא קונה.
חלק ההערות בדף נ"א הערה ל"א.

ס"ו ע"א, רש"י ד"ה הקם להם.
קמ"ג (קטע "וע"ע לקמן"), קמ"ד
(קטע ראשון).

ס"ו ע"א, תוס' ד"ה הקם להם.
קמ"ג (קטע "וע"ע לקמן"), קמ"ד
(קטע ראשון וקטע "ועי' בתוס'").

פ"א ע"ב, אמר לי' עברת לך אדרב.
ד'.